

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
DÖVLƏT STATİSTİKA KOMİTƏSİ**

Məlumatlardan istifadə edərkən Azərbaycan Respublikasının
Dövlət Statistika Komitəsinə istinad etmək lazımdır.

SOSIAL, İQTİSADI İNKİŞAF

7

YANVAR-İYUL

Azərbaycan Respublikasının
Dövlət Statistika Komitəsi
Məruzə № 7
14 avqust 2013-cü il

2013-CÜ İLİN YANVAR-İYUL AYLARINDA ÖLKƏNİN İQTİSADI VƏ SOSIAL İNKİŞAFININ MAKROİQTİSADI GÖSTƏRİCİLƏRİ

2013-cü ilin yeddi ayının makroiqtisadi göstəricilərinin ötən ilin yanvar-iyul aylarının nəticələri ilə müqayisəsi ölkənin həm iqtisadi və həm də sosial sahələrinin dinamik inkişaf etdiyinə dəlalət edir. Yeddi ay ərzində məhsul istehsalı çoxalmış, xidmətlərin çeşidi genişlənmiş, yeni iş yerləri açılmış, əhalinin həyat səviyyəsi yüksəlmişdir.

2013-cü ilin yanvar-iyul aylarında ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə **Ümumi Daxili Məhsul** istehsalı 5.0 faiz, yaxud müqayisəli qiymətlərlə 1563.0 milyon manat artaraq 32.3 milyard manata çatmışdır. ÜDM-in 63.8 faizi məhsul istehsalı sahələrində, o cümlədən 47.7 faizi sənayedə, 10.8 faizi inşaat kompleksində, 5.3 faizi kənd təsərrüfatında yaradılmışdır. Xidmət sahələrinin əlavə dəyərdə xüsusi çəkisi 29.7 faiz, o cümlədən nəqliyyatda 5.6 faiz, ticarət və pullu xidmətdə 9.6 faiz, rabitədə 1.7 faiz, sosial və digər xidmətlərdə 12.8 faiz təşkil etmişdir. ÜDM-in 6.5 faizi məhsula və idxala xalis vergilərin payına düşmüşdür. Orta hesabla əhalinin hər nəfərinə düşən ümumi daxili məhsul istehsalı 3484.7 manat (4441.3 ABŞ dolları) təşkil edərək 3.7 faiz artmışdır.

Əlavə dəyər istehsalı qeyri-neft sektorunda 10.5 faiz artmış, neft sektorunda isə 0.6 faiz azalmışdır.

Ümumi daxili məhsulun tərkibində ən böyük paya malik olan **sənaye** sahələrində fiziki şəxslərin fəaliyyəti də nəzərə alınmaqla 19.6 milyard manatlıq sənaye məhsulu istehsal edilmiş və ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 0.4 faiz artmışdır. Məhsulun 74.2 faizi mədənçıxarma bölməsində, 19.9 faizi emal bölməsində, 5.3 faizi elektrik enerjisi, qaz və buxar

istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı bölməsində, 0.6 faizi su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı bölməsində istehsal olunmuşdur. 2012-ci ilin yanvar-iyul ayları ilə müqayisədə məhsul istehsalı mədənçıxarma bölməsində 0.8 faiz azalmış, emal bölməsində 8.0 faiz, elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı bölməsində 0.1 faiz, su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı bölməsində 8.9 faiz artmışdır.

Sənayenin qeyri-neft sektorunda məhsul istehsalı 3.4 faiz artmış, neft sektorunda isə 0.3 faiz azalmışdır.

Mədənçıxarma bölməsinin məhsullarından neft hasilatı 25.5 milyon ton, əmtəlik qaz hasilatı 10.3 milyard kub metr təşkil etmişdir.

Emal sektorunda qida məhsulları istehsalı 3.2 faiz, içki istehsalı 8.3 faiz, dəri və dəri məlumatlarının, ayaqqabıların istehsalı 36.5 faiz, kağız və karton istehsalı 2.0 faiz, poliqrafiya fəaliyyəti 1.7 dəfə, neft məhsulları istehsalı 9.4 faiz, kimya sənayesi 12.7 faiz, avtomobil və qoşquların istehsalı 1.9 dəfə, kompüter və digər elektron avadanlıqların istehsalı 43.1 faiz, tikinti materialları istehsalı 22.5 faiz, metallurgiya sənayesi məhsulları istehsalı 11.4 faiz, elektrik avadanlıqları istehsalı 14.7 faiz, sair nəqliyyat vasitələri istehsalı 2.2 dəfə, mebel istehsalı 4.2 faiz, maşın və avadanlıqların quraşdırılması və təmiri 42.8 faiz artmışdır.

İlin yeddi ayında 12.1 milyard kV.saat, yaxud 1.3 faiz az elektrik enerjisi istehsal olunmuşdur.

Aqrar bölmədə avqustun 1-nə kimi payızlıq və yazlıq dənli və dənli paxlalı bitkilərin əkin sahəsinin 98.2 faizi, yaxud 1016.5 min hektarı biçilmiş və həmin sahələrdən 2705.0 min ton məhsul götürülmüşdür. Orta hesabla hər hektardan əldə edilmiş məhsul 0.3 sentner artaraq 26.6 sentner təşkil etmişdir. Bundan əlavə, məhsulu toplanmış 4.2 min hektar qarğıdalı sahəsindən 17.4 min ton məhsul götürülmüşdür.

Yığım başlandıqdan sahələrdən 544.8 min ton və ya keçən ilin müvafiq dövründə olduğundan 23.8 min ton çox kartof, 728.3 min ton (14.8 min ton çox) tərəvəz, 166.9 min ton (4.2 min ton çox) meyvə və giləmeyvə, 297.1 min ton (1.9 min ton çox)

bostan məhsulları, 394.8 ton (0.6 ton az) yaşıl çay yarpağı, 1434 ton, yaxud 135.6 ton az tütün toplanmışdır.

Bu dövrdə 259.4 min ton, yaxud 2012-ci ilin yanvar-iyul aylarına nisbətən 3.0 faiz çox diri çəkiddə ət, 1080.5 min ton (7.2 faiz çox) süd, 798.6 milyon ədəd (14.1 faiz çox) yumurta, 15.4 min ton (4.0 faiz çox) yun istehsal olunmuşdur.

Beləliklə, keçən illə müqayisədə bitkiçilik məhsulları istehsalı 4.3 faiz, heyvandarlıq məhsulları istehsalı 5.2 faiz, kənd təsərrüfatının ümumi məhsulu 4.8 faiz artmışdır.

İlin əvvəlindən **inşaat** kompleksində 8.8 milyard manat məbləğində vəsaitdən istifadə edilmişdir. İstifadə edilmiş vəsaitin 66.3 faizi və ya 5.8 milyard manatı bilavasitə tikinti-quraşdırma işlərinin yerinə yetirilməsinə sərf olunmuşdur. 2012-ci ilin yanvar-iyul aylarına nisbətən inşaat işlərinə sərf olunmuş vəsaitin həcmi 23.3 faiz, bilavasitə tikinti-quraşdırma işlərinə yönəldilmiş vəsaitin miqdarı isə 37.9 faiz artmışdır. Əsas kapitalla yönəldilmiş vəsaitin 74.7 faizini və ya 6.6 milyard manatını daxili vəsaitlər təşkil etmiş və 17.3 faiz artmışdır.

Kompleksdə aparılmış inşaat işləri nəticəsində bir sıra istehsal və sosial obyektlər istifadəyə verilmişdir. Yeddi ay ərzində bütün maliyyə mənbələri hesabına ümumi sahəsi 1181,1 min kvadrat metr olan yeni yaşayış evləri, növbədə 130 nəfəri qəbul edən ambulatoriya-poliklinika müəssisələri, 5554 şagird yerlik ümumtəhsil məktəbləri, 777 yerlik məktəbəqədər təhsil müəssisələri, 864 yerlik klub, Bakı şəhərində Gəmi təmiri və gəmiqayırma İstehsalat Birliyi, Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportunda anqar kompleksi və Beynəlxalq Logistika Mərkəzi, Qaz Turbinli İstilik Elektrik Stansiyası, “Alov qüllələri” kompleksindəki “Fairmont Baku” oteli, Buzovna-Mərdəkan-Qala avtomobil yolu, Zığ dairəsi-Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportu avtomagistralının 13-cü kilometrliyindən Qala qəsəbəsinə gedən yol, Yeraltı avtomobil dayanacağı, Sumqayıt şəhərində “Gilan” Tekstil Parkı, Şirvan şəhərində “Cənub” Elektrik Stansiyası, Olimpiya İdman Kompleksi və Şirvan-Muğan qrup su kəməri, Abşeron rayonunda Birdəfəlik plastik qablar və priforminqlər istehsalı və “Milla” süd məhsulları və dondurma istehsalı

zavodları, Ağstafa rayonunda Peyntbol və Atıcılıq Mərkəzi, Qazax rayonunda Sement zavodu, Qazax-Quşçu Ayrım avtomobil yolu, Qəbələ rayonunda Üzüm emalı zavodu, Heyvandarlıq-südcülük kompleksi, Qobustan rayonunda İdman Kompleksi, Hacıqabul rayonunda Seramik plitələr istehsalı zavodu, Xacmaz rayonunda Quba-Xaçmaz Regional İnkişaf Mərkəzi, Olimpiya İdman Kompleksi, Siyəzən rayonunda Gənclər Mərkəzi, Tovuz rayonunda Hemodializ Mərkəzi, Tovuz-Qovlar-Ağbaşlar avtomobil yolu, Şabran rayonunda Vəlvələçay-Taxtakörpü kanalı, Taxtakörpü su anbarı, Şabran-Pirəbədil-Zeyvə avtomobil yolu və digər istehsal və qeyri-istehsal təyinatlı obyektlər istifadəyə verilmişdir.

Cari ildə inşasının davam etdirilməsi məqsəduyğun sayılan obyektlərdə işlərin aparılması üçün dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş 7055.2 milyon manat vəsaitin 3958.2 milyon manatından istifadə edilmişdir.

2009-2013-cü illəri əhatə edən regionların sosial-iqtisadi inkişafının ikinci Dövlət Proqramının icrası ilə əlaqədar bu proqram çərçivəsində 2013-cü il iyulun 1-nə ölkədə 419.8 min **yeni**, o cümlədən 320.0 min daimi **iş yeri** açılmış, onların 58.7 mini, o cümlədən 44.7 min daimi iş yerləri təkcə 2013-cü ilin birinci yarısında yaradılmışdır. Regionların inkişafına yönəldilmiş tədbirlərin həyata keçirilməsi nəticəsində yaradılmış iş yerlərinin 72.7 faizi regionlarda, 95.5 faizi qeyri-dövlət sektorunda açılmışdır.

Nəqliyyat müəssisələri və avtomobil nəqliyyatı sahəsində fəaliyyət göstərən fiziki şəxslər tərəfindən yanvar-iyul aylarında 122.1 milyon ton, yaxud keçən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 2.3 faiz çox yük, 956.6 milyon nəfər və ya 7.8 faiz çox sənişin daşınmışdır. Yüklərin 10.7 faizi dəmir yolu nəqliyyatı, 56.0 faizi avtomobil nəqliyyatı, 5.7 faizi dəniz nəqliyyatı, 27.6 faizi boru kəmərləri ilə, sənişinlərin 87.2 faizi avtomobil, 12.5 faizi metropolitenlə daşınmışdır.

İnformasiya və rabitə müəssisələri əhaliyə, müəssisə və təşkilatlara faktiki qiymətlərlə 845.5 milyon manat dəyərində və ya ötən ildə olduğundan 6.9 faiz çox rabitə xidməti göstərmişlər.

Xidmətlərin 72.3 faizi bilavasitə əhaliyə xidmətlə bağlı olmuş və əldə edilmiş gəlirin 76.6 faizi qeyri-dövlət sektorunun payına düşmüşdür.

2013-cü ilin yanvar-iyul aylarında əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə **əhalinin gəlirləri** 7.2 faiz artaraq 18.9 milyard manata, hər bir nəfərə düşən gəlirlər isə 5.8 faiz artaraq 2040.8 manata (orta hesabla ayda 291.5 manata) çatmışdır. Gəlirlərin 68.9 faizi son istehlaka, 9.3 faizi vergilərin, sosial sığorta və könüllü üzvlük haqlarının ödənilməsinə, 20.2 faizi isə əmanətlərin və kapitalın artırılmasına sərf edilmişdir.

Muzdlarla işləyənlərin orta aylıq **əmək haqqı** yanvar-iyun aylarında 6.8 faiz artaraq 410.8 manata çatmışdır. Sənaye, tikinti, nəqliyyat və s. sahələrdə işləyənlərin əmək haqqı daha yüksək olmuş və yanvar-iyun ayları ərzində sənayedə çalışanların orta aylıq əmək haqqı 638.7 manat, tikinti kompleksində 605 manat, nəqliyyatda 523.3 manat, rabitədə isə 665.9 manat təşkil etmişdir.

Əhalinin gəlirlərinin artması onların **ticarət** şəbəkəsindən daha çox istehlak malları almasına və xidmətlərdən daha geniş istifadə etməsinə şərait yaradır. Məhz belə şəraitin yaranması nəticəsində ötən ilin yeddi ayına nisbətən pərakəndə əmtəə dövriyyəsi 9.2 faiz artaraq 10.7 milyard manata, **pullu xidmətlərin** həcmi isə 6.8 faiz çoxalaraq 3.3 milyard manata çatmışdır. Realizə olunmuş əmtəələrin 52.1 faizini ərzaq məhsulları, 47.9 faizini isə qeyri-ərzaq malları təşkil etmiş və onların satışı müvafiq olaraq 0.2 faiz və 21.8 faiz artmışdır.

2013-cü ilin yeddi ayında elektron ticarət dövriyyəsi vasitəsilə alıcılara 1235.5 min manatlıq qeyri-ərzaq malları və 95.9 min manatlıq ərzaq məhsulları satılmışdır.

Dövlət Gömrük Komitəsinin məlumatlarına əsasən 2013-cü ilin yanvar-iyun aylarında aparılmış **xarici ticarət** dövriyyəsinin həcmi ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə sabit qiymətlərlə 5.4 faiz artaraq 17.1 milyard dollar təşkil etmiş, 88.4 faizi və ya 15.1 milyard dolları uzaq xarici dövlətlərlə, 2.0 milyard dolları isə MDB üzvü ölkələri ilə aparılmışdır.

Altı ay ərzində ölkəmizdən xarici ölkələrə 11.9 milyard dollar dəyərində müxtəlif məhsullar göndərilmiş, onun 11.2 milyard dolları uzaq xarici dövlətlərə, 738.7 milyon dolları MDB-yə daxil olan ölkələrə ixrac olunmuşdur.

Qeyri-neft məhsullarının ixracı altı ay ərzində sabit qiymətlərlə 13.5 faiz artmışdır.

Ölkəmə idxal olunmuş məhsulların dəyəri 5.2 milyard dollar təşkil etmişdir. Uzaq xarici ölkələrdən gətirilmiş malların həcmi 3.9 milyard dollar, MDB üzvü dövlətlərindən isə 1.3 milyard dollar olmuşdur.

Altı ay ərzində 6.8 milyard dollarlıq, o cümlədən uzaq xarici ölkələrlə 7.3 milyard dollar məbləğində müsbət, MDB üzvü dövlətləri ilə isə 515.7 milyon dollar məbləğində mənfi saldo yaranmışdır.

Xam neftin və təbii qazın ixracı barədə Dövlət Neft Şirkəti və ABƏŞ-dən daxil olmuş məlumatlar nəzərə alınmaqla xarici ticarət dövriyyəsi 21.6 milyard dollar (o cümlədən ixrac 16.4 milyard dollar) təşkil etmiş, 2.6 faiz artmış və saldo 11.2 milyard dollar olmuşdur.

Yanvar-iyun aylarında 12.1 milyon dollar məbləğində humanitar və texniki yardım daxil olmuşdur.

Ölkədə üç ay ardıcıl olaraq qiymətlərin ucuzlaşması, yəni deflyasiya müşahidə olunmaqdadır. İyul ayında iyun ayı ilə müqayisədə **istehlak mallarının qiymətləri və xidmət tarifləri** 0.7 faiz, o cümlədən ərzaq məhsullarının qiymətləri 1.7 faiz ucuzlaşmış, xidmət tarifləri 0.1 faiz bahalaşmış, qeyri-ərzaq mallarının qiymətləri isə iyun ayının səviyyəsində qalmışdır. Eyni zamanda qiymət və tariflər yeddi ay ərzində keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 2.1 faiz, o cümlədən ərzaq məhsullarının qiymətləri 2.0 faiz, qeyri-ərzaq mallarının qiymətləri 0.5 faiz, xidmət tarifləri 3.3 faiz bahalaşmışdır.

Maliyyə Nazirliyinin məlumatlarına əsasən yanvar-iyun aylarında **dövlət büdcəsinə** 9.5 milyard manat həcmində, yaxud 2012-ci ilin müvafiq dövründəkindən 17.1 faiz çox vəsait daxil olmuş, bu vaxt ərzində büdcədən 8.7 milyard manat və ya 2012-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən 22.8 faiz çox vəsait xərclənmiş,

794.3 milyon manat məbləğində və ya ümumi daxili məhsulun 2.9 faizi qədər profisit yaranmışdır.

Büdcə vəsaitlərinin 3849,8 milyon manatı (44,1 faizi) iqtisadiyyatın inkişaf etdirilməsinə, 906,5 milyon manatı (10,4 faizi) əhalinin sosial müdafiəsi və sosial təminatına, 839,7 milyon manatı (9,6 faizi) isə təhsil və səhiyyənin maliyyələşdirilməsinə xərclənmişdir.

Xərclərin 19,0 faizini (1657,3 milyon manatını) əhaliyə əmək haqqı, pensiya və müavinət ödəmələri təşkil etmişdir.

2013-cü il iyul ayının 1-i vəziyyətinə ölkə bankları tərəfindən verilən və iqtisadiyyatda istifadə olunan **kreditlərin** həcmi 13,8 milyard manata çatmış və keçən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 28.3 faiz artmışdır. Kredit qoyuluşunun 34,5 faizi dövlət, 62,9 faizi özəl banklar, 2,6 faizi isə bank olmayan kredit təşkilatları tərəfindən həyata keçirilmişdir. Verilmiş kreditlərin 76,5 faizini uzunmüddətli kreditlər təşkil etmiş, 5,7 faizinin ödənilmə vaxtı keçmişdir.

2013-cü il iyul ayının 1-nə **əhalinin banklardakı əmanətlərinin** qalığı 5922,2 milyon manat təşkil edərək əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 35,4 faiz artmışdır. Əmanətlərin 3583,8 milyon manatı və ya 60,5 faizi milli, 2338,4 milyon manatı isə xarici valyuta şəklində qoyulmuş və əvvəlki ildəkinə nisbətən müvafiq olaraq 44,5 faiz və 23,6 faiz artmışdır.

İyul ayında **milli valyutanın** 1 ABŞ dollarına orta məzənnəsi 0.78 manat, 1 Avroya 1.03 manat, 100 Rusiya rubluna 2.39 manat, yanvar-iyul aylarında isə müvafiq olaraq 0.78, 1.03 və 2.51 manat təşkil etmişdir.

MAKROİQTİSADİ GÖSTƏRİCİLƏR

	2013-cü ilin yanvar-iyul ayları faktiki, milyon manat	2013-cü ilin yanvar-iyul ayları 2012-ci ilin yanvar-iyul aylarına nisbətən, faizlə	<u>Məlumat üçün</u> 2012-ci ilin yanvar-iyul ayları 2011-ci ilin yanvar-iyul aylarına nisbətən, faizlə
Ümumi daxili məhsul	32 296,7	105,0	101,6
o cümlədən qeyri-neft ÜDM-si	17 714,5	110,5	110,5
Sənaye məhsulunun (işlərin, xidmətlərin) ümumi həcmi	19 621,3	100,4	97,2
o cümlədən qeyri-neft sənayesi	3 898,8	103,4	107,3
Əsas kapitalla yönəldilmiş vəsaitlər	8 798,8	123,3	127,2
o cümlədən qeyri-neft sektoruna	6 154,7	119,6	128,1
Kənd təsərrüfatı məhsulu	3 096,3	104,8	106,8
Nəqliyyat sektorunda yük daşınması, mln. ton	122,1	102,3	103,8
o cümlədən qeyri-neft yüklərinin daşınması	84,6	105,2	108,4
İnformasiya və rabitə xidmətlərinin həcmi	845,5	106,9	118,5
Pərakəndə ticarət dövriyyəsi	10 651,2	109,2	109,3
Əhaliyə göstərilən pullu xidmətlər	3 300,5	106,8	107,5
Dövlət büdcəsinin gəlirləri	9 524,5 ^{x)}	117,1 ^{xx)}	145,0 ^{xxx)}
Dövlət büdcəsinin xərcləri	8 730,2 ^{x)}	122,8 ^{xx)}	145,6 ^{xxx)}
Dövlət büdcəsinin profisiti	794,3	-	-

MAKROİQTİSADI GÖSTƏRİCİLƏR

			...ardı
	2013-cü ilin yanvar-iyul ayları faktiki, milyon manat	2013-cü ilin yanvar-iyul ayları 2012-ci ilin yanvar-iyul aylarına nisbətən, faizlə	<u>Məlumat üçün</u> 2012-ci ilin yanvar-iyul ayları 2011-ci ilin yanvar-iyul aylarına nisbətən, faizlə
Əhalinin gəlirləri	18 914,4	107,2	114,0
Hər nəfərə düşən gəlirlər, manat	2 040,8	105,8	112,4
Bir işçiyə hesablanmış orta aylıq əmək haqqı, manat	410,8 ^{x)}	106,8 ^{xx)}	108,3 ^{xxx)}
İstehlak qiymətlərinin indeksi	x	102,1	102,0
<u>Statistika məlumatı¹⁾</u>			
Xarici ticarət dövriyyəsi, mlyn. ABŞ \$	21 569,4 ^{x)}	102,6 ³⁾	x
o cümlədən:			
ixrac	16 394,9 ^{x)}	98,9 ³⁾	x
ondan qeyri-neft məhsulu ixracı	902,8 ^{x)}	113,5 ³⁾	105,0 ⁴⁾
idxal	5 174,5 ^{x)}	114,1 ³⁾	100,5 ⁴⁾
<u>Gömrük məlumatı²⁾</u>			
Xarici ticarət dövriyyəsi, mlyn. ABŞ \$	17 144,5 ^{x)}	105,4 ³⁾	92,4 ⁴⁾
o cümlədən:			
ixrac	11 970,0 ^{x)}	101,6 ³⁾	89,5 ⁴⁾
idxal	5 174,5 ^{x)}	114,1 ³⁾	100,5 ⁴⁾

Qeyd:

¹⁾ Ölkə sərhədini keçərək faktiki ixrac olunmuş, lakin hesabat dövründə gömrük orqanlarında rəsmiləşdirilməyən xam neft və təbii qazın həcmi və statistik qiymətləndirilmiş dəyəri nəzərə alınmaqla.

²⁾ Xam neft və təbii qaz ixracında gömrük rəsmiləşdirilməsi tarixi ilə bu məhsulların faktiki ixrac tarixi (ölkə sərhədini keçmə tarixi) üst-üstə düşmədiyi üçün ölkə üzrə ixracın ümumi həcmində ixrac edilmiş xam neft və təbii qazın hesabat dövründə gömrük orqanlarında yalnız rəsmiləşdirilən həcmində dair məlumatlar daxil edilmişdir.

³⁾ 2013-cü ilin yanvar-iyunu 2012-ci ilin yanvar-iyununa nisbətən, müqayisəli qiymətlərlə;

⁴⁾ 2012-ci ilin yanvar-iyunu 2011-ci ilin yanvar-iyununa nisbətən, müqayisəli qiymətlərlə;

^{x)} 2013-cü ilin yanvar-iyunu;

^{xx)} 2013-cü ilin yanvar-iyunu 2012-ci ilin yanvar-iyununa nisbətən;

^{xxx)} 2012-ci ilin yanvar-iyunu 2011-ci ilin yanvar-iyununa nisbətən.

Ümumi Daxili Məhsul

2013-cü ilin yanvar-iyul aylarında ölkədə 32,3 milyard manatlıq ümumi daxili məhsul istehsal edilmiş, onun həcmi əvvəlki ilin eyni dövrünə nisbətən 5,0 faiz və ya müqayisəli qiymətlərlə 1,6 milyard manat artmışdır. Ümumi daxili məhsulun əhalinin hər nəfərinə həcmi 3,7 faiz artaraq 3484,7 manat (4441,3 ABŞ dolları) olmuşdur.

Bu dövrdə iqtisadiyyatın qeyri-neft sektorunda əlavə dəyər 10,5 faiz artmış, onun ÜDM-də xüsusi çəkisi isə 54,8 faiz təşkil etmişdir. Neft-qaz hasilatı və emalı sahələrində ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 0,6 faiz az əlavə dəyər istehsal edilmişdir.

Ümumi daxili məhsulun 63,8 faizi istehsal, 29,7 faizi xidmət sahələrinin payına düşmüş, məhsula və idxala xalis vergilər ÜDM-in 6,5 faizini təşkil etmişdir.

Ümumi daxili məhsul istehsalı

milyon manatla

	Yanvar-iyul		2013-cü ilin yanvar-iyulu 2012-ci ilin yanvar-iyuluna nisbətən, faizlə
	2013	2012*	
Ümumi Daxili Məhsul	32296,7	31185,3	105,0
Məhsulların istehsalı	20616,3	20424,2	104,2
o cümlədən:			
Sənaye	15410,9	16250,1	99,4
ondan:			
– mədənçıxarma sənayesi	13523,8	14497,9	98,9
– emal sənayesi	1249,2	1165,8	105,5
– elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	592,8	545,8	100,1
– su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı	45,1	40,6	108,9
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	1725,2	1601,4	104,8
Tikinti	3480,2	2572,7	133,8
Xidmətlərin istehsalı	9587,6	8889,0	106,1
o cümlədən:			
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	2420,8	2181,9	109,2
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	1799,9	1660,8	104,2
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	691,7	566,8	120,0
İnformasiya və rabitə	550,4	514,5	106,9
Sosial və digər xidmətlər	4124,8	3965,0	103,0
Məhsula və idxala xalis vergilər	2092,8	1872,1	109,0
Deflyator	98,6	101,5	X

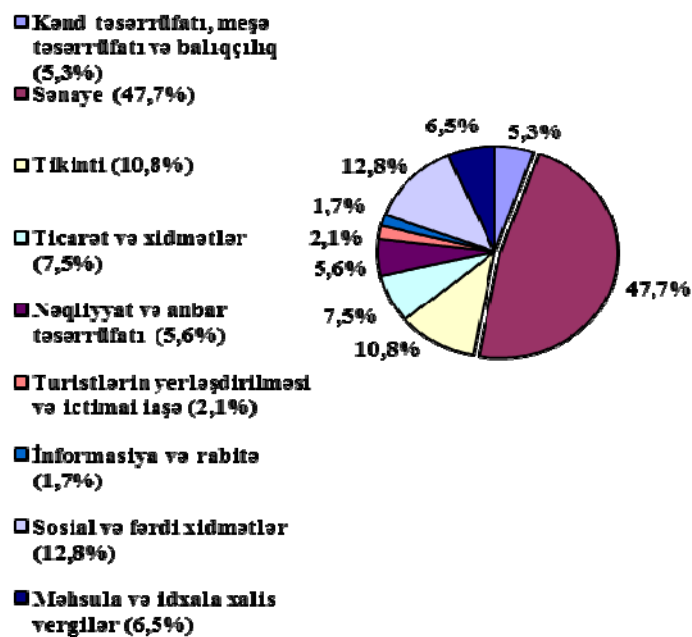
Neft və qeyri-neft sektorlarında ümumi daxili məhsul istehsalı

milyon manatla

	Yanvar-iyul		2013-cü ilin yanvar-iyulu 2012-ci ilin yanvar-iyuluna nisbətən, faizlə
	2013	2012*	
Ümumi Daxili Məhsul	32296,7	31185,3	105,0
o cümlədən:			
– neft sektoru	14582,2	15486,4	99,4
– qeyri-neft sektoru	17714,5	15698,9	110,5

*) 2012-ci ilin göstəriciləri ilin yekun məlumatları əsasında dəqiqləşdirilmişdir

2013-cü ilin yanvar-iyul aylarında ümumi daxili məhsulun strukturu

Sənaye

2013-cü ilin yanvar-iyul aylarında sənayedə istehsal olunmuş malların və göstərilmiş xidmətlərin həcmi 19,6 milyard manat təşkil edərək əvvəlki ilin müvafiq dövrünün səviyyəsini 0,4 faiz üstələmişdir. Qeyri-neft bölməsində 3,4 faizlik artım, neft bölməsində isə 0,3 faizlik geriləmə müşahidə olunmuşdur. Sənaye məhsulunun 74,2 faizi mədənçıxarma, 19,9 faizi emal, 5,3 faizi elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı, 0,6 faizi isə su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı bölmələrində istehsal olunmuşdur.

Özəl bölmədə istehsalın həcmi sənaye məhsulunun 81,0 faizini təşkil etmiş, ümumi istehsalın 93,1 faizi sənaye mallarının (əmtəələrin) istehsalı, 6,9 faizi isə sənaye xarakterli xidmətlərin göstərilməsi hesabına yaradılmışdır.

**Sənaye məhsulu istehsalı indeksləri,
sabit qiymətlərlə, faizlə**

	Əvvəlki aya nisbətən	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, artan yekunla
2012		
Yanvar	115,9	100,0
Fevral	92,0	100,2
Mart	108,6	99,7
Aprel	94,0	97,4
May	106,8	97,1
İyun	92,8	97,0
İyul	103,2	97,2
Avqust	99,5	96,7
Sentyabr	85,2	96,5
Oktyabr	98,0	96,1
Noyabr	105,1	96,7
Dekabr	111,5	97,7

REAL SEKTOR

...ardı

	Əvvəlki aya nisbətən	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, artan yekunla
2013		
Yanvar	107,2	100,1
Fevral	91,1	99,6
Mart	104,7	98,2
Aprel	100,8	99,3
May	106,0	99,8
İyun	94,2	100,3
İyul	100,5	100,4

Sənayenin bölmələrində istehsalın dinamikası

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə			
	mədənçıxarma sənayesi	emal sənayesi	elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı
<u>2012-ci il</u>				
Yanvar	97,2	107,9	125,3	111,6
Yanvar-fevral	96,4	124,1	114,8	110,1
Yanvar-mart	96,4	121,9	110,4	107,1
Yanvar-aprel	94,7	115,5	105,6	105,0
Yanvar-may	94,6	114,6	103,4	102,5
Yanvar-iyun	94,6	113,6	104,3	104,8
Yanvar-iyul	95,2	110,3	105,0	103,1
Yanvar-avqust	94,5	108,9	107,4	102,7
Yanvar-sentyabr	94,3	107,9	108,8	102,6
Yanvar-oktyabr	93,8	107,6	111,0	102,5
Yanvar-noyabr	94,5	107,5	111,3	102,3
Yanvar-dekabr	95,8	105,4	111,6	101,3
<u>2013-cü il</u>				
Yanvar	98,2	113,8	102,8	98,4
Yanvar-fevral	97,4	115,5	101,1	101,4
Yanvar-mart	96,2	110,4	101,0	102,0
Yanvar-aprel	97,7	110,2	99,8	107,5
Yanvar-may	98,4	108,8	100,2	104,2
Yanvar-iyun	99,1	109,0	100,0	106,3
Yanvar-iyul	99,2	108,0	100,1	108,9

Hesabat dövrü ərzində sənaye məhsulu istehlakçılarna 19,6 milyard manatlıq məhsul göndərilmiş, anbarlarda məhsul ehtiyatının həcmi iyul ayı ərzində 26,0 milyon manat azalaraq avqust ayının əvvəlinə 311,8 milyon manat təşkil etmişdir.

Ehtiyatların 70,0 faizi Bakı, 11,5 faizi Sumqayıt, 2,4 faizi Gəncə, 0,8 faizi Şirvan və 0,2 faizi Mingəçevir şəhərlərinin, qalan hissəsi isə digər rayonların sənaye müəssisələrinin anbarlarında qalmışdır. Sənaye müəssisələrinin anbarlarında başqa müəssisələrdən alınmış və satış üçün nəzərdə tutulmuş 15,0 milyon manatlıq digər mallar da mövcud olmuşdur.

Sənayenin fəaliyyət növləri üzrə məhsul buraxılışı

Fəaliyyət növlərinin adı	2013-cü ilin yanvar-iyulunda istehsal edilmişdir, milyon manat	2012-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən (sabit qiymətlərlə), faizlə
CƏMİ *)	19 621,3	100,4
o cümlədən:		
dövlət sektoru	3 727,5	107,4
qeyri-dövlət sektoru	15 893,8	98,8
Mədəncixarma sənayesi	14 553,0	99,2
Emal sənayesi	3 903,5	108,0
o cümlədən:		
qida məhsullarının istehsalı	1 500,6	103,2
ıçki istehsalı	108,7	108,3
tütün məmulatlarının istehsalı	7,4	69,7
toxuculuq sənayesi	22,6	70,6
geyim istehsalı	17,0	90,4
dəri və dəri məmulatlarının, ayaqqabıların istehsalı	12,3	136,5
ağac emalı və ağacdən məmulatların istehsalı	2,3	79,5
kağız və karton istehsalı	8,7	102,0
poliqrafiya fəaliyyəti	29,3	171,5
neft məhsullarının istehsalı	1 224,5	109,4
kimya sənayesi	126,2	112,7
əczaçılıq məhsullarının istehsalı	1,5	130,7
rezin və plastmas məmulatların istehsalı	33,8	84,2
tikinti materiallarının istehsalı	197,8	122,5

REAL SEKTOR

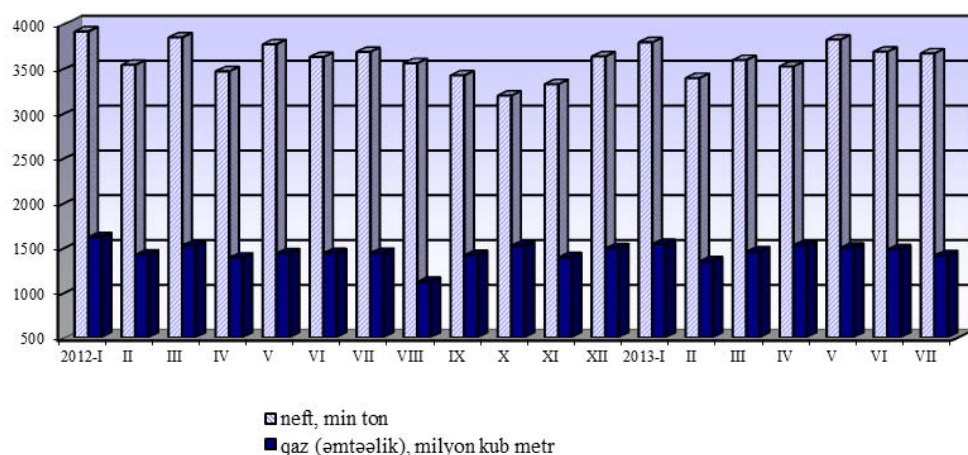
Fəaliyyət növlərinin adı	...ardı	
	2013-cü ilin yanvar-iyulunda istehsal edilmişdir, milyon manat	2012-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən (sabit qiymətlərlə), faizlə
metallurgiya sənayesi	181,7	111,4
hazır metal məmulatlarının istehsalı	50,8	50,6
kompyuter və digər elektron avadanlıqların istehsalı	65,7	143,1
elektrik avadanlıqlarının istehsalı	71,5	114,7
maşın və avadanlıqların istehsalı	125,5	93,1
avtomobil və qoşquların istehsalı	2,7	188,9
sair nəqliyyat vasitələrinin istehsalı	7,1	222,0
mebel istehsalı	18,4	104,2
zərgərlik, musiqi, idman və tibb avadanlıqlarının istehsalı	2,9	105,3
maşın və avadanlıqların quraşdırılması və təmiri	84,5	142,8
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	1 039,9	100,1
Su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı	124,9	108,9

*¹⁾ ev təsərrüfatlarında sənaye məhsulu istehsalının, habelə hüquqi şəxs yaratmadan fərdi sahibkar kimi sənaye sahəsində fəaliyyət göstərənlərin işinin qiymətləndirilməsi də nəzərə alınmaqla

Mədənçixarma bölməsində istehsalın həcmi 14,6 milyard manat olmaqla əvvəlki ilin müvafiq dövrünün səviyyəsindən 0,8 faiz az olmuşdur.

Sahənin əsas məhsulu olan xam neft hasilatı 25,5 milyon ton, əmtəlik təbii qaz hasilatı isə 10,3 milyard kub-metr təşkil etmişdir. Neft hasilatı 1,4 faiz azalmış, qaz hasilatı isə əvvəlki ilin müvafiq dövrünün səviyyəsində olmuşdur.

Neft və qaz hasilatının aylıq dinamikası

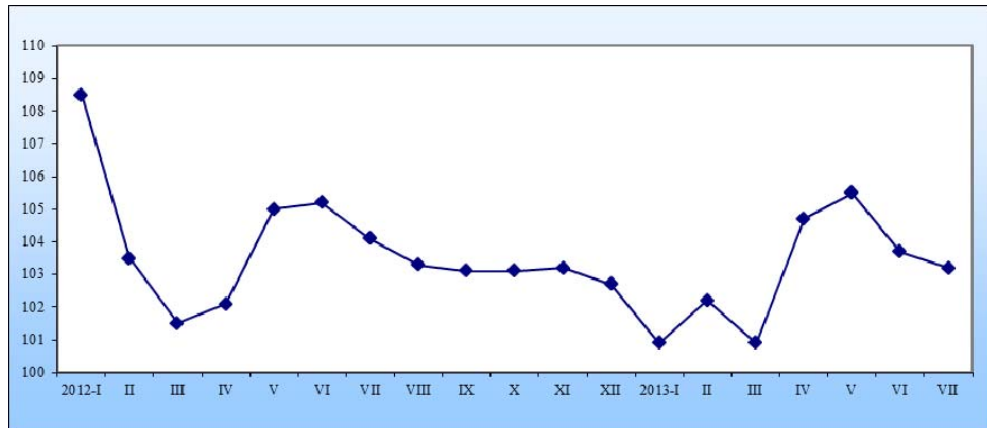
Mədənçixarma bölməsində fəaliyyət göstərən sahibkarlar tərəfindən yanvar-iyul aylarında 1,2 milyon ton tikinti qumu, 210,3 min ton inşaat üçün əhəng daşı, 737,0 kq qızıl, 381,5 kq gümüş və s. istehsal edilmişdir.

Emal bölməsinin müəssisələri və fərdi sahibkarları (ev təsərrüfatlarının sənaye istehsalı da nəzərə alınmaqla) tərəfindən 3,9 milyard manatlıq və ya əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən 8,0 faiz çox məhsul istehsal olunmuş, sənaye xarakterli xidmətlər göstərilmişdir.

Qida və içki istehsalı müəssisələri tərəfindən 1609,3 milyon manatlıq məhsul istehsal edilmiş, əvvəlki ilin yanvar-iyul ayları ilə müqayisədə qida məhsullarının istehsalında 3,2 faiz, içki istehsalında isə 8,3 faiz artım müşahidə olunmuşdur. Bu sahələrin əsas məhsullarından qənd və şəkər tozunun istehsalı 12,2 faiz artaraq 226,9 min ton, üzlü süd istehsalı 1,2 faiz artaraq

483,9 min ton, pendir və kəsmik istehsalı 2,0 faiz artaraq 27,6 min ton, cem və marmelad istehsalı 9,5 faiz artaraq 5,8 min ton, pivə istehsalı 19,2 faiz artaraq 3,8 mln. dkl, alkoqolsuz içkilər istehsalı 16,6 faiz artaraq 16,4 mln. dkl təşkil etmişdir.

Qida məhsulları istehsalının dinamikası
(əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə)

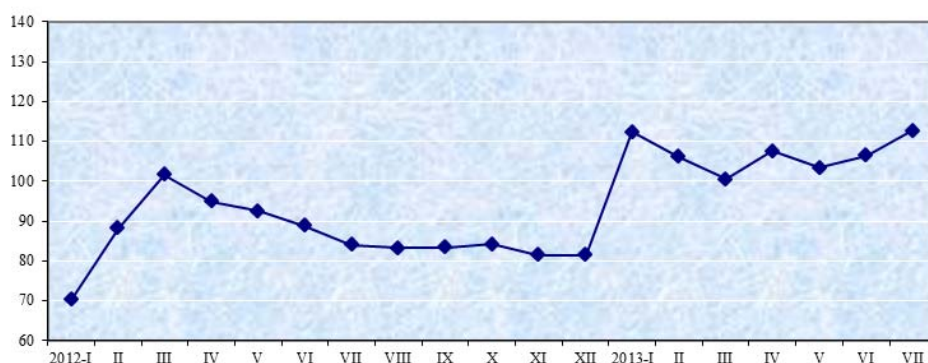

Toxuculuq, geyim, dəri, dəridən məmulatlar və ayaqqabı istehsalı sahələri üzrə ixtisaslaşan müəssisələr tərəfindən 51,9 milyon manatlıq məhsul, o cümlədən əsas məhsullardan 2,5 min ton pambıq lifi, 8,9 min ton pambıq iplik, 252,4 min kv. metr pambıq parçalar, 2,4 milyon cüt corab məmulatları, 189,5 min cüt üstü dəridən olan ayaqqabılar və s. məhsullar istehsal edilmişdir. 2013-cü il avqustun 1-nə sahə müəssisələrinin anbarlarında 28,0 milyon manatlıq və ya ölkə sənayesi üzrə olan hazır məhsul ehtiyatının 9,0 faizi qədər hazır məhsul qalığı mövcud olmuşdur.

Neft məhsullarından avtomobil benzininin istehsalı 13,4 faiz, ağ neftin istehsalı 14,0 faiz, dizel yanacağıının istehsalı 11,4 faiz, neft bitumunun istehsalı 10,3 faiz artmışdır. Neft emalı müəssisələrinin anbarlarında 45,2 milyon manatlıq və ya ölkə sənayesi üzrə olan hazır məhsul ehtiyatının 14,5 faizi qədər hazır məhsul qalmışdır.

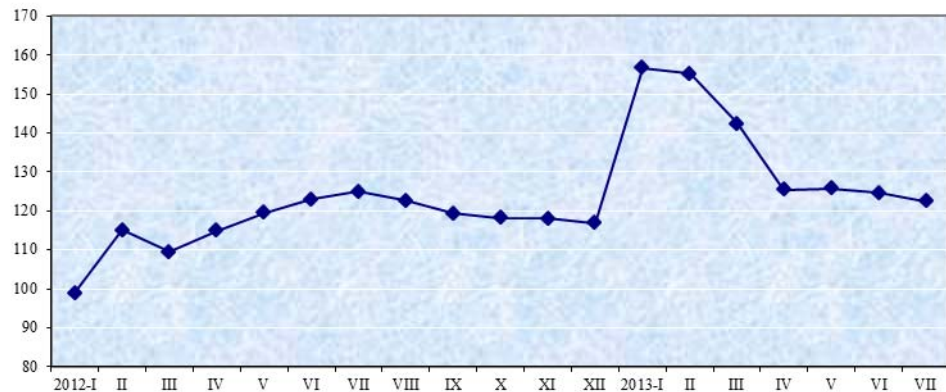
Kimya sənayesi, əczaçılıq məhsullarının, rezin və plastmas məmulatların istehsalı müəssisələri tərəfindən 161,5 milyon manatlıq məhsul istehsal edilmişdir. Əvvəlki ilin yanvar-iyul ayları ilə müqayisədə kimya sənayesində 12,7 faiz, əczaçılıq məhsullarının istehsalında 30,7 faiz artım, rezin və plastmas məmulatların istehsalında isə 15,8 faiz azalma müşahidə olunmuşdur. Əsas kimya məhsullarından izopropil spirtinin istehsalı 71,6 faiz, polietilenin istehsalı 2,1 faiz, lak-boya məmulatlarının istehsalı 30,6 faiz artmışdır. Rezin və plastmas məmulatlarından bərk polipropilen boruların istehsalı 44,4 faiz, məsaməli poliuretan lövhələrin istehsalı 22,2 faiz artmış, polimer örtüklərin istehsalı 13,3 faiz, polietilen boruların istehsalı isə 9,4 faiz azalmışdır.

Kimya məhsulu istehsalının dinamikası
(əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə)

Tikinti materialları sənayesi müəssisələri tərəfindən istehsal edilmiş məhsulun həcmi 22,5 faiz artaraq 197,8 milyon manat təşkil etmiş, o cümlədən sement istehsalı 3,0 faiz artaraq 1,2 mln. ton, tikinti gipsi istehsalı 1,9 dəfə artaraq 118,4 min ton, hörmə üçün hazır beton qarışığı istehsalı 11,7 faiz artaraq 803,7 min ton olmuşdur. 2013-cü il avqustun 1-nə müəssisələrin anbarlarında 17,7 milyon manatlıq və ya ölkə sənayesi üzrə olan hazır məhsul ehtiyatının 5,7 faizi qədər hazır məhsul ehtiyatı olmuşdur.

Tikinti materialları istehsalının dinamikası
(əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə)

Metallurgiya sənayesi və hazır metal məmulatlarının istehsalı müəssisələrində 232,5 milyon manatlıq məhsul istehsal olunmuş və xidmətlər göstərilmiş, istehsalın həcmi metallurgiya sənayesində 11,4 faiz artmış, hazır metal məmulatlarının istehsalı sahəsində isə 49,4 faiz azalmışdır. Yanvar-iyul ayları ərzində sahə üzrə 1,2 min ton və ya 2,0 dəfə çox çuqun tökmə, 121,8 min ton polad tökmə məhsulları, 47,2 min ton polad borular istehsal edilmişdir.

Kompyuter, elektron və elektrik avadanlıqlarının istehsalı sahəsində məhsul istehsalının həcmi 137,2 milyon manat olmuşdur. Əvvəlki ilin yanvar-iyul ayları ilə müqayisədə kompyuter və elektron məhsulların istehsalı 43,1 faiz, elektrik avadanlıqlarının istehsalı isə 14,7 faiz artmışdır. Yeddi ay ərzində 107 ədəd güc transformatorları, 4,0 min ədəd məişət soyuducuları istehsal edilmiş, televizorların istehsalı 18,4 faiz artmışdır.

2013-cü il avqustun 1-nə müəssisələrin anbarlarında 30,4 milyon manatlıq və ya ölkə sənayesi üzrə olan hazır məhsul ehtiyatının 9,7 faizi qədər hazır məhsul ehtiyatı qalmışdır.

Maşın və avadanlıqların istehsalı, nəqliyyat vasitələri, avtomobil və qoşquların istehsalı sahəsində məhsul istehsalının həcmi 135,3 milyon manat olmaqla 147 ədəd yük avtomobili,

326 ədəd minik avtomobili, 415 ədəd traktor və s. məhsullar istehsal edilmişdir.

İstehsalçı müəssisələrin anbarlarında 35,2 milyon manatlıq və ya ölkə sənayesi üzrə olan hazır məhsul ehtiyatının 11,3 faizi qədər hazır məhsul ehtiyatı qalmışdır.

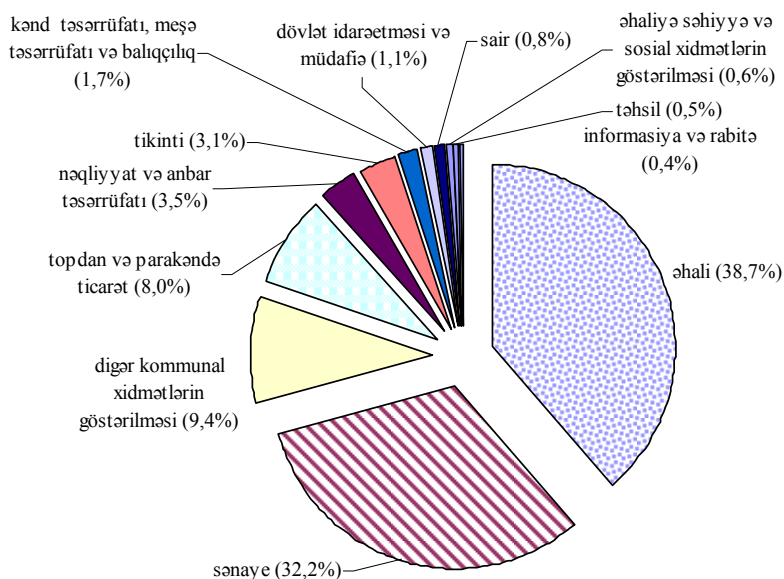
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı bölməsinin müəssisələri tərəfindən yeddi ay ərzində 1039,9 milyon manatlıq məhsul istehsal olunmuş və xidmətlər göstərilmişdir. Əvvəlki ilin yanvar-iyul ayları ilə müqayisədə sahədə 0,1 faizlik artım əldə edilmişdir. Ölkədə 12,1 milyard kVt-saat elektrik enerjisi istehsal olunmuş, onun 7,9 faizi su elektrik stansiyalarının, 92,1 faizi isə istilik elektrik stansiyalarının payına düşmüşdür.

2013-cü ilin birinci yarısında elektrik və istilik enerjisinin istehsalı üçün müəssisələr tərəfindən 2790,3 milyon kub metr və ya ötən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 0,9 faiz çox təbii qaz istifadə edilmişdir. Müəssisələr tərəfindən elektrik və istilik enerjisinin istehsalı üçün 1,4 min ton dizel yanacağı, 0,4 min ton mazutdan istifadə edilmişdir.

1 kilovat saat elektrik enerjisi istehsalına neft ekvivalenti ilə 225,4 qram yanacaq məsrəf olmuşdur.

Cari ilin altı ayında ölkənin bütün təsərrüfat subyektləri tərəfindən 9,2 milyard kVt.saat elektrik enerjisi istehlak edilmişdir.

2013-cü ilin birinci yarısında elektrik enerjisinin istehlakçı qrupları üzrə strukturu

2013-cü ilin birinci yarısında dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən idarə, müəssisə və təşkilatlar tərəfindən 850,4 milyon kVt.saat elektrik enerjisi, 93,5 min Q.kal istilik enerjisi, 67,3 milyon kub metr təbii qaz, 11,6 milyon kub metr su, 4,2 milyon manatlıq rabitə xidmətləri istehlak edilmişdir. Əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə suyun istehlakı 7,4 faiz, elektrik enerjisinin istehlakı 4,3 faiz, rabitə xidmətlərinin istehlakı 2,4 faiz, təbii qazın istehlakı 1,7 faiz artmışdır.

İstifadə edilmiş elektrik və istilik enerjisinin, təbii qazın, suyun və rabitə xidmətlərinin ümumi dəyəri 3,7 faiz artaraq 75,2 milyon manat təşkil etmişdir.

İstehlak edilmiş ehtiyatların strukturu

	2013-cü ilin yanvar-iyun ayları		2012-ci ilin yanvar-iyun aylarına nisbətən, faizlə (natura ifadəsində)
	natura ifadəsində	milyon manat	
Elektrik enerjisi, milyon kVt.saat	850,4	51,0	104,3
İstilik enerjisi, min Q.kal	93,5	2,6	94,3
Təbii qaz, milyon kub metr	67,3	6,7	101,7
Su, milyon kub metr	11,6	10,7	107,4
Rabitə xidmətləri	x	4,2	102,4

İstehlakın ümumi dəyərində elektrik enerjisinin payı 67,8 faiz, suyun 14,2 faiz, təbii qazın 8,9 faiz, rabitə xidmətlərinin 5,6 faiz, istilik enerjisinin payı isə 3,5 faiz olmuşdur.

Cari ilin yanvar-iyun aylarında büdcə təşkilatları istifadə olunmuş ehtiyatların ümumi dəyərinin 82,6 faizini ödəməklə 13,1 milyon manatını kəsirdə qoymuşlar. İstehlak edilmiş elektrik enerjisinin 9,4 milyon manatı, suyun 1,7 milyon manatı, təbii qazın 1,2 milyon manatı, istilik enerjisinin 624,2 min manatı, rabitə xidmətlərinin 188,1 min manatı ödənilməmişdir.

Su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı bölməsində məhsul və xidmətlərin istehsalı 8,9 faiz artmışdır.

Sənayedə istehsal olunmuş əsas məhsul növləri

Məhsul növləri	2013-cü ilin yanvar-iyulunda istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.08.2013-cü il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Xam neft və təbii qaz hasilatı			
Xam neft (qaz kondensatı daxil olmaqla), min ton	25 478,2	98,6	290,4
Təbii qaz (əmtəlik), milyon kub-metr	10 286,2	100,0	-
Metal filizlərinin hasilatı			
Dəmir filizi, min ton	72,6	43,4	34,3
Mis filizləri və konsentratları, ton	197,7	64,8	427,1
Qiymətli metal filizləri və konsentratları, kq	1 118,5	91,0	75,9
o cümlədən :			
qızıl	737,0	90,3	53,9
gümüş	381,5	92,5	22,0
Daş, qum, çınqıl, duz və digər mədənçixarma sənayesi məhsullarının hasilatı			
Tikinti qumu (ümumi), min ton	1 187,1	101,0	24,8
İnşaat üçün əhəng daşı, min ton	210,3	101,4	1,0
Çınqıl, qırmadaş, xırda çay daşı və çaxmaq daşı (ümumi), min ton	1 094,0	62,2	209,0
Duz (ümumi), min ton	17,0	107,3	0,05
Qida məhsullarının istehsalı			
Ət (quş əti daxil olmaqla), min ton	166,0	107,5	-
Kolbasa məmulatları, ton	1 071,4	94,3	2,4
Üzlu süd, min ton	483,9	101,2	0,3
Qaymaq və xama, ton	2 659,6	102,2	-
Pendir və kəsmik, min ton	27,6	102,0	0,07
Kərə yağı, min ton	12,9	101,6	0,1
Cem və marmeladlar, ton	5 825,2	109,5	458,0
Təmizlənmiş duru bitki yağları, ton	29 803,1	69,4	1 233,3
Marqarin, min ton	14,8	98,6	-
Qənd və şəkər tozu, min ton	226,9	112,2	2,0
Çörək və çörək-bulka məmulatları, min ton	432,7	101,0	-

REAL SEKTOR

...ardı...			
Məhsul növləri	2013-cü ilin yanvar-iyulunda istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.08.2013-cü il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
İçki istehsalı			
Şampan şərabı, min dkl	10,0	24,4	5,6
Araq, min dkl	474,9	116,4	68,8
Üzüm şərabı, min dkl	330,9	67,6	603,7
Pivə, min dkl	3 752,9	119,2	297,5
Brendi (konyak), min dkl	29,6	58,2	31,8
Alkoqolsuz içkilər, min dkl	16 436,6	116,6	911,6
Tütün məmulatlarının istehsalı			
Fermentləşdirilmiş tütün, ton	1 108,8	99,2	-
Papiros və siqaretlər, milyon ədəd	595,0	59,4	-
Toxuculuq sənayesi			
Pambıq lifi, ton	2 516,0	35,0	4 126,3
Hazır pambıq parçalar, min kv.m	252,4	3,3 d.	329,5
Pambıq iplik, ton	8 933,7	96,1	3 593,3
Corab məmulatları, min cüt	2 362,3	76,2	250,5
Pambıq yataq ağları, min ədəd	136,6	54,0	0,8
Dəri və dəri məmulatlarının, ayaqqabıların istehsalı			
Dəri, min kv.m	515,1	126,5	256,4
Üstü dəridən olan ayaqqabılar, min cüt	189,5	92,6	57,4
Neft məhsullarının istehsalı			
Avtomobil benzini, min ton	816,2	113,4	43,0
Neft-kimya sənayesində istifadə üçün benzin, min ton	85,1	78,3	3,4
Ağ neft, min ton	420,4	114,0	33,2
Dizel yanacağı, min ton	1 477,7	111,4	58,3
Sürtkü yağları, min ton	26,9	64,8	13,9
Neft bitumu, min ton	181,5	110,3	2,5
Kimya sənayesi			
Yod, ton	157,4	115,7	56,7
Alüminium sulfat, min ton	39,0	117,6	4,6
Propilen, min ton	18,5	91,3	1,9
Polietilen, min ton	50,2	102,1	1,4

REAL SEKTOR

...ardı...			
Məhsul növləri	2013-cü ilin yanvar-iyulunda istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.08.2013-cü il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
İzopropil spirti (mütləq), min ton	9,6	171,6	0,06
Lak-boya məmulatları, ton	2 503,5	130,6	51,7
Rezın və plastmas məmulatların istehsalı			
Bərk polietilen borular, borucuqlar, şlanqlar, qollar, ton	15 670,7	90,6	949,3
Məsaməli poliuretan lövhələri və zolaqları, ton	380,0	122,2	23,6
Polimer örtüklər, ton	11,1	86,7	40,1
Bərk polipropilen borular, borucuqlar, şlanqlar, qollar, ton	3 030,0	144,4	956,8
Plastik yemək və mətbəx qabları, ton	124,5	108,6	18,5
Tikinti materiallarının istehsalı			
Sement, min ton	1 157,4	103,0	12,1
Tikinti şüşəsi, kv. m	145,6	16,7	-
Tikinti gipsi, min ton	118,4	187,5	2,0
Betondan yığma tikinti konstruksiyaları, min kub m	16,9	82,8	1,1
Emal edilmiş mərmər, travertin, alebastr və onlardan məmulatlar, ton	6 997,3	2,7 d.	-
Asfalt (ümumi), min ton	214,5	62,0	-
Hörmə üçün hazır beton qarışığı (ümumi), min ton	803,7	111,7	-
Tikinti kərpici (ümumi), min kub-metr	228,1	177,4	37,4
Metallurgiya sənayesi			
Çuqun tökmə, ton	1 204,7	197,6	355,6
Polad tökmə, min ton	121,8	90,7	-
Qeyri-cins poladdan dəstələr şəklində katankalar (armatur), min ton	149,9	113,5	12,6
Polad borular, min ton	47,2	128,7	-
Alüminium çubuqlar, millər və profillər, ton	178,5	195,1	173,0

REAL SEKTOR

...ardı...

Məhsul növləri	2013-cü ilin yanvar-iyulunda istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.08.2013-cü il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Hazır metal məmulatlarının istehsalı			
Mayelər üçün çənlər, sisternlər, baklar, ton	16,2	4,5	194,9
Qara metallardan sair konstruksiyalar, ton	4 544,9	180,0	836,5
Metallardan qapı və pəncərə, ədəd	1 250	96,2	-
Misdən elektrik izolyasiyası olmayan çoxdamarlı məftil, tros və kabellər, ton	5 854,7	132,3	-
Kompyuter, elektron və elektrik avadanlıqlarının istehsalı			
Meteorologiya məqsədləri üçün sair elektron cihazlar, min ədəd	58,4	2,4 d.	2,4
Qəbuledici qurğuları olmayan radio və televiziya verisləri aparatları, ədəd	3 928	73,1	1 176
Güc transformatorları, ədəd	107	84,9	-
1 kV-dan çox gərginlik üçün elektrik cərəyanı naqilləri (ümumi), ton	226,3	13,9	340,6
Televizorlar, ədəd	15 805	118,4	1 259
Məişət soyuducuları, ədəd	3 963	156,0	697
Maşın və avadanlıqların istehsalı, avtomobil və qoşquların istehsalı			
Ştanqlı quyu nasosları, ədəd	4 042	119,2	383
Elektrik ötürücüsü olan liftlər və skip qaldırıcıları, ədəd	20	43,5	89
Mancanaq dəzgahları, ədəd	155	2,6 d.	84
Məişət kondisionerləri, ədəd	3 750	175,0	124
Dondurulmuş ərzaq məhsullarına saxlanması üçün soyuducu vitrinlər və pıstaxtalar, ədəd	247	134,2	-
Traktorlar, ədəd	415	77,4	2
Yük avtomobilləri, ədəd	147	172,9	17
Minik avtomobilləri, ədəd	326	3,4 d.	278

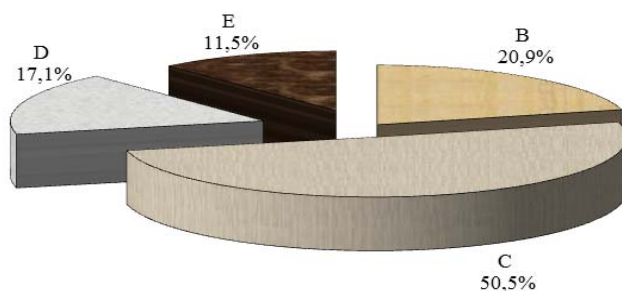
REAL SEKTOR

...sonu			
Məhsul növləri	2013-cü ilin yanvar-iyulunda istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.08.2013-cü il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı			
Elektrik enerjisi, milyon kVt-saat	12 109,7	98,7	-
su elektrik stansiyalarının istehsalı	950,8	71,0	-
istilik elektrik stansiyalarının istehsalı	11 158,9	102,1	-
Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı			
Suyun təmizlənməsi və bölüşdürülməsi, milyon kub-metr	151,6	99,6	-

*) Qeyd. Ümumi və əmtəəlik məhsul göstəriciləri arasındakı fərq istehsalçılar tərəfindən hazır məhsulun bir qisminin öz istehsal ehtiyaclarının ödənilməsinə yönəldilməsi ilə izah olunur.

2013-cü ilin birinci yarısında ölkənin sənaye sahələrində çalışan muzzdlu işçilərin sayı əvvəlki illə müqayisədə 5,1 faiz artaraq 178,8 min nəfər təşkil etmiş, onların orta aylıq əmək haqqı 8,0 faiz yüksələrək 638,7 manat olmuşdur. İşçilərin 37,3 mini mədənçıxarma, 90,3 mini emal, 30,6 mini elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı, 20,6 min nəfəri isə su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı bölmələrində cəmlənmişdir.

**Sənaye işçilərinin sayının sahə bölgüsü,
yekuna nisbətən**

B – Mədəncıxarma sənayesi; **C** – Emal sənayesi;

D – Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı;

E – Su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı

Əmək haqlarının daha çox artımı emal sahəsinin elektrik avadanlıqlarının, dəri və dəri məmulatlarının, sair nəqliyyat vasitələrinin, tikinti materiallarının, mebel, geyim, qida məhsullarının, içki, kağız və karton, ağac emalı və ağacdən məmulatların, musiqi, idman və tibb avadanlıqlarının, rezin və plastmas məmulatların və neft məhsullarının istehsalı müəssisələrində müşahidə olunmuşdur. Qeyri-dövlət bölməsində işçilərin orta aylıq əmək haqqı 6,6 faiz artaraq 750,1 manat təşkil etmişdir.

**Sənayenin fəaliyyət növləri üzrə bir işçinin
orta aylıq əmək haqqı, manat**

	2013-cü il yanvar- iyun	2012-ci il yanvar- iyun	2012-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Sənaye üzrə - cəmi	638,7	591,6	108,0
Mədəncıxarma sənayesi	1 514,7	1 413,4	107,2
Emal sənayesi	426,5	382,0	111,6
o cümlədən:			
qida məhsullarının istehsalı	285,9	227,6	125,6
içki istehsalı	376,1	310,2	121,2

REAL SEKTOR

			...ardı
	2013-cü il yanvar- iyun	2012-ci il yanvar- iyun	2012-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
tütün məhsullarının istehsalı	326,3	309,9	105,3
toxuculuq sənayesi	238,5	253,5	94,1
geyim istehsalı	361,1	275,1	131,3
dəri və dəri məmulatlarının, ayaqqabıların istehsalı	466,4	320,0	145,8
ağac emalı və ağacdən istehsalı məmulatların	469,4	396,4	118,4
kağız və karton istehsalı	453,5	381,1	119,0
poliqrafiya fəaliyyəti	298,5	275,8	108,2
neft məhsullarının istehsalı	713,1	652,9	109,2
kimya sənayesi	449,0	418,6	107,3
əczaçılıq məhsullarının istehsalı	283,4	317,1	89,4
rezin və plastmas məmulatların istehsalı	360,7	309,7	116,5
tikinti materiallarının istehsalı	558,6	415,5	134,4
metallurgiya sənayesi	589,0	541,2	108,8
hazır metal məmulatlarının istehsalı	427,2	688,9	62,0
kompyuter və digər elektron avadanlıqların istehsalı	345,8	319,4	108,3
elektrik avadanlıqlarının istehsalı	464,6	233,1	199,3
maşın və avadanlıqların istehsalı	333,0	312,2	106,7
avtomobil və qoşquların istehsalı	227,3	246,2	92,3
sair nəqliyyat vasitələrinin istehsalı	366,4	259,9	141,0
mebel istehsalı	332,8	253,3	131,4
zərgərlik, musiqi, idman və tibb avadanlıqlarının istehsalı	258,9	222,0	116,6
maşın və avadanlıqların quraşdırılması və təmiri	601,4	641,4	93,8
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	445,6	425,3	104,8
Su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı	267,0	279,2	95,6

Tikinti

Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər

2013-cü ilin yanvar-iyul aylarında ölkənin iqtisadi və sosial sahələrinin inkişafı üçün bütün maliyyə mənbələrindən əsas kapitala 8,8 milyard manat vəsait yönəldilmiş, onun 66,3 faizi tikinti-quraşdırma işlərinin yerinə yetirilməsinə sərf edilmişdir. Əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitin həcmi 23,3 faiz, tikinti-quraşdırma işlərinə sərf edilmiş vəsaitin həcmi 37,9 faiz artmışdır. Dövlət mülkiyyətli müəssisə və təşkilatlar əsas kapitala 5,5 milyard manat, qeyri-dövlət müəssisələri isə 3,3 milyard manat vəsait sərf etmişlər. Məhsul istehsalı obyektlərinin inşasında 4,6 milyard manat, xidmət sahələri üzrə obyektlərin tikintisində 4,2 milyard manatlıq vəsaitdən istifadə edilmişdir.

Daxili mənbələrdən əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitin həcmi əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 17,3 faiz artaraq ümumi sərmayənin 74,7 faizini təşkil etmiş, onun 79,2 faizi dövlət, 20,8 faizi qeyri-dövlət mülkiyyətli müəssisə və təşkilatların payına düşmüşdür.

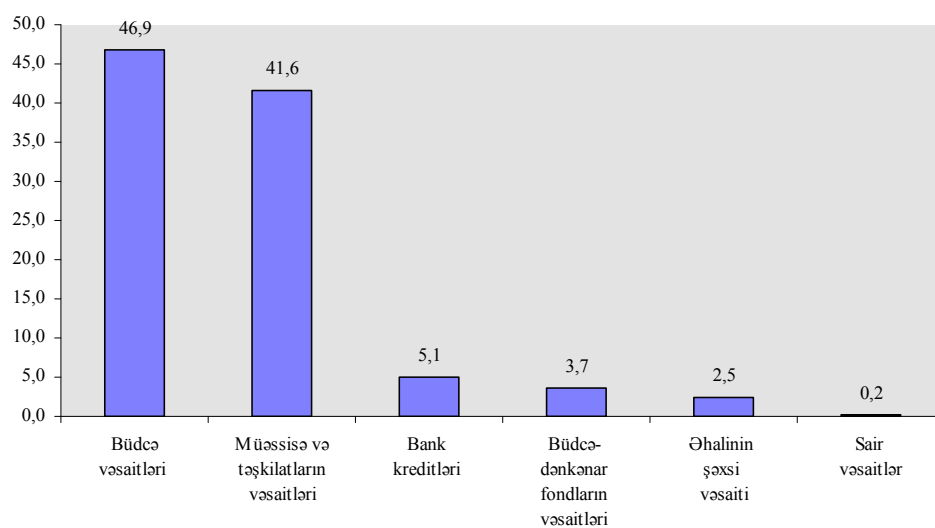
Əsas kapitala yönəldilmiş sərmayənin ümumi həcmində müəssisə və təşkilatların vəsaitləri 3657,4 milyon manat (ümumi vəsaitin 41,6 faizi), bank kreditləri 446,9 milyon manat (5,1 faizi), büdcə vəsaitləri 4123,7 milyon manat (46,9 faizi), büdcədən kənar fondların vəsaitləri 324,3 milyon manat (3,7 faizi), əhəlinin şəxsi vəsaitləri 225,0 milyon manat (2,5 faizi), sair vəsaitlər 21,5 milyon manat (0,2 faizi) təşkil etmişdir.

**Maliyyə mənbələri üzrə
əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər**

	2013-cü ilin yanvar-iyul aylarında, milyon manat	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən (müqayisəli qiymətlərlə), faizlə	Ümumi həcmdə xüsusi çəkisi, faizlə
Cəmi	8 798,8	123,3	100,0
o cümlədən:			
Müəssisə və təşkilatların vəsaitləri	3 657,4	116,2	41,6
Bank kreditləri	446,9	137,9	5,1
Büdcə vəsaitləri	4 123,7	131,1	46,9
Büdcədən kənar fondların vəsaitləri	324,3	105,7	3,7
Əhalinin şəxsi vəsaiti	225,0	122,7	2,5
Sair vəsaitlər	21,5	79,1	0,2

**Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlərin maliyyə
mənbələri üzrə strukturu, faizlə**

2013-cü ilin yanvar-iyul aylarında əsas kapitala yönəldilmiş ümumi vəsaitin 45,0 faizi sənaye sahələrinin inkişafına, 19,7 faizi nəqliyyat və anbar təsərrüfatına, 7,8 faizi daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlara (ondan 7,7 faizi mənzil tikintisinə), 7,3 faizi dövlət idarəetməsinə, 4,2 faizi kənd təsərrüfatına, 3,4 faizi səhiyyəyə, 3,1 faizi istirahət, əyləncə və incəsənətə, 2,9 faizi təhsilə, 2,8 faizi tikintiyə, 1,0 faizi informasiya və rabitəyə, 0,9 faizi inzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsinə, 0,8 faizi ticarətə, 0,6 faizi turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşəyə, 0,3 faizi digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsinə, hər birində 0,1 faiz olmaqla maliyyə və sığortaya, peşə, elmi və texniki fəaliyyətə sərf edilmişdir.

**İqtisadiyyatın sahələri üzrə əsas kapitala
yönəldilmiş vəsaitlərin həcmi**

Sahələrin adı	2013-cü ilin yanvar-iyul aylarında, milyon manat	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən (müqayisəli qiymətlərlə), faizlə	Ümumi həcmdə xüsusi çəkisi, faizlə
CƏMI	8 798,8	123,3	100,0
o cümlədən: neft bölməsi	2 644,1	133,1	30,1
qeyri-neft bölməsi	6 154,7	119,6	69,9
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	368,4	106,6	4,2
Sənaye	3 956,0	143,7	45,0
o cümlədən: Mədənçıxarma sənayesi	2 650,4	133,0	30,1
Emal sənayesi	534,2	179,8	6,1
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	195,8	98,2	2,2
Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	575,6	2,2 d.	6,6
Tikinti	244,9	125,8	2,8
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	71,0	51,8	0,8

REAL SEKTOR

Sahələrin adı	2013-cü ilin yanvar-iyul aylarında, milyon manat	...ardı	
		Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən (müqayisəli qiymətlərlə), faizlə	Ümumi həcmdə xüsusi çəkisi, faizlə
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	1 735,1	144,1	19,7
o cümlədən:			
Nəqliyyat	1 731,7	144,5	19,7
Poçt və kuryer fəaliyyəti	3,4	55,7	0,0
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai işə	56,7	55,7	0,6
İnformasiya və rabitə	87,9	43,9	1,0
Rabitə	84,3	44,1	1,0
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	5,6	8,8	0,1
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	683,5	99,8	7,8
ondan mənzil tikintisi	677,6	100,0	7,7
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	7,8	2,2 d.	0,1
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	82,8	72,9	0,9
Dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat	641,7	102,0	7,3
Təhsil	259,4	114,9	2,9
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	299,3	2,6 d.	3,4
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	272,2	76,1	3,1
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	26,5	16,1 d.	0,3

2013-cü ilin yanvar-iyul aylarında qeyri-neft bölməsinin inkişafına sərf edilmiş vəsaitin həcmi əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən 19,6 faiz artaraq 6154,7 milyon manat (ümumi sərmayənin 69,9 faizi) təşkil etmiş, o cümlədən 1311,9 milyon manatı (14,9 faizi) qeyri-neft sənaye bölməsinin inkişafında istifadə edilmiş, 2644,1 milyon manatı neft bölməsinə yönəldilmişdir. Qeyri-neft bölməsinə yönəldilmiş vəsaitin 80,0 faizi dövlət, 20,0 faizi qeyri-dövlət mülkiyyətli müəssisə və təşkilatların payına düşmüşdür.

**Neft və qeyri-neft bölməsi üzrə əsas kapitala
yönəldilmiş vəsaitlər**

	Neft bölməsi		Qeyri-neft bölməsi	
	milyon manat	ümumi həcmdə xüsusi çəkisi, faizlə	milyon manat	ümumi həcmdə xüsusi çəkisi, faizlə
2012-ci il				
Yanvar	230,3	50,1	229,1	49,9
Fevral	254,5	34,5	482,5	65,5
Mart	274,8	30,4	628,2	69,6
Aprel	297,6	25,3	877,9	74,7
May	343,3	28,6	855,2	71,4
İyun	295,0	20,3	1 156,5	79,7
İyul	274,0	22,8	927,2	77,2
Avqust	305,4	24,3	952,5	75,7
Sentyabr	284,0	19,4	1 182,6	80,6
Oktyabr	317,0	24,7	968,2	75,3
Noyabr	341,6	23,1	1 137,7	76,9
Dekabr	430,5	15,8	2 292,9	84,2
2013-cü il				
Yanvar	230,2	37,3	387,5	62,7
Fevral	472,0	44,4	590,4	55,6
Mart	376,7	30,8	845,4	69,2
Aprel	335,7	24,9	1 014,8	75,1
May	430,9	28,5	1 079,0	71,5
İyun	405,1	25,3	1 194,1	74,7
İyul	393,5	27,4	1 043,5	72,6

Cari ilin yeddi ayında **Bakı şəhərində** “Gəmi təmiri və gəmiqayırma” İstehsalat Birliyi, Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportunda anqar kompleksi və Beynəlxalq Logistika Mərkəzi, Qaz Turbinli İstilik Elektrik Stansiyası, “Alov qüllələri” kompleksindəki “Fairmont Baku” oteli, Buzovna-Mərdəkan-Qala avtomobil yolu, Zığ dairəsi-Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportu avtomagistralının 13-cü kilometrliyindən Qala qəsəbəsinə gedən yol, yeraltı avtomobil dayanacağı, **Sumqayıt şəhərində** “Gilan” Tekstil Parkı, **Şirvan şəhərində** “Cənub” Elektrik Stansiyası, Olimpiya İdman Kompleksi və Şirvan-Muğan qrup su kəməri, **Abşeron rayonunda** Birdəfəlik plastik qablar və priforminqlər istehsalı və “Milla” süd məhsulları və dondurma istehsalı

zavodları, **Agstafa rayonunda** Peyntbol və Atıcılıq Mərkəzi, **Qazax rayonunda** Sement zavodu, Qazax-Quşçu Ayrım avtomobil yolu, **Qəbələ rayonunda** Üzüm emalı zavodu, Heyvandarlıq-südçülük kompleksi, **Qobustan rayonunda** İdman Kompleksi, **Hacıqabul rayonunda** Seramik plitələr istehsalı zavodu, **Xacmaz rayonunda** Quba-Xaçmaz Regional İnkişaf Mərkəzi, Olimpiya İdman Kompleksi, **Siyəzən rayonunda** Gənclər Mərkəzi, **Tovuz rayonunda** Hemodializ Mərkəzi, Tovuz-Qovlar-Ağbaşlar avtomobil yolu, **Şabran rayonunda** Vəlvələçay-Taxtakörpü kanalı, Taxtakörpü su anbarı, Şabran-Pirəbədil-Zeyvə avtomobil yolu, bütün maliyyə mənbələri hesabına ölkədə ümumi sahəsi 1181,1 min kvadrat metr olan yeni yaşayış evləri, növbədə 130 nəfəri qəbul edən ambulatoriya-poliklinika müəssisələri, 5554 şagird yerlik ümumtəhsil məktəbləri, 777 yerlik məktəbəqədər təhsil müəssisələri, 864 yerlik klub və s. obyektlər istifadəyə verilmişdir.

**Xarici müəssisə və təşkilatlar tərəfindən
əsas kapitalla yönəldilmiş vəsaitlər**

2013-cü ilin yanvar-iyul aylarında xarici mənbələrdən əsas kapitalla 2,2 milyard manatlıq vəsait yönəldilmişdir.

**Daxili və xarici mənbələrdən
əsas kapitalla yönəldilmiş vəsaitlər**

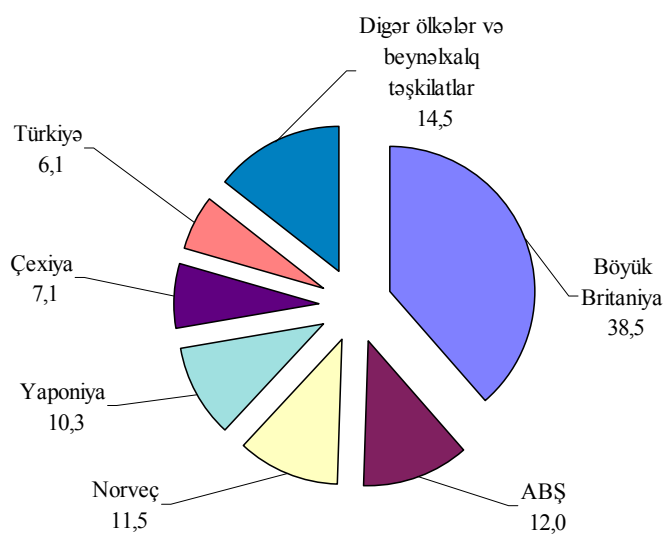
	Daxili		Xarici	
	milyon manat	ümumi həcmdə xüsusi çəkisi, faizlə	milyon manat	ümumi həcmdə xüsusi çəkisi, faizlə
2012-ci il				
Yanvar	216,9	47,2	242,5	52,8
Fevral	581,4	78,9	155,6	21,1
Mart	730,9	80,9	172,1	19,1
Aprel	916,6	78,0	258,9	22,0
May	975,0	81,4	223,5	18,6
İyun	1 195,5	82,4	256,0	17,6
İyul	995,8	82,9	205,3	17,1
Avqust	1 000,0	79,5	257,9	20,5
Sentyabr	1 210,3	82,5	256,3	17,5
Oktyabr	961,5	74,8	323,7	25,2
Noyabr	952,3	64,4	527,1	35,6
Dekabr	2 343,4	86,0	380,0	14,0
2013-cü il				
Yanvar	398,8	64,6	218,9	35,4
Fevral	691,5	65,1	370,9	34,9
Mart	887,8	72,6	334,3	27,4
Aprel	1 094,4	81,0	256,1	19,0
May	1 157,0	76,6	352,9	23,4
İyun	1 282,2	80,2	317,0	19,8
İyul	1 064,8	74,1	372,2	25,9

Xarici ölkələr və beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən yönəldilmiş vəsaitin 1899,2 milyon manatı (85,5 faizi) Böyük Britaniya, ABŞ, Norveç, Yaponiya, Çexiya və Türkiyə sərmayədarlarına məxsus olmuşdur.

**Xarici ölkələr və beynəlxalq təşkilatlar üzrə əsas
kapitala yönəldilmiş xarici vəsaitin həcmi**

Ölkələrin və beynəlxalq təşkilatların adı	2013-cü ilin yanvar-iyul aylarında, min manat	Ümumi həcmdə xüsusi çəkisi, faizlə
Cəmi	2 222 314,2	100,0
o cümlədən:		
Böyük Britaniya	855 693,9	38,5
ABŞ	267 148,7	12,0
Norveç	255 194,4	11,5
Yaponiya	228 859,0	10,3
Çexiya	156 500,4	7,1
Türkiyə	135 806,1	6,1
Fransa	77 526,3	3,5
Rusiya	59 069,6	2,7
İran	59 069,6	2,7
Sinqapur	13 781,5	0,6
Cənubi Koreya	6 072,0	0,3
Almaniya	1 327,1	0,1
Niderland	1 011,5	0,0
İtaliya	149,0	0,0
Lüksemburq	10,8	0,0
Dünya Bankı	67 498,9	3,0
Asiya İnkişaf Bankı	28 807,1	1,3
İslam İnkişaf Bankı	7 770,6	0,3
Avropa Şurası	1 017,7	0,0

**2013-cü ilin yanvar-iyul aylarında əsas kapitalla
yönəldilmiş vəsaitin xarici ölkələr və beynəlxalq təşkilatlar
üzrə strukturu (ümumi yekuna görə, faizlə)**

Tikinti müəssisələri tərəfindən yerinə yetirilmiş inşaat işlərinin həcmi müqayisə edilən dövrün səviyyəsini 16,1 faiz üstələyərək 4210,7 milyon manat təşkil etmiş, ondan 66,9 faizi yeni tikinti, yenidənqurma və genişləndirmə, 17,6 faizi əsaslı təmir, 2,6 faizi cari təmir, 12,9 faizi isə sair tikinti işlərinə sərf edilmişdir. Ümumi inşaat işlərinin 78,8 faizini qeyri-dövlət mülkiyyətli tikinti müəssisələri yerinə yetirmişlər.

2013-cü ilin yanvar-iyun aylarında inşaat bölməsində çalışmış işçilərin orta siyahı sayı əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 14,1 faiz artaraq 97,6 min nəfər olmuşdur. Tikintidə çalışan işçilərin orta aylıq nominal əmək haqqı əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən 7,2 faiz artaraq 605,0 manat təşkil etmişdir. Mülki təyinatlı inşaat işlərində işləyən işçilərin əmək haqları 38,4 faiz, ixtisaslaşdırılmış tikinti işlərində 4,6 faiz, binaların tikintisində isə 1,8 faiz artmışdır.

Tikintinin fəaliyyət növləri üzrə işçilərin əmək haqqı

Fəaliyyət növləri	Bir işçinin orta aylıq əmək haqqı	
	2013-cü ilin yanvar-iyun aylarında, manat	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Cəmi	605,0	107,2
o cümlədən:		
Dövlət bölməsi	491,0	110,2
Qeyri-dövlət bölməsi	659,5	102,4
Ümumi yekundan fəaliyyət növləri üzrə:		
Binaların tikintisi	560,5	101,8
Mülki təyinatlı inşaat işləri	560,3	138,4
İxtisaslaşdırılmış tikinti işləri	737,1	104,6

Kənd təsərrüfatı

Bitkiçilik. Cari il iyunun 1-i vəziyyətinə əkin sahələrinin qəti uçotu keçirilmişdir. Uçot məlumatlarına görə 2013-cü ilin məhsulu üçün kənd təsərrüfatı bitkilərinin əkin sahələri 2012-ci illə müqayisədə aşağıdakı kimi dəyişmişdir.

min hektarla

	2013 ilkin məlumatlar	2012 son məlumatlar	2013-cü il 2012-ci ilə nisbətən %-lə
Dənli və dənli paxlalılar – cəmi	1 074,3	1 031,4	104,2
ondan:			
payızlıq və yazlıq buğda	689,6	687,9	100,2
payızlıq və yazlıq arpa	329,5	291,6	113,0
dənlik qarğıdalı	38,6	35,7	108,1
paxlalılar cəmi	12,7	12,9	98,4
Texniki bitkilər – cəmi	42,2	48,5	87,0
ondan:			
pambıq	23,5	29,2	80,5
tütün	1,2	1,5	80,0
dən üçün günəbaxan	9,4	11,0	85,5
şəkər çuğunduru	5,5	3,6	152,8

...ardı

	2013 ilkin məlumatlar	2012 son məlumatlar	2013-cü il 2012-ci ilə nisbətən %-lə
Kartof, tərəvəz və bostan bitkiləri – cəmi	171,4	174,5	98,2
ondan:			
kartof	65,3	66,0	98,9
tərəvəz	77,5	78,3	99,0
bostan	28,5	30,0	95,0
Yem bitkiləri – cəmi	396,6	392,7	101,0
ondan:			
silos və yaşıl yem üçün qarğıdalı	1,5	1,2	125,0
birillik otlar	10,7	7,4	144,6
cari ilin çoxillik otları	73,8	79,5	92,8
keçmiş illərin çoxillik otları	310,4	304,1	102,1
Cəmi əkin sahəsi	1 684,5	1 647,1	102,3

Keçən ilin payızında əkilmiş 1018,6 min hektar taxıl sahəsinin 7,0 min hektarı tamamilə tələf olmuş, 1,5 min hektarı yem üçün istifadə edildikdən sonra yerinə yazlıq bitkilər əkilmiş, 7,7 min hektarı isə yem üçün saxlanılmışdır.

Ümumi əkin sahəsinin 1074,3 min hektarını və ya 63,8 faizini dənli və dənli paxlalı bitkilər, 42,2 min hektarını və ya 2,5 faizini texniki bitkilər, 171,4 min hektarını və ya 10,2 faizini kartof, tərəvəz və bostan bitkiləri, 396,6 min hektarını və ya 23,5 faizini yem bitkiləri təşkil edir.

Ölkədə kənd təsərrüfatı məhsullarının yığılı davam edir. Avqustun 1-i vəziyyətinə 1016,5 min hektar dənli bitkilərin (qarğıdalıdan başqa) sahəsi biçilib döyülmüş və həmin sahələrdən ilkin çəkiddə 2705,0 min ton taxıl mədaxil edilmişdir. Hər hektardan orta hesabla 26,6 sentner məhsul götürülmüşdür. İstehsal olunmuş taxılın (qarğıdalısız) 1,9 milyon tonunu payızlıq və yazlıq buğda təşkil edir. Qarğıdalı da daxil olmaqla taxıl istehsalının ümumi həcmi keçən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 5,5 faiz və ya 141,2 min ton artaraq 2722,4 min tona çatmışdır.

Mövsüm ərzində təsərrüfatlarda 544,8 min ton kartof, 728,3 min ton tərəvəz, 297,1 min ton bostan məhsulları, 166,9 min ton

REAL SEKTOR

meyvə və giləmeyvə, 443 ton üzüm, 394,8 ton yaşıl çay yarpağı, 1434 ton tütün toplanmışdır.

Bitkiçilik məhsullarının yığımının gedişi haqqında daha ətraflı məlumat aşağıdakı cədvəldə verilmişdir.

	2013-cü il				2012-ci il		
	Yığılmış sahə, min hektar	%	Yığılmış məhsul, min ton	Məhsuldarlıq, sent/ha	Yığılmış sahə, min hektar	Yığılmış məhsul, min ton	Məhsuldarlıq, sent/ha
Dənli və dənli paxlalı bitkilər (qarğıdalısız)	1016,5	98,2	2705,0	26,6	973,8	2564,7	26,3
Dən üçün qarğıdalı	4,2	11,0	17,4	40,9	4,3	16,5	38,6
Dən üçün günəbaxan	1,3	14,1	2,4	18,0	1,7	2,8	16,2
Kartof	36,9	56,6	544,8	148	37,0	521,1	141
Tərəvəz	56,0	72,3	728,3	130	56,1	713,5	127
Ərzaq üçün bostan məhsulları	22,5	79,0	297,1	132	23,1	295,3	128
Meyvə			166,9			162,7	
Üzüm, ton			443			637	
Yaşıl çay yarpağı, ton			394,8			395,4	
Tütün, ton	1,2		1 434		1,5	1 570	

Keçən ilin müvafiq dövrünə nisbətən hektarın orta məhsuldarlığı payızlıq və yazlıq dənli və dənli paxlalı bitkilər üzrə (qarğıdalısız) 0,3 sentner, dən üçün qarğıdalı üzrə 2,3 sentner, dən üçün günəbaxan üzrə 1,8 sentner, kartof üzrə 7 sentner, tərəvəz üzrə 3 sentner, ərzaq üçün bostan məhsulları üzrə 4 sentner yuxarı olmuşdur.

Heyvandarlıq. Cari ilin ötən yeddi ayı ərzində diri çəkiddə 259,4 min ton ət, 1080,5 min ton süd, 798,6 milyon ədəd yumurta və 15,4 min ton yun istehsal edilmişdir. 2012-ci ilin eyni dövrünə nisbətən ət istehsalı 3,0 faiz, süd istehsalı 7,2 faiz, yumurta istehsalı 14,1 faiz və yun istehsalı 4,0 faiz artmışdır.

Heyvandarlıq məhsullarının istehsalı, min ton
(yanvar-iyul ayları)

	2013	2012	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən	
			%	+, -
Ət (diri çəkiddə)	259,4	251,8	103,0	7,6
Süd	1080,5	1008,2	107,2	72,3
Yumurta, milyon ədəd	798,6	699,9	114,1	98,7
Yun	15,4	14,8	104,0	0,6

Cari ilin altı ayında 51959 baş inək, camış və düyələr süni mayalandırılmışdır.

2013-cü ilin yanvar-iyul aylarında kənd təsərrüfatının ümumi məhsulunun faktiki qiymətlərlə dəyəri 3096,3 milyon manat olmuş və keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə sabit qiymətlərlə 4,8 faiz, o cümlədən bitkiçilik üzrə 4,3 faiz, heyvandarlıq üzrə isə 5,2 faiz artmışdır.

Kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalının artırılmasında, onun keyfiyyətinin və rəqabət qabiliyyətinin yüksəldilməsində, məhsul yığımında itkilərin minimuma endirilməsində istehsalçıların zəruri kənd təsərrüfatı texnikası ilə təchizatının yaxşılaşdırılması mühüm məsələlərdəndir və bu sahəyə dövlət dəstəyi daim diqqət mərkəzindədir. “Kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarının kənd təsərrüfatı texnikası ilə təminatına əlavə dəstək haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamına əsasən, taxılçılıqla məşğul olan kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarının taxılıyığan kombaynlara ehtiyacını ödəmək məqsədilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ehtiyat fondundan “Aqrolizing” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə 15 milyon manat ayrılmışdır.

2013-cü il yanvar-iyun aylarında “Aqrolizing” ASC-nin xətti ilə kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarına 19,8 milyon manat dəyərində 372 ədəd müxtəlif növ traktor, 268 ədəd kotan, 71 ədəd taxılıyığan kombayn, 38 ədəd çiləyici və tozlayıcı maşınlar, 33 ədəd səpici aqreqat, 30 ədəd otbiçən, 24 ədəd gübrəsəpən maşın, 18 ədəd taxıl-toxum təmizləyənlər, 16 ədəd

bağarası frez, 15 ədəd traktor yedəkləri (qoşqular), 11 ədəd ot dırmaqları və 49 ədəd digər kənd təsərrüfatı maşın və avadanlıqları verilmişdir.

Meşə təsərrüfatı. 2013-cü ilin birinci yarısında 35 hektarda 1395 min ədəd toxmacar əkilmiş, tədarük edilmiş ağac və kol cinsləri toxumlarının 81,1 faizi enliyarpaqlı, 18,9 faizi iynəyarpaqlı ağac toxumları olmuşdur. Enliyarpaqlı ağac toxumlarının 3,3 faizini palıd toxumu, 23,4 faizini qozmeyvəli ağacların toxumu, 73,3 faizini isə digər enliyarpaqlı ağac və kol cinslərinin toxumları təşkil etmişdir.

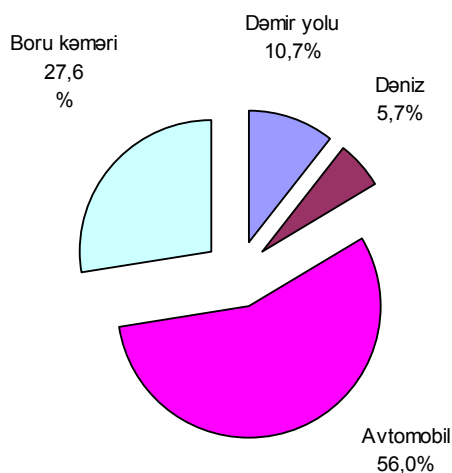
Balıqçılıq. Cari ilin birinci yarısında ölkədə vətəgə əhəmiyyətli balıqların artırılması və mühafizəsi işlərinin yerinə yetirilməsinə 1006,1 min manat vəsait sərf olunmuş və ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 77,9 min manat çox vəsait xərclənmişdir. Xərclər əsasən süni balıqartırma müəssisələrinin fəaliyyəti 8 və balıqçılıq təsərrüfatları üzrə meliorasiya tədbirlərinin həyata keçirilməsi işlərini əhatə etmişdir.

Vətəgə əhəmiyyətli balıqların artırılması və mühafizəsi ilə məşğul olan təsərrüfatlar tərəfindən təbii su hövzələrinə və anbarlarına buraxılan 230,4 milyon ədəd balıq körpələrinin 221 milyon ədədi çəkikimilərin, 5,5 milyon ədədi bitki ilə qidalanan balıqların, 3,8 milyon ədədi nərəkimilərin, 0,1 milyon ədədi isə qızıl balıqların payına düşmüşdür.

Nəqliyyat

Nəqliyyat sektorunda fəaliyyət göstərən təsərrüfat subyektləri tərəfindən 2013-cü ilin yeddi ayında 122,1 milyon ton və ya ötən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 2,3 faiz çox yük daşınmış, qeyri-neft yüklərinin həcmi 5,2 faiz artaraq 84,6 milyon tona çatmışdır. Nəqliyyat vasitələri ilə daşınmış yüklərin 56,0 faizi avtonəqliyyat, 27,6 faizi boru kəməri, 10,7 faizi dəmir yolu, 5,7 faizi dəniz nəqliyyatı vasitələri ilə həyata keçirilmişdir.

Yük daşınmasının ayrı-ayrı nəqliyyat növləri üzrə strukturu, yekuna nisbətən

Qeyri-dövlət bölməsində yük daşınması 4,1 faiz artmış, bu bölməyə məxsus nəqliyyat vasitələri ilə yük daşınmasının payı nəqliyyat sektorunda 72,9 faiz təşkil etmişdir.

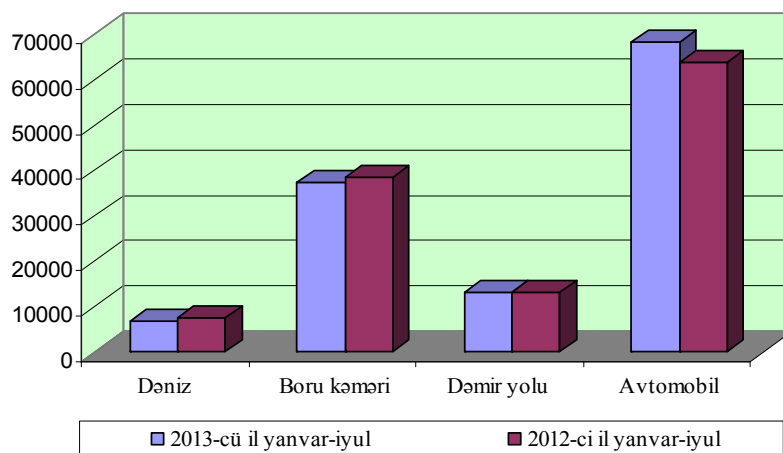
Yanvar-iyul aylarında nəqliyyatçılar 956,6 milyon nəfərə və ya əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 7,8 faiz çox sənişinə xidmət göstərmişlər. Sənişinlərin 87,2 faizi avtomobil, 12,5 faizi metro nəqliyyatının xidmətlərindən istifadə etmişlər.

Dəmir yolu nəqliyyatı ilə yeddi ay ərzində 13,1 milyon ton yük daşınmışdır. Orta hesabla sutkada 656 vaqon yüklənmiş, 571 vaqon boşaldılmışdır.

Sutka ərzində dəmir yolunun Şimal istiqaməti üzrə 24,7 min ton, Qərb istiqaməti üzrə 6,3 min ton və Cənub istiqaməti üzrə 5,9 min ton yüklənmə işi yerinə yetirilmişdir.

Dəniz nəqliyyatında daşınmış yüklərin həcmi 6,9 milyon ton təşkil etmişdir. Yüklərin 58,1 faizini neft yükləri, 41,9 faizini isə quru yüklər təşkil etmiş və bütün daşımalar xarici əlaqə üzrə həyata keçirilmişdir. Dəniz limanlarında 7,0 milyon ton yükləmə-boşaltma işləri həyata keçirilmiş və 3,1 faiz azalma müşahidə olunmuşdur. İşlənmiş yüklərin 85,4 faizini beynəlxalq tranzit yüklər təşkil etmişdir. 2013-cü il iyulun 1-i vəziyyətinə limanlarda göndərilmək üçün 56,1 min ton və ya əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 1,6 faiz çox idxal yüklərin qalığı olmuşdur.

Nəqliyyat sektorunda yük daşınması, min ton

Nəqliyyat sektorunda daşımaların həcminə görə ən böyük paya malik olan **avtomobil nəqliyyatı** ilə 68,3 milyon ton yük, 834,5 milyon sərnişin daşınmış və əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə müvafiq olaraq 6,8 faiz və 8,3 faiz artım qeydə alınmışdır. Sərnişinlərin 96,3 faizi avtobus, 3,7 faizi isə minik taksilərinin xidmətlərindən istifadə etmişlər. Yük dövriyyəsi 6,9 faiz, sərnişin dövriyyəsi isə 9,2 faiz artmışdır.

Metro nəqliyyatının xidmətlərindən istifadə etmiş sərnişinlərin sayı 119,8 milyon nəfər olmaqla 5,0 faiz artmışdır.

Hava nəqliyyatı ilə 921,8 min və ya 5,8 faiz çox sərnişin daşınmış, daşınmanın 99,3 faizi dövlət, 0,7 faizi isə özəl

müəssisələrə məxsus hava gəmiləri ilə həyata keçirilmişdir. Bu nəqliyyat növü ilə yükdaşıma 1,9 dəfə artaraq 64,5 min tona çatmışdır.

Magistral neft kəmərləri ilə 25,4 milyon ton neft nəql edilmişdir. Nəqletmənin dördə üç hissəsi Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft ixrac kəməri ilə həyata keçirilmiş və cari ilin birinci yarısında bu kəmər vasitəsilə 19,4 milyon ton neft ötürülmüşdür. Dövr ərzində gəmilər vasitəsilə ölkəyə gətirilərək Səngəçal terminalından BTC kəməri ilə 1,9 milyon ton tranzit Türkmənistan nefti nəql edilmişdir.

Magistral qaz kəmərləri ilə 11,6 milyard kub-metr qaz nəql edilmişdir. Nəql edilmiş qazın 21,9 faizi Bakı-Tbilisi-Ərzurum Cənubi Qafqaz boru kəməri vasitəsilə həyata keçirilmiş və 2,5 milyard kub-metr qaz ötürülmüşdür.

2013-cü ilin yanvar-iyun aylarında **“İpək yolu” nəqliyyat dəhlizinin** Azərbaycan ərazisində 29,0 milyon ton və ya 3,1 faiz çox yük, 138,7 milyon nəfər və ya 7,3 faiz çox sərnəşin daşınmışdır. Yüklərin 13,3 milyon tonu və ya 45,7 faizi avtomobil nəqliyyatı, 10,5 milyon tonu və ya 36,3 faizi dəmir yolu nəqliyyatı, 5,2 milyon tonu və ya 18,0 faizi dəniz nəqliyyatı ilə daşınmışdır. Yük daşımaları fəaliyyətindən 226,3 milyon manat, sərnəşin daşınmasından isə 46,5 milyon manat gəlir əldə olunmuş və müvafiq olaraq 5,9 faiz və 14,5 faiz artmışdır.

İnformasiya və rabitə

İnformasiya və rabitə sektorunda 2013-cü ilin yanvar-iyul aylarında təsərrüfat subyektlərinə və əhaliyə 845,5 milyon manatlıq və ya əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən müqayisəli qiymətlərlə 6,9 faiz çox xidmət göstərilmişdir. Əhaliyə göstərilmiş informasiya və rabitə xidmətlərinin payı 72,3 faiz təşkil etmişdir.

Xidmətlərdən əldə olunmuş gəlirlərin 59,4 faizi mobil telefon rabitəsindən yaranmış və 2012-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisədə bu xidmətlərin həcmi 8,5 faiz artaraq 502,0 milyon manat təşkil etmişdir.

İstehlak bazarı

2013-cü ilin yanvar-iyul aylarında istehlakçıların tələbatlarının ödənilməsi məqsədi ilə ölkənin istehlak bazarında satılmış əmtəə və xidmətlərin həcmi 14,4 milyard manat olmaqla ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 9,0 faiz artmışdır.

Pərakəndə ticarət şəbəkəsində satılmış əmtəələrin və əhaliyə göstərilmiş pullu xidmətlərin ümumi həcmnin 94,1 faizi özəl bölmənin təsərrüfat subyektlərinin fəaliyyəti sayəsində formalaşmış, onların satdığı istehlak mallarının və göstərdikləri xidmətlərin həcmi 9,6 faiz artaraq 13,5 milyard manat olmuşdur.

Satılmış əmtəələrin və göstərilmiş pullu xidmətlərin əsas göstəriciləri aşağıdakı kimi olmuşdur:

	2013-cü ilin yanvar-iyul ayları, milyon manatla	2013-cü ilin yanvar- iyul ayları 2012-ci ilin yanvar - iyul aylarına nisbətən, faizlə
Pərakəndə ticarətdə satılmış əmtəələrin və əhaliyə göstərilmiş pullu xidmətlərin ümumi həcmi	14 353,9	109,0
o cümlədən:		
əmtəələr, iaşə daxil olmaqla	11 053,4	109,6
pullu xidmətlər	3 300,5	106,8

Əmtəə bazarı

2013-cü ilin yanvar-iyul aylarında pərakəndə əmtəə dövriyyəsinin həcmi 2012-ci ilin eyni dövrünün səviyyəsini 9,2 faiz üstələyərək 10,7 milyard manat olmuşdur. Əmtəələrin 12,2 faizi hüquqi şəxslərin, 87,8 faizi fiziki şəxslərin pərakəndə ticarət subyektlərində satılmışdır. Hesabat dövründə bazar və yarmarkalarda əmtəə satışının həcmi 4,1 milyard manat olmaqla, ümumi satışın 38,3 faizinə bərabər olmuşdur.

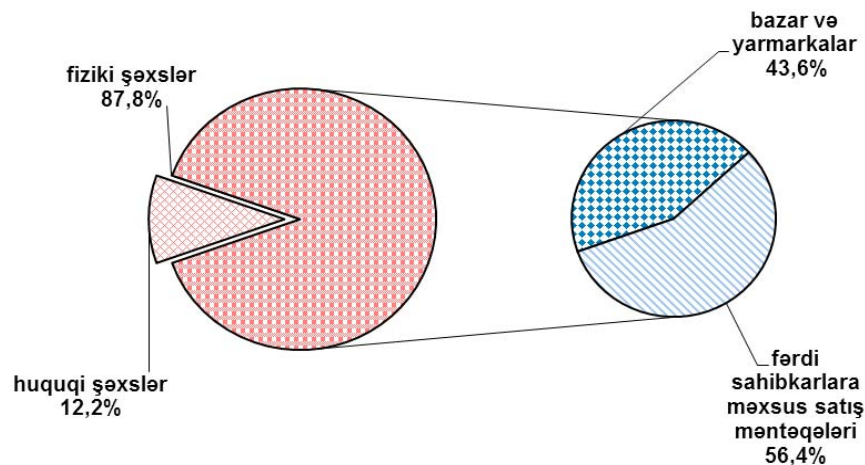
Pərakəndə ticarət dövriyyəsinin əsas göstəriciləri aşağıdakı kimi olmuşdur:

	2013-cü ilin yanvar- iyul ayları, milyon manatla	2013-cü ilin yanvar- iyul ayları 2012-ci ilin yanvar- iyul aylarına nisbətən, faizlə
Pərakəndə ticarət dövriyyəsi	10 651,2	109,2
o cümlədən:		
hüquqi şəxslər	1 304,2	103,4
fiziki şəxslər	9 347,0	110,1
ondan:		
bazar və yarmarkalar	4 079,4	103,2

Pərakəndə ticarət dövriyyəsi üzrə real artımın 86,0 faizi hüquqi və fiziki şəxslərə məxsus ticarət subyektlərinin, 14,0 faizi yarmarka və bazarların fəaliyyəti sayəsində yaranmışdır.

2013-cü ilin yanvar-iyul aylarında pərakəndə ticarət şəbəkəsindən hər bir istehlakçı orta hesabla ayda 163,7 manatlıq və ya 2012-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 14,3 manat çox əmtəə almışdır.

**2013-cü ilin yanvar-iyul aylarında
pərakəndə ticarət dövriyyəsinin quruluşu**

Pərakəndə ticarət dövriyyəsinin 99,8 faizi qeyri-dövlət mülkiyyətinə məxsus müəssisələrin və əmtəə bazarlarının fəaliyyəti nəticəsində formalaşmış, bu bölmədə 10,6 milyard manatlıq və ya 2012-ci ilin yanvar-iyul ayları ilə müqayisədə 9,5 faiz çox istehlak malları satılmışdır.

REAL SEKTOR

Pərakəndə ticarət dövriyyəsinin dinamikası aşağıdakı kimi olmuşdur:

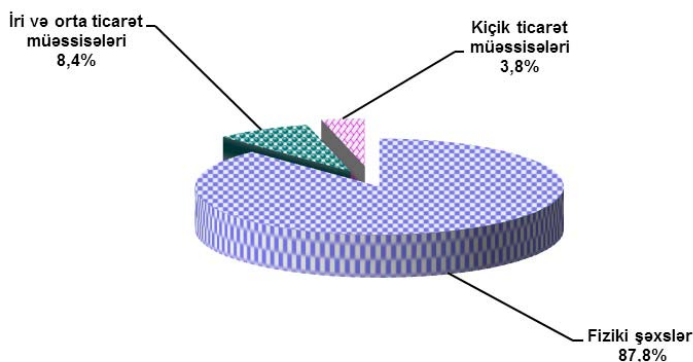
	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə (sabit qiymətlərlə)		
	Pərakəndə ticarət dövriyyəsi	o cümlədən:	
		ərzaq malları	qeyri-ərzaq malları
2012-ci il			
Yanvar	109,4	102,9	123,5
Yanvar-fevral	109,0	102,4	121,9
Yanvar-mart	109,3	104,3	118,6
Yanvar-aprel	109,1	101,3	122,9
Yanvar-may	109,4	101,2	123,4
Yanvar-iyun	109,2	100,9	123,2
Yanvar-iyul	109,3	101,1	122,8
Yanvar-avqust	109,2	101,0	122,1
Yanvar-sentyabr	109,0	101,5	120,6
Yanvar-oktyabr	109,4	101,9	120,5
Yanvar-noyabr	109,4	102,4	119,9
Yanvar-dekabr	109,6	102,1	120,7
2013-cü il			
Yanvar	109,1	100,9	122,5
Yanvar-fevral	108,8	102,1	118,6
Yanvar-mart	109,5	102,2	120,4
Yanvar-aprel	109,4	102,0	119,9
Yanvar-may	108,8	100,2	120,8
Yanvar-iyun	109,1	100,4	121,2
Yanvar-iyul	109,2	100,2	121,8

Pərakəndə ticarət şəbəkəsində istehlakçılara satılmış ərzaq məhsullarının həcmi 0,2 faiz artaraq 5,5 milyard manata, qeyri-ərzaq mallarının həcmi 21,8 faiz artaraq 5,1 milyard manata bərabər olmuşdur.

Pərakəndə ticarət dövriyyəsinin ümumi həcmində ərzaq mallarının xüsusi çəkisi üstünlük təşkil etməkdə davam edərək 52,1 faiz olmuş və 2012-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisədə qeyri-ərzaq mallarının payı 43,4 faizdən 47,9 faizədək yüksəlmişdir.

Hər bir istehlakçı fərdi istehlak məqsədi ilə pərakəndə ticarət müəssisələrindən orta hesabla ayda 85,2 manatlıq ərzaq, 78,5 manatlıq qeyri-ərzaq malları almışdır.

**2013 - cü ilin yanvar-iyul aylarında
pərakəndə ticarət dövriyyəsinin strukturu**

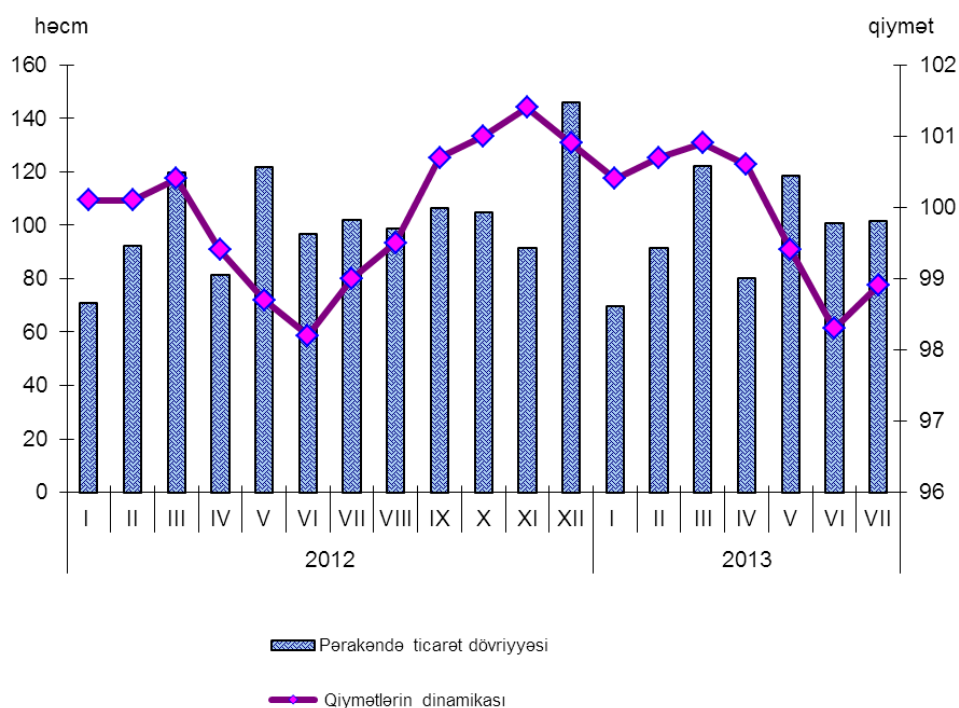

Pərakəndə ticarət dövriyyəsinin artım sürətinin yüksəlməsi ölkənin bütün regionlarında müşahidə olunmuşdur. Belə ki, 2012-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 2013-cü ilin yanvar-iyun aylarında pərakəndə ticarət dövriyyəsinin həcmi Naxçıvan iqtisadi rayonu üzrə 16,9 faiz, Bakı şəhəri üzrə 12,4 faiz, Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu üzrə 12,0 faiz, Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu üzrə 9,5 faiz, Aran iqtisadi rayonu üzrə 6,2 faiz, Abşeron iqtisadi rayonu üzrə 4,5 faiz, Lənkəran iqtisadi rayonu üzrə 4,3 faiz, Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu üzrə 4,1 faiz, Quba-Xaçmaz və Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonları üzrə isə 1,8 faiz artmışdır. Naxçıvan Muxtar Respublikası, Bakı və Şirvan şəhərləri, Abşeron, Tovuz, Gədəbəy, Samux, Astara, Bərdə, Biləsuvar, Kürdəmir, İmişli, Ağdam, Tərtər, İsmayilli və Şamaxı rayonları üzrə pərakəndə ticarət dövriyyəsinin artım sürəti ölkə üzrə orta artım sürətindən (9,1 faiz) yüksək olmuşdur.

2013-cü ilin yeddi ayında pərakəndə elektron ticarət dövriyyəsinin real həcmi 1,7 dəfə artaraq 1331,4 min manat olmuşdur. Elektron ticarət üzrə istehlak mallarının satışının 86,1 faizi hüquqi şəxslərin, 13,9 faizi hüquqi şəxs yaratmadan sahibkarlıq fəaliyyəti göstərən fiziki şəxslərin ticarət subyektlərində həyata keçirilmişdir.

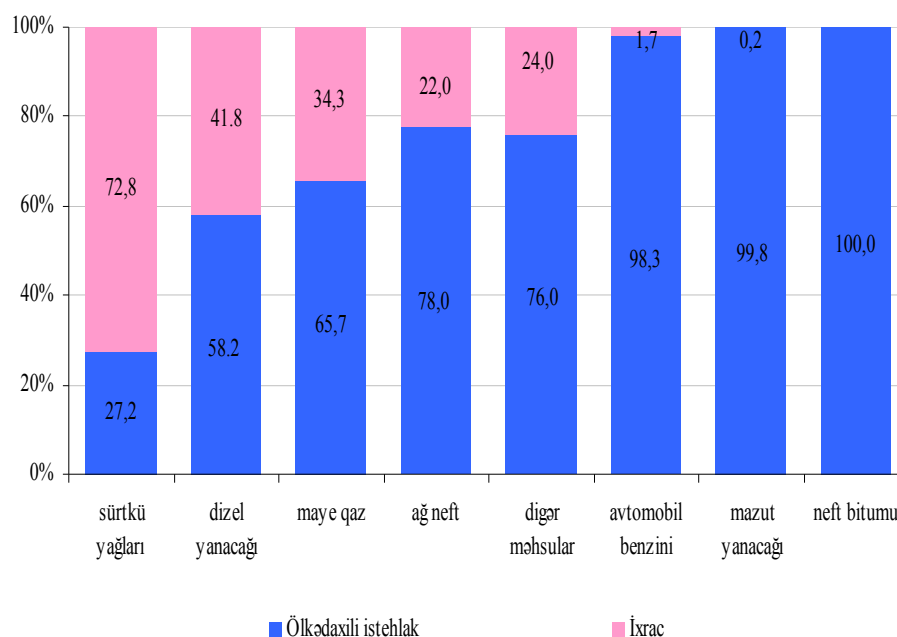
Elektron ticarət əsasında realizə olunmuş ərzaq məhsullarının həcmi 2,2 dəfə artaraq 95,9 min manata, qeyri-ərzaq mallarının həcmi isə 1,7 dəfə artaraq 1235,5 min manata bərabər olmuşdur. Elektron ticarət dövriyyəsinin 92,8 faizini qeyri-ərzaq mallarının satışı təşkil etmişdir.

Pərakəndə ticarət şəbəkəsində istehlak mallarının satışı və istehlak qiymətləri indeksinin dinamikası (əvvəlki aya nisbətən, faizlə)

2013-cü ilin yanvar-iyul aylarında istehlakçılara (ixrac da daxil olmaqla) 3906,7 min ton və ya ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 7,5 faiz çox neft məhsulları göndərilmişdir, onun 34,9 faizini dizel yanacağı, 20,2 faizini avtomobil benzini, 10,2 faizini aviasiya üçün ağ neft, 4,7 faizini neft bitumu, 3,9 faizini maye qaz, 3,4 faizini mazut yanacağı, 0,7 faizini sürtkü yağları, 22,0 faizini isə digər məhsullar təşkil etmişdir.

Neft məhsullarının istehlak strukturu, faizlə

Cari ilin ilk yeddi ayında neft məhsullarının 75,7 faizi daxili bazarın tələbatının ödənilməsinə yönəldilmiş, 24,3 faizi isə ixrac olunmuşdur.

2013- cü ilin yanvar-iyul aylarında ölkə istehlakçılarına 2956,5 min ton və yaxud əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən 10,0 faiz çox neft emalı məhsulları göndərilmişdir. Mazut yanacağı və sürtkü yağları istisna olmaqla neft məhsullarının göndərilməsi artmışdır.

**Daxili bazarın tələbatına yönəldilmiş əmtəəlik neft
emalı məhsullarının strukturu, min ton**

	2013-cü ilin yanvar-iyul ayları	2012-ci ilin yanvar-iyul ayları	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Cəmi	2 956,5	2 688,5	110,0
o cümlədən:			
dizel yanacağı	794,9	698,8	113,8
avtomobil benzini	774,5	703,4	110,1
aviasiya üçün ağ neft	309,3	283,4	109,1
neft bitumu	183,0	153,9	118,9
mazut yanacağı	134,2	204,4	65,7
maye qaz	101,3	72,6	139,5
sürtkü yağları	7,4	7,5	98,7
digər neft məhsulları	651,9	564,5	115,5

İaşə xidmətləri

2013-cü ilin yanvar-iyul ayları ərzində iaşə dövriyyəsinin həcmi 2012-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 20,0 faiz artaraq 402,2 milyon manata çatmışdır. İaşə dövriyyəsinə dair əsas göstəricilər aşağıdakı kimi olmuşdur:

	2013-cü ilin yanvar-iyul ayları, min manatla	2013-cü ilin yanvar- iyul ayları 2012-ci ilin yanvar- iyul aylarına nisbətən, faizlə
İaşə dövriyyəsinin həcmi	402 204,2	120,0
o cümlədən:		
dövlət mülkiyyəti	7 752,7	113,2
qeyri-dövlət mülkiyyəti	394 451,5	120,1
ondan:		
hüquqi şəxs yaratmadan fəaliyyət göstərən fərdi sahibkarlar	205 827,3	121,8

Özəl sektorda iaşə dövriyyəsinin 47,8 faizi hüquqi şəxs statuslu müəssisələrin, 52,2 faizi isə bu sahədə sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan fərdi sahibkarların payına düşür. Hüquqi şəxs statuslu müəssisələrdə iaşə dövriyyəsinin həcmi ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 18,3 faiz artaraq 188,6 milyon manat olmuşdur.

Əhaliyə göstərilən pullu xidmətlər

2013-cü ilin yanvar-iyul aylarında əhaliyə göstərilən pullu xidmətlərin həcmi əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 6,8 faiz artaraq 3300,5 milyon manat olmuşdur. Artımın 58,0 faizi hüquqi şəxslərin müəssisələrində yaranmış və bu müəssisələrdə əhaliyə 2516,7 milyon manatlıq və ya 5,1 faiz çox pullu xidmətlər göstərilmişdir.

Pullu xidmətlərin həcmi aşağıdakı məlumatlarla xarakterizə olunur:

	2013-cü ilin yanvar-iyul ayları, milyon manatla	2013-cü ilin yanvar- iyul ayları 2012-ci ilin yanvar- iyul aylarına nisbətən, faizlə
Pullu xidmətlərin ümumi həcmi-cəmi	3300,5	106,8
dövlət mülkiyyəti	809,4	101,1
qeyri-dövlət mülkiyyəti	2491,1	108,8
ondan: hüquqi şəxs yaratmadan fəaliyyət göstərən fərdi sahibkarlar	783,8	112,8

Hesabat dövründə hər bir ölkə sakini hər ay orta hesabla 50,9 manatlıq və ya ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 4,2 manat çox müxtəlif pullu xidmətlərdən istifadə etmişdir.

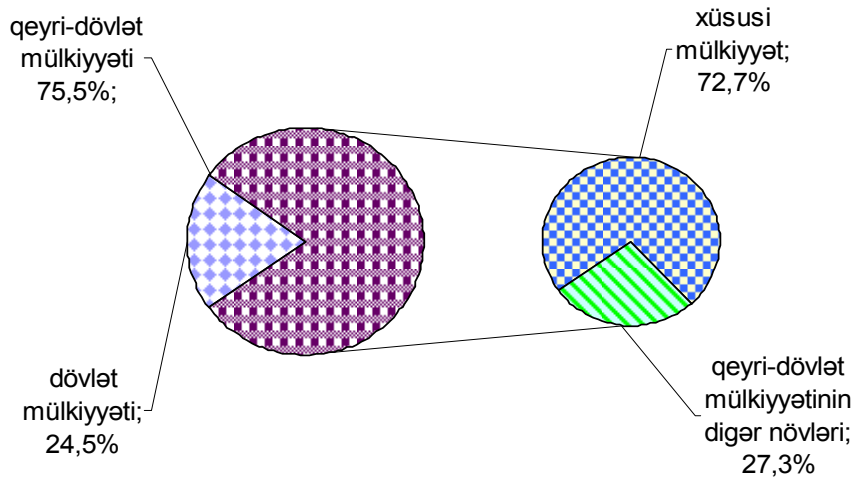
Ölkənin bütün bölgələrində xidmət sektoru dinamik inkişaf etmiş, 2013-cü ilin birinci yarısında əhaliyə göstərilən pullu xidmətlərin həcmi əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə Bakı şəhəri üzrə 6,3 faiz, Abşeron iqtisadi rayonu üzrə 29,4 faiz, Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu üzrə 24,8 faiz, Naxçıvan iqtisadi rayonu üzrə 16,9 faiz, Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu üzrə 11,2 faiz, Lənkəran iqtisadi rayonu üzrə 9,7 faiz, Aran iqtisadi rayonu üzrə 5,9 faiz, Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu üzrə 4,9 faiz, Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu üzrə 4,2 faiz, Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu üzrə 4,1 faiz artmışdır.

REAL SEKTOR

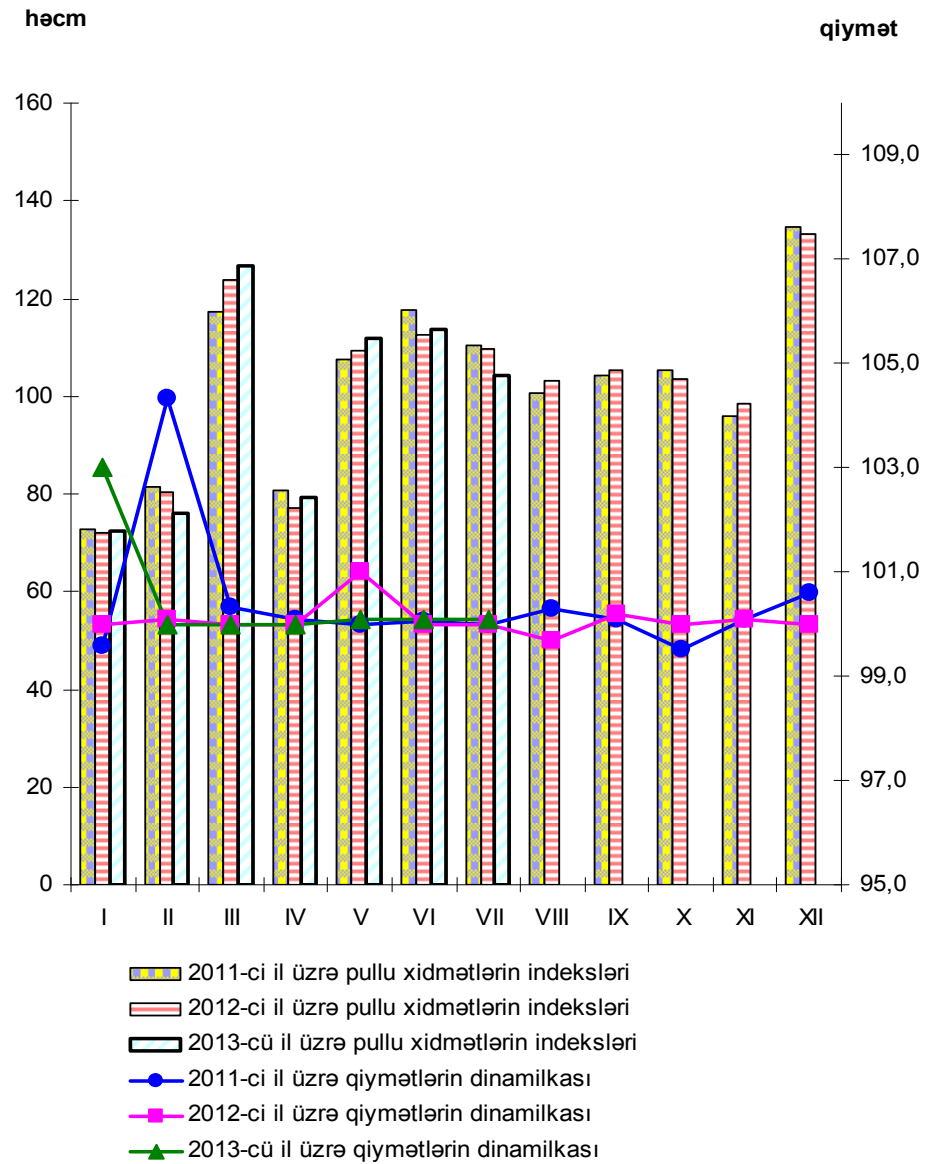
Əhaliyə göstərilən pullu xidmətlərin indekslərinin dinamikası aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, müqayisəli qiymətlərlə, faizlə		
	Əhaliyə göstərilən pullu xidmətlər	o cümlədən:	
		hüquqi şəxslər üzrə	hüquqi şəxs yaratmadan sahibkarlıq fəaliyyəti göstərən fiziki şəxslər üzrə
2012-ci il			
Yanvar	110,3	107,4	121,0
Yanvar-fevral	108,3	106,7	114,1
Yanvar-mart	109,4	108,6	112,3
Yanvar-may	108,7	108,1	110,7
Yanvar-may	108,8	107,8	112,2
Yanvar-iyun	108,0	107,0	111,6
Yanvar-iyul	107,5	107,1	109,1
Yanvar-avqust	107,5	106,9	109,5
Yanvar-sentyabr	107,7	107,0	110,1
Yanvar-oktyabr	107,7	107,1	109,7
Yanvar-noyabr	107,9	107,1	110,4
Yanvar-dekabr	108,0	106,3	113,5
2013-cü il			
Yanvar	108,4	107,1	112,8
Yanvar - fevral	107,2	105,0	114,6
Yanvar - mart	107,5	104,8	116,7
Yanvar-aprel	107,3	104,9	115,5
Yanvar-may	107,3	105,5	113,4
Yanvar-iyun	107,5	105,5	114,2
Yanvar-iyul	106,8	105,1	112,8

**2013-cü ilin yanvar-iyul aylarında əhaliyə göstərilən pullu
xidmətlərin mülkiyyət formaları üzrə quruluşu**

**Əhaliyə göstərilən pullu xidmətlər üzrə
qiymət və fiziki həcm indeksləri**
(əvvəlki aya nisbətən, faizlə)

Qiymət və tarif indeksləri

İstehlak mallarının qiymətləri və xidmət tarifləri

2013-cü ilin iyul ayında istehlak mallarının qiymətləri və xidmət tarifləri əvvəlki ayla müqayisədə 0,7 faiz ucuzlaşmış, əvvəlki ilin yanvar-iyul aylarına nisbətən isə 2,1 faiz bahalaşmışdır.

Qiymət və tariflərin məcmu və qruplar üzrə indeksləri aşağıdakı kimi olmuşdur:

(faizlə)

	2013-cü ilin iyul ayı 2013-cü ilin iyun ayına nisbətən	2013-cü ilin yanvar-iyul ayları 2012-ci ilin yanvar-iyul aylarına nisbətən
Cəmi mallar və xidmətlər üzrə	99,3	102,1
Ərzaq məhsulları, içkilər, tütün	98,3	102,0
Qeyri-ərzaq malları	100,0	100,5
Xidmətlər	100,1	103,3

İyul ayında ərzaq məhsullarından “Çörək məmulatları və yarmalar” qrupu məhsullarının qiymətləri 0,1 faiz, “Meyvələr” qrupu 6,8 faiz, “Tərəvəzlər” qrupu 8,1 faiz, “Qənd, cəm, bal, şokolad və konfetlər” qrupu məhsullarının qiymətləri 0,1 faiz ucuzlaşmış, “Ət məhsulları” qrupu məhsullarının qiymətləri 0,1 faiz, “Balıq məhsulları” qrupu 1,1 faiz, “Tütün məmulatları” qrupu 0,2 faiz, “Mineral sular, sərinləşdirici içkilər və şirələr” qrupu məhsullarının qiymətləri isə 0,1 faiz bahalaşmışdır.

Ay ərzində qeyri-ərzaq mallarının qiymətləri üzrə dəyişiklik müşahidə olunmamışdır.

İyul ayında əhaliyə göstərilən pullu xidmətlərdən beynəlxalq və MDB reysləri üzrə hava səfəri, dəniz nəqliyyatı və ölkədən kənara dəmiryolu nəqliyyatı ilə səfəri, dəniz nəqliyyatı tariflərində bahalaşma müşahidə olunmuşdur.

Ölkənin iqtisadi rayonları üzrə 2013-cü ilin iyul ayında istehlak qiymətləri indeksinin dəyişməsi aşağıdakı kimi olmuşdur:

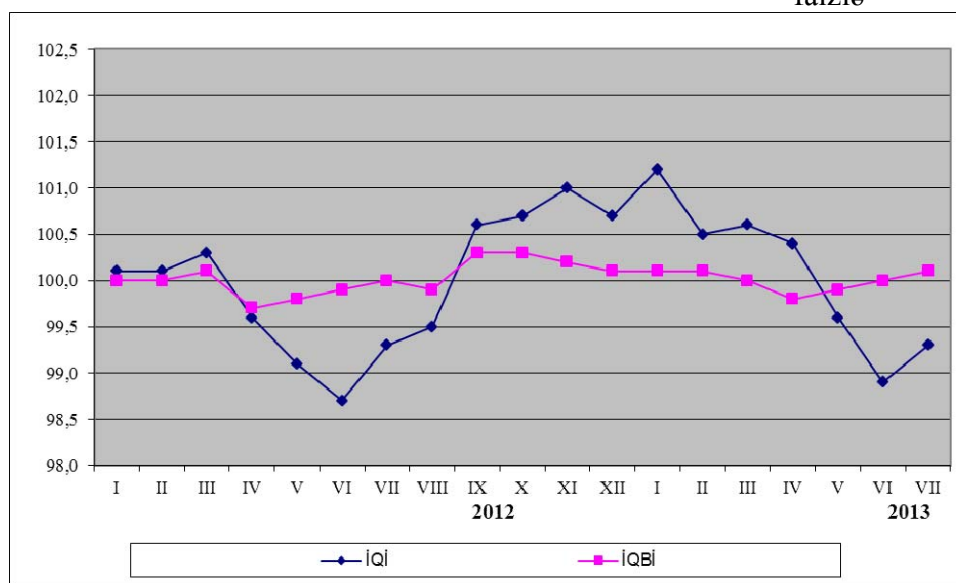
(faizlə)

	Cəmi mallar və xidmətlər üzrə	Ərzaq məhsulları, içkilər, tütün	Qeyri-ərzaq malları	Xidmətlər
Bakı şəhəri	99,6	98,9	100,0	100,1
Abşeron	99,6	99,1	100,0	100,0
Gəncə-Qazax	99,4	98,5	100,1	100,1
Şəki-Zaqatala	99,3	98,5	99,9	100,0
Lənkəran	99,1	98,1	100,0	100,0
Quba-Xaçmaz	99,1	97,7	99,9	100,3
Aran	99,3	98,4	99,9	100,1
Yuxarı Qarabağ	98,6	97,2	100,0	100,0
Dağlıq Şirvan	99,1	98,3	100,0	99,8
Naxçıvan	99,9	99,8	100,0	100,0

2013-cü ilin iyul ayında **istehlak qiymətlərinin bazis indeksi** 2013-cü ilin iyun ayı ilə müqayisədə 0,1 faiz, əvvəlki ilin yanvar-iyul aylarına nisbətən isə 0,5 faiz bahalaşmışdır.

İstehlak qiymətləri indeksi və istehlak qiymətlərinin bazis indeksinin dəyişməsi

faizlə

Sənaye məhsullarının istehsalçı qiymətləri

2013-cü ilin iyul ayında sənaye məhsullarının istehsalçı qiymətləri indeksi əvvəlki aya nisbətən 4,1 faiz artmış, 2012-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən isə 5,2 faiz aşağı düşmüşdür.

(faizlə)

Fəaliyyət növlərinin adı	2013-cü ilin iyul ayı 2013-cü ilin iyun ayına nisbətən	2013-cü ilin yanvar-iyul ayları 2012-ci ilin yanvar-iyul aylarına nisbətən
Sənaye məhsullarının istehsalçı qiymətləri indeksi	104,1	94,8
Mədənçıxarma sənayesi	104,8	93,0
o cümlədən:		
xam neft və təbii qaz hasilatı	104,8	92,9
metal filizlərinin hasilatı	97,5	94,8
daş, qum, çınqıl, duz və digər mədənçıxarma sənayesi məhsullarının hasilatı	99,7	101,4
Emal sənayesi	100,4	101,8
o cümlədən:		
qida məhsullarının istehsalı	99,6	110,3
içki istehsalı	99,5	105,9
tütün məmulatlarının istehsalı	95,0	91,5
toxuculuq sənayesi	101,6	99,0
geyim istehsalı	100,9	106,9
dəri və dəri məmulatlarının, ayaqqabıların istehsalı	102,2	101,9
ağac emalı və ağacdən məmulatların istehsalı	99,8	99,1
kağız və karton istehsalı	101,2	89,8
poliqrafiya fəaliyyəti	99,6	101,3
neft məhsullarının istehsalı	100,8	99,0
kimya sənayesi	102,8	108,2
əczaçılıq məhsullarının istehsalı	100,0	103,4
rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı	99,5	90,1
tikinti məmulatlarının istehsalı	98,9	103,2
metallurgiya sənayesi	102,2	109,5
maşın və avadanlıqlardan başqa hazır metal məmulatlarının istehsalı	98,2	107,9
kompyuter və digər elektron avadanlıqların istehsalı	100,1	103,8

Fəaliyyət növlərinin adı	...ardı	
	2013-cü ilin iyul ayı 2013-cü ilin iyun ayına nisbətən	2013-cü ilin yanvar-iyul ayları 2012-ci ilin yanvar-iyul aylarına nisbətən
elektrik avadanlıqlarının istehsalı	99,4	99,3
maşın və avadanlıqların istehsalı	99,9	98,1
avtomobil və qoşquların istehsalı	100,1	100,1
mebel istehsalı	100,3	104,0
zərgərlik, musiqi, idman və tibb avadanlıqlarının istehsalı	99,4	93,7
maşın və avadanlıqların quraşdırılması və təmiri	97,8	91,9
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	100,0	100,4
Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	100,0	100,0

2013-cü ilin iyul ayında mədənçıxarma sənayesi bölməsində istehsalçı qiymətləri metal filizlərinin hasilatı üzrə 2,5 faiz, daş, qum, çınqıl, duz və digər mədənçıxarma sənayesi məhsullarının hasilatı üzrə isə 0,3 faiz ucuzlaşmış, xam neft və təbii qaz hasilatı üzrə isə 4,8 faiz bahalaşmışdır.

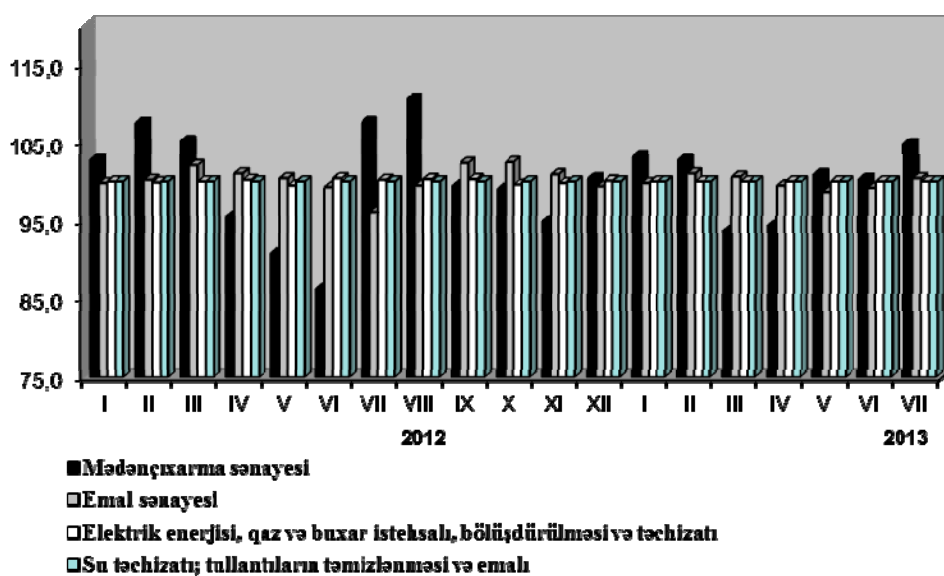
İyul ayında emal sənayesi bölməsində istehsalçı qiymətləri bütün məmulatlarının istehsalı üzrə 5,0 faiz, maşın və avadanlıqların quraşdırılması və təmiri üzrə 2,2 faiz, maşın və avadanlıqlardan başqa hazır metal məmulatlarının istehsalı üzrə 1,8 faiz, tikinti məmulatlarının istehsalı üzrə 1,1 faiz, elektrik avadanlıqlarının istehsalı və zərgərlik, musiqi, idman və tibb avadanlıqlarının istehsalı üzrə 0,6 faiz, içki istehsalı və rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı üzrə 0,5 faiz, poliqrafiya fəaliyyəti üzrə və qida məhsullarının istehsalı üzrə 0,4 faiz, ağac emalı və ağacdən məmulatların istehsalı üzrə 0,2 faiz, maşın və avadanlıqların istehsalı üzrə 0,1 faiz ucuzlaşmış, kimya sənayesi üzrə 2,8 faiz, dəri və dəri məmulatlarının, ayaqqabıların istehsalı və metallurgiya sənayesi üzrə 2,2 faiz, toxuculuq sənayesi üzrə 1,6 faiz, kağız və karton istehsalı üzrə 1,2 faiz, geyim istehsalı üzrə 0,9 faiz, neft məhsullarının istehsalı üzrə 0,8 faiz, mebel

istehsalı üzrə 0,3 faiz, kompyuter və digər elektron avadanlıqların istehsalı üzrə və həmçinin, avtomobil və qoşquların istehsalı üzrə isə istehsalçı qiymətləri 0,1 faiz bahalaşmışdır.

Ay ərzində elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı bölməsi və su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı bölməsi üzrə isə heç bir dəyişiklik müşahidə olunmamışdır.

**Sənaye məhsullarının istehsalçı qiymətləri
indekslərinin sahələr üzrə dəyişməsi**

əvvəlki aya nisbətən, faizlə

Nəqliyyat, poçt və rabitə tarifləri

2013-cü ilin iyul ayında nəqliyyat və poçt tarifləri indeksi iyun ayına nisbətən 2,6 faiz ucuzlaşmış, keçən ilin müvafiq dövrünə nisbətən isə 0,9 faiz artmışdır. Rabitə tarifləri indeksi əvvəlki ayla müqayisədə dəyişməmiş, keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə isə 3,8 faiz artmışdır.

(faizlə)

	2013-cü ilin iyul ayı 2013-cü ilin iyun ayına nisbətən	2013-cü ilin yanvar-iyul ayları 2012-ci ilin yanvar-iyul aylarına nisbətən
Nəqliyyat və poçt tarifləri indeksi	97,4	100,9
o cümlədən:		
Poçt və kuryer tarifləri indeksi	100,0	100,9
o cümlədən:		
Milli poçtların fəaliyyəti	100,0	100,8
Kuryer fəaliyyəti	100,0	102,0
Nəqliyyatda yükdaşıma tarifləri indeksi	96,4	101,3
o cümlədən:		
Dəmir yolu	100,5	127,0
o cümlədən:		
yerli əlaqə	103,0	246,3
İxrac	98,5	147,9
İdxal	103,1	108,0
Tranzit	99,0	117,6
Dəniz	97,0	97,4
o cümlədən:		
digər xarici ölkələrə	100,0	96,7
MDB ölkələrinə	96,7	100,2
Hava	100,0	100,0
o cümlədən:		
digər xarici ölkələrə	100,0	100,0
MDB ölkələrinə	100,0	99,5
Boru kəməri	93,3	96,6
o cümlədən:		
neftin nəqli	92,7	95,9
qazın nəqli	100,0	102,3

REAL SEKTOR

		...ardı
	2013-cü ilin iyul ayı 2013-cü ilin iyun ayına nisbətən	2013-cü ilin yanvar-iyul ayları 2012-ci ilin yanvar-iyul aylarına nisbətən
Avtomobil	103,6	107,8
o cümlədən: işəmuзд tarif	106,9	97,4
o cümlədən: yerli əlaqə	108,4	98,1
beynəlxalq əlaqədə	99,6	93,8
bir saatlıq işə görə tarif	100,0	119,0
Nəqliyyatda sərnəşindəşmə tarifləri indeksi	101,5	98,9
o cümlədən: Dəmir yolu	100,6	88,8
o cümlədən: yerli əlaqə	100,0	100,0
beynəlxalq əlaqə	101,2	79,6
Dəniz	100,0	99,5
Hava	105,3	98,1
o cümlədən: yerli əlaqə	100,0	100,0
MDB ölkələrinə	111,0	108,0
digər xarici ölkələrə	105,4	100,5
Avtomobil	100,0	99,9
o cümlədən: yerli əlaqə	100,0	99,7
o cümlədən: şəhərdaxili nəqliyyat	100,0	100,0
şəhərlərarası nəqliyyat	100,0	98,5
şəhəratrafı nəqliyyat	100,0	100,0
beynəlxalq nəqliyyat	100,0	113,6
Metro	100,0	100,0
Taksi	100,0	100,0
Rabitə tarifləri indeksi	100,0	103,8
o cümlədən: Simli rabitə xidmətləri	100,0	100,0
o cümlədən: simli telekommunikasiya	100,0	100,0
telefon rabitəsi	100,0	100,0
Mobil telefon rabitəsi	100,0	107,5
İnternet rabitəsi	100,0	76,4

2013-cü ilin iyul ayında dəmir yolu nəqliyyatında 10 ton yükün 1 km məsafəyə daşınmasının orta tarifi ixrac üzrə 1,5 faiz, tranzit üzrə isə 1,0 faiz ucuzlaşmış, idxal üzrə 3,1 faiz, yerli əlaqə üzrə 3,0 faiz bahalaşmışdır. Beynəlxalq əlaqə üzrə dəmir yolu nəqliyyatında sənişindəşına tarifləri 1,2 faiz bahalaşmışdır.

Dəniz nəqliyyatı vasitəsilə MDB ölkələrinə yükdaşına tarifləri 3,3 faiz ucuzlaşmış, sənişindəşına tariflərində isə dəyişiklik müşahidə olunmamışdır.

Hava nəqliyyatında MDB ölkələrinə sənişindəşına tarifləri 11,0 faiz, digər xarici ölkələrə isə 5,4 faiz bahalaşmışdır. Hava nəqliyyatında yükdaşına tarifləri əvvəlki ayla eyni səviyyədə qalmışdır.

Boru kəməri vasitəsilə neftin nəql olunma tarifi 7,3 faiz ucuzlaşmışdır.

Avtomobil nəqliyyatı vasitəsilə işəməzd yükdaşına tarifləri beynəlxalq əlaqə üzrə 0,4 faiz ucuzlaşmış, yerli əlaqə üzrə 8,4 faiz bahalaşmış, sənişindəşına tarifləri isə sabit qalmışdır.

Ay ərzində poçt və kuryer tariflərində dəyişiklik müşahidə olunmamışdır.

**Satılmış kənd təsərrüfatı, balıqçılıq və meşə təsərrüfatı
məhsullarının istehsalçı qiymətləri**

2013-cü ilin iyul ayında bitkiçilik və heyvandarlıq məhsullarının istehsalçı qiymətləri əvvəlki ayla müqayisədə 0,4 faiz ucuzlaşmış, yanvar-iyul aylarında isə 2012-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən 2,8 faiz bahalaşmışdır.

(faizlə)

	2013-cü ilin iyul ayı 2013-cü ilin iyun ayına nisbətən	2013-cü ilin yanvar-iyul ayları 2012-ci ilin yanvar-iyul aylarına nisbətən
Kənd təsərrüfatı məhsulları	99,6	102,8
Birillik bitkilər	99,4	103,5
Dənli (düyü istisna olmaqla) bitkilər, paxlalı bitkilər və yağlı toxumlar	98,6	103,7
o cümlədən:		
buğda	98,5	106,8
qarğıdalı	99,6	95,0
arpa, çovdar və yulaf	99,0	100,6
yaşıl paxlalı tərəvəzlər	92,0	116,3
qabıqdan çıxarılmış, qurudulmuş paxlalı tərəvəzlər	93,0	94,2
Tərəvəz, bostan məhsulları, kökümeyvəli və köküyumrulular	99,7	103,8
o cümlədən:		
yarpaqlı və gövdəli tərəvəzlər	98,8	101,0
qarpız və yemiş	98,9	124,5
bar verən sair tərəvəzlər	98,5	114,9
kökümeyvəli, soğanaqlı və ya köküyumrulu tərəvəzlər	98,9	100,7
tərkibində yüksək miqdarda nişasta olan süfrə kökümeyvəli və köküyumrular	101,5	87,7
o cümlədən:		
kartof	101,5	87,3
şəkər çuğunduru	100,0	100,0
Lifli bitkilər	100,0	99,0
o cümlədən:		
xam pambıq	100,0	99,0

REAL SEKTOR

	...ardı...	
	2013-cü ilin iyul ayı 2013-cü ilin iyun ayına nisbətən	2013-cü ilin yanvar-iyul ayları 2012-ci ilin yanvar-iyul aylarına nisbətən
Yem bitkiləri	101,3	94,5
Çoxillik bitkilər	95,8	96,8
Üzüm	100,0	87,3
Tropik və subtropik meyvələr	100,0	106,9
Sitrus meyvələri	102,9	91,3
Tumlu və çəyirdəkli meyvələr	89,8	92,0
Sair meyvə ağacları, kol meyvələri və qoz-fındıq	93,9	99,2
o cümlədən:		
giləmeyvələr və turuncu meyvələr	100,3	96,1
qoz-fındıq	93,6	99,3
İçki istehsalı üçün kənd təsərrüfatı bitkiləri	99,5	101,5
Bitki xammalı: soğanaqlar, köküymrular və köklər, şitil və qələmlər; göbələk telləri	100,0	72,7
Diri heyvanlar və heyvandarlıq məhsulları	100,7	103,4
İri-buynuzlu mal-qara və onların məhsulları (törəməsi)	99,6	103,8
o cümlədən:		
iri-buynuzlu mal-qara, buzovlardan başqa	99,6	104,2
mal əti (diri çəkiddə)	99,2	107,2
südverən mal-qaradan alınan süd	99,7	102,1
digər iri-buynuzlu mal-qara və camışlar	99,9	101,0
Qoyun və keçilər, onların çiy südü və yunu	99,8	103,8
o cümlədən:		
diri qoyun və keçilər	99,9	103,8
qoyun əti (diri çəkiddə)	100,0	103,7
qoyun və keçilərin çiy südü	100,0	100,8
qoyun və keçilərin qırılmış, yuyulmamış yunu	96,5	103,6
Donuz əti (diri çəkiddə)	100,0	105,3

...sonu

	2013-cü ilin iyul ayı 2013-cü ilin iyun ayına nisbətən	2013-cü ilin yanvar-iyul ayları 2012-ci ilin yanvar-iyul aylarına nisbətən
Diri ev quşları və yumurtalar	105,5	101,4
o cümlədən:		
diri ev quşları	105,4	98,3
quş əti (diri çəkiddə)	95,9	102,8
təzə qabıqlı yumurtalar	117,9	95,6
Sair diri ferma heyvanları və heyvan məhsulları	99,9	100,6
təbii bal	99,9	100,6
Meşə təsərrüfatı	100,0	99,2
Balıq və sair balıqçılıq məhsulları	100,0	104,1

2013-cü ilin iyul ayında birillik bitkilər üzrə qiymət indeksi əvvəlki aya nisbətən 99,4 faiz təşkil etmişdir. Bu bölmədə dənli (düyü istisna olmaqla) bitkilər, paxlalı bitkilər və yağlı toxumların istehsalçı qiymətləri 1,4 faiz, tərəvəz, bostan məhsulları, kökümeyvəli və köküyumruluların istehsalçı qiymətləri 0,3 faiz ucuzlaşmış, yem bitkilərinin istehsalçı qiymətləri isə 1,3 faiz bahalaşmışdır.

Çoxillik bitkilərdən tumlu və çəyirdəkli meyvələrin istehsalçı qiymətləri 10,2 faiz, sair meyvə ağacları, kol meyvələri və qoz-fındığın istehsalçı qiymətləri 6,1 faiz, içki istehsalı üçün kənd təsərrüfatı bitkilərinin istehsalçı qiymətləri 0,5 faiz ucuzlaşmış, sitrus meyvələrinin istehsalçı qiymətləri isə 2,9 faiz bahalaşmışdır.

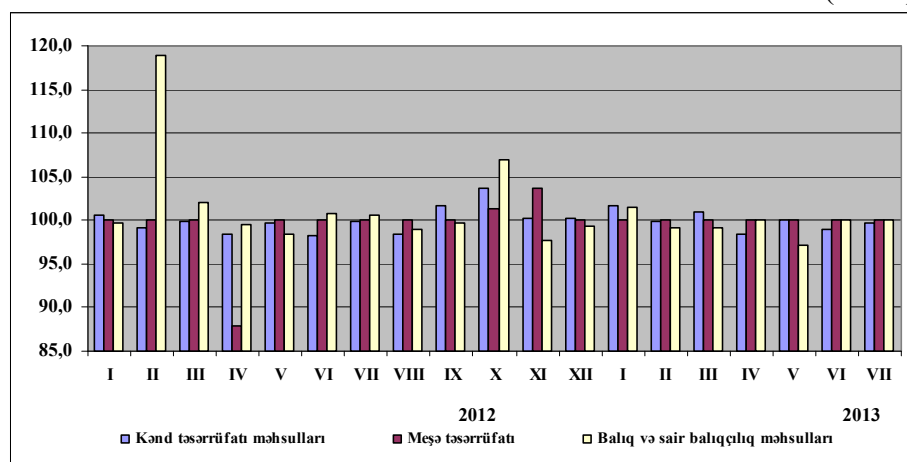
Heyvandarlıq bölməsində iri-buynuzlu mal-qara və onların məhsullarının istehsalçı qiymətləri 0,4 faiz, qoyun və keçilər, onların çiy südü və yununun istehsalçı qiymətləri 0,2 faiz, sair diri ferma heyvanları və heyvan məhsullarının istehsalçı qiymətləri 0,1 faiz ucuzlaşmış, diri ev quşlarının və yumurtanın istehsalçı qiymətləri isə 5,5 faiz bahalaşmışdır.

Ay ərzində balıq və sair balıqçılıq məhsullarının və meşə təsərrüfatı məhsullarının istehsalçı qiymətlərində əvvəlki ayla müqayisədə heç bir dəyişiklik müşahidə olunmamışdır.

2012-ci və 2013-cü illər üzrə kənd təsərrüfatı, balıqçılıq və meşə təsərrüfatı məhsullarının istehsalçı qiymətlərinin dəyişməsi

(faizlə)

Tikinti işlərinin qiymət indeksləri

Tikinti işlərinin qiymət indeksi 2013-cü ilin II rübündə əvvəlki rübə nisbətən 0,2 faiz, yanvar-iyun aylarında isə keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 0,9 faiz artmışdır.

Yerüstü tikililər üzrə qiymət indeksi əvvəlki rübə müqayisədə 0,3 faiz, əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən isə 1,2 faiz artmışdır. Yol və körpü tikintisi üzrə qiymət indeksi əvvəlki rübə nisbətən 0,3 faiz, əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə isə 0,6 faiz azalmışdır.

(faizlə)

	2013-cü ilin II rübü 2013-cü ilin I rübünə nisbətən	2013-cü ilin I yarısı 2012-ci ilin I yarısına nisbətən
Tikinti üzrə qiymət indeksi	100,2	100,9
o cümlədən: Yerüstü tikililər üzrə qiymət indeksi	100,3	101,2
o cümlədən: yaşayış evləri üzrə qiymət indeksi	100,4	100,7
o cümlədən: 5 mərtəbəyə qədər yaşayış evləri	100,4	101,2

REAL SEKTOR

...ardı

	2013-cü ilin II rübü 2013-cü ilin I rübünə nisbətən	2013-cü ilin I yarısı 2012-ci ilin I yarısına nisbətən
6 və çoxmərtəbəli yaşayış evləri	100,4	100,6
sosial təyinatlı binalar üzrə qiymət indeksi	100,2	101,1
o cümlədən: inzibati tikililər	100,2	100,2
ümumtəhsil məktəbləri	100,2	101,3
istehsal təyinatlı obyektlər üzrə qiymət indeksi	99,5	103,7
o cümlədən: sənaye obyektləri	99,5	103,7
Yol və körpü (mülki) tikintisi üzrə qiymət indeksi	99,7	99,4
o cümlədən: yol tikintisi	99,7	99,2
körpü tikintisi	99,6	100,6

Yaşayış evləri üzrə tikinti işlərinin qiymət indeksi

(faizlə)

Tikinti işlərinin adları	Yaşayış evləri		onlardan			
	2013-cü ilin II rübü 2013-cü ilin I rübünə nisbətən	2013-cü ilin I yarısı 2012-ci ilin I yarısına nisbətən	1-5 mərtəbəli yaşayış evləri		6 və çox mərtəbəli yaşayış evləri	
			2013-cü ilin II rübü 2013-cü ilin I rübünə nisbətən	2013-cü ilin I yarısı 2012-ci ilin I yarısına nisbətən	2013-cü ilin II rübü 2013-cü ilin I rübünə nisbətən	2013-cü ilin I yarısı 2012-ci ilin I yarısına nisbətən
Kommunal qurğular üçün tikinti və sair tikinti işləri	100,0	102,8	100,2	98,7	100,0	103,8
Binaların sökülməsi və tikinti sahəsinin hazırlanması	100,3	104,7	100,3	100,6	100,3	105,7
Elektrik, su kəməri və sair tikinti quraşdırma işləri	100,8	97,1	101,2	98,9	100,7	96,6
Tikintidə tamamlama işləri	100,6	102,4	100,4	102,6	100,7	102,4
İxtisaslaşdırılmış sair tikinti işləri	100,3	100,7	100,2	101,2	100,3	100,5

**Sosial təyinatlı binalar üzrə tikinti
işlərinin qiymət indeksi**

(faizlə)

Tikinti işlərinin adları	Sosial təyinatlı binalar		onlardan			
	2013-cü ilin II rübü 2013-cü ilin I rübünə nisbətən	2013-cü ilin I yarısı 2012-ci ilin I yarısına nisbətən	İnzibati binalar		Ümumtəhsil məktəbləri	
			2013-cü ilin II rübü 2013-cü ilin I rübünə nisbətən	2013-cü ilin I yarısı 2012-ci ilin I yarısına nisbətən	2013-cü ilin II rübü 2013-cü ilin I rübünə nisbətən	2013-cü ilin I yarısı 2012-ci ilin I yarısına nisbətən
Kommunal qurğular üçün tikinti və sair tikinti işləri	100,0	102,8	100,2	98,7	100,0	103,8
Binaların sökülməsi və tikinti sahəsinin hazırlanması	100,2	108,4	100,2	99,3	100,2	109,4
Elektrik, su kəməri və sair tikinti quraşdırma işləri	101,7	100,9	100,3	98,0	101,8	101,2
Tikintidə tamamlama işləri	100,4	101,0	100,2	101,0	100,5	101,0
İxtisaslaşdırılmış sair tikinti işləri	99,8	101,0	100,1	100,5	99,8	101,0

**Bərk örtüklü avtomobil yollarının və körpülərin tikintisi üzrə
tikinti işlərinin qiymət indeksi**

(faizlə)

Tikinti işlərinin adları	Yol və körpü tikintisi üzrə qiymət indeksi		onlardan			
	2013-cü ilin II rübü 2013-cü ilin I rübünə nisbətən	2013-cü ilin I yarısı 2012-ci ilin I yarısına nisbətən	Yol tikintisi		Körpü tikintisi	
			2013-cü ilin II rübü 2013-cü ilin I rübünə nisbətən	2013-cü ilin I yarısı 2012-ci ilin I yarısına nisbətən	2013-cü ilin II rübü 2013-cü ilin I rübünə nisbətən	2013-cü ilin I yarısı 2012-ci ilin I yarısına nisbətən
Tikinti sahəsinin hazırlanması və təmizləmə işləri	100,0	101,6	100,0	101,5	100,0	102,4
Ekskavator və torpaq işləri	100,0	106,1	100,0	106,3	100,3	103,6
Avtomagistral və şosse yolları, küçələr, sair avtomobil və piyada keçidləri üçün özül hazırlanması işləri	99,7	98,9	99,7	98,9	99,8	99,0
Avtomagistral və şosse yolları, küçələr, sair avtomobil və piyada keçidləri üzrə ümumtikinti işləri	100,0	100,0	100,0	100,0	99,9	100,0

**Sənaye obyektlərinin tikintisi üzrə tikinti
işlərinin qiymət indeksi**

(faizlə)

	2013-cü ilin II rübü 2013-cü ilin I rübünə nisbətən	2013-cü ilin I yarısı 2012-ci ilin I yarısına nisbətən
Kommunal qurğular üçün tikinti və sair tikinti işləri	100,0	92,7
Su qurğularının, idman obyektlərinin tikintisi, torpağın yaxşılaşdırılması	100,0	102,1
Binaların sökülməsi və tikinti sahəsinin hazırlanması	100,1	108,1
Elektrik, su kəməri və sair tikinti quraşdırma işləri	102,3	101,5
Tikintidə tamamlama işləri	99,9	97,4
İxtisaslaşdırılmış sair tikinti işləri	97,7	101,1

İdxal və ixrac olunan malların qiymətləri

Respublikaya idxal olunan malların qiymət indeksi 2013-cü ilin iyun ayında əvvəlki aya nisbətən 100,4 faiz, MDB ölkələrindən idxal olunan mallar üzrə 101,1 faiz, digər ölkələrdən idxal olunan mallar üzrə isə 100,1 faiz təşkil etmişdir.

Təsnif edilmiş emal mərhələləri üzrə idxal edilmiş investisiya mallarının qiymətləri 0,1 faiz, aralıq məhsulların qiymətləri 0,2 faiz, istehlak mallarının qiymətləri 0,1 faiz bahalaşmış, digər malların qiymətləri isə dəyişməz olaraq qalmışdır.

İdxal olunan malların məcmu və qruplar üzrə indeksləri aşağıdakı kimi olmuşdur:

(faizlə)

	2013-cü ilin iyun ayı 2013-cü ilin may ayına nisbətən	2013-cü ilin yanvar-iyun ayları 2012-ci ilin yanvar-iyun aylarına nisbətən
Bütün mallar üzrə	100,4	101,7
Emal mərhələləri üzrə		
İnvestisiya malları	100,1	100,9
Aralıq məhsullar	100,2	102,1
o cümlədən:		
energetika məhsulları	100,3	99,0
digər aralıq məhsullar	100,2	102,1
İstehlak malları	100,1	100,4
o cümlədən:		
qısa müddət üçün nəzərdə tutulan istehlak malları	100,6	101,4
uzun müddət üçün nəzərdə tutulan istehlak malları	99,4	99,1
ikili istifadə xüsusiyyətli mallar	99,5	101,6
Digər mallar	100,0	101,3

Respublikadan ixrac olunan malların qiymət indeksi 2013-cü ilin iyun ayında əvvəlki aya nisbətən 100,4 faiz, MDB ölkələrinə ixrac olunan mallar üzrə 100,2 faiz, digər ölkələrə ixrac olunan mallar üzrə isə 100,4 faiz təşkil etmişdir.

Emal mərhələləri üzrə ixrac olunan istehlak mallarının qiymətləri 0,2 faiz ucuzlaşmış, aralıq məhsulların qiymətləri 1,1 faiz bahalaşmışdır. İnvestisiya mallarının və digər malların qiymətləri isə dəyişməz olaraq qalmışdır.

REAL SEKTOR

İxrac olunan malların məcmu və qruplar üzrə indeksləri aşağıdakı kimi olmuşdur:

(faizlə)

	2013-cü ilin iyun ayı 2013-cü ilin may ayına nisbətən	2013-cü ilin yanvar-iyun ayları 2012-ci ilin yanvar-iyun aylarına nisbətən
Bütün mallar üzrə	100,4	92,7
o cümlədən:		
Neft və neft məhsulları daxil olmadan	100,3	100,0
Emal mərhələləri üzrə		
İnvestisiya malları	100,0	99,4
Aralıq məhsullar	101,1	91,2
o cümlədən:		
energetika məhsulları	101,5	89,0
digər aralıq məhsullar	100,7	98,2
İstehlak malları	99,8	100,8
o cümlədən:		
qısa müddət üçün nəzərdə tutulan istehlak malları	99,8	100,3
uzun müddət üçün nəzərdə tutulan istehlak malları	99,7	106,1
ikili istifadə xüsusiyyətli mallar	99,5	114,2
Digər mallar	100,0	97,0

**2013-cü ilin iyun ayında ayrı-ayrı qruplar üzrə idxal və ixrac
olunan malların qiymət indekslərinin dəyişməsi**

(faizlə)

	İdxal		İxrac	
	2013-cü ilin iyun ayı 2013-cü ilin may ayına nisbətən	2013-cü ilin yanvar-iyun ayları 2012-ci ilin yanvar-iyun aylarına nisbətən	2013-cü ilin iyun ayı 2013-cü ilin may ayına nisbətən	2013-cü ilin yanvar-iyun ayları 2012-ci ilin yanvar-iyun aylarına nisbətən
Diri heyvanlar və heyvan mənşəli məhsullar	100,0	99,8	90,2	95,2
MDB ölkələri	99,7	100,2	100,0	93,0
Digər ölkələr	100,2	99,9	88,9	95,3
Bitki mənşəli məhsullar	105,7	98,8	98,9	112,1
MDB ölkələri	106,5	97,7	99,0	114,0
Digər ölkələr	102,7	102,4	98,2	98,6
Heyvan və ya bitki mənşəli piylər və yağlar	99,1	106,6	98,1	88,1
MDB ölkələri	97,8	113,0	100,4	85,1
Digər ölkələr	100,1	100,4	98,0	99,6
Hazır ərzaq məhsulları, spirtli və spirtsiz içkilər, sirkə, tütün	100,4	103,0	100,3	93,2
MDB ölkələri	100,4	103,8	97,9	100,8
Digər ölkələr	100,3	101,8	101,6	88,2
Mineral məhsullar	100,3	102,7	100,4	92,3
MDB ölkələri	100,2	106,1	100,8	99,9
Digər ölkələr	100,3	101,0	100,3	91,9
Kimya sənayesi məhsulları	100,1	100,0	100,3	98,5
MDB ölkələri	100,5	94,8	100,5	97,3
Digər ölkələr	99,9	101,6	99,2	102,9
Plastik kütlələr, kauçuk, rezin, onlardan hazırlanan məhsullar	102,2	105,4	101,9	101,4

REAL SEKTOR

...ardı...

	İdxal		İxrac	
	2013-cü ilin iyun ayı 2013-cü ilin may ayına nisbətən	2013-cü ilin yanvar-iyun ayları 2012-ci ilin yanvar-iyun aylarına nisbətən	2013-cü ilin iyun ayı 2013-cü ilin may ayına nisbətən	2013-cü ilin yanvar-iyun ayları 2012-ci ilin yanvar-iyun aylarına nisbətən
MDB ölkələri	118,8	115,3	102,3	105,5
Digər ölkələr	100,4	103,9	101,7	100,1
Emal olunmamış gön aşılınmış dəri, təbii xəz, onlardan hazırlanan məmulatlar	99,8	104,0	100,6	115,9
MDB ölkələri	100,7	99,4	100,0	100,0
Digər ölkələr	99,8	104,1	100,6	116,2
Oduncaq, mantar və onlardan hazırlanan məmulatlar, hörmə məhsulları	98,7	115,5	102,8	92,2
MDB ölkələri	98,5	117,1	103,0	90,1
Digər ölkələr	99,3	107,6	102,8	91,9
Oduncaqdan hazırlanan kütlə, kağız və karton, onlardan hazırlanan məmulatlar	101,2	101,6	99,9	101,4
MDB ölkələri	100,4	101,3	97,7	109,1
Digər ölkələr	101,7	102,1	100,0	98,3
Toxuculuq materialları və məmulatları	100,3	102,8	100,6	109,5
MDB ölkələri	98,3	104,5	99,3	110,8
Digər ölkələr	100,5	102,5	104,2	102,8
Ayaqqabı, baş geyimləri, çətilər, çəliklər, lələklər, süni güllər	102,3	98,6	100,0	96,6
MDB ölkələri	133,6	75,9	100,0	96,6
Digər ölkələr	100,0	99,8	100,0	98,6

REAL SEKTOR

...ardı...

	İdxal		İxrac	
	2013-cü ilin iyun ayı 2013-cü ilin may ayına nisbətən	2013-cü ilin yanvar-iyun ayları 2012-ci ilin yanvar-iyun aylarına nisbətən	2013-cü ilin iyun ayı 2013-cü ilin may ayına nisbətən	2013-cü ilin yanvar-iyun ayları 2012-ci ilin yanvar-iyun aylarına nisbətən
Daş, gips, sement, asbest, slyuda, keramika və şüşə məmulatları	100,6	100,4	99,6	98,5
MDB ölkələri	101,5	98,8	99,5	98,0
Digər ölkələr	100,2	101,1	100,0	104,1
Mirvari, qiymətli daşlar və metallar, onlardan hazırlanan məmulatlar	100,2	96,7	89,5	88,0
MDB ölkələri	100,1	109,7	100,0	145,8
Digər ölkələr	100,2	96,6	89,5	88,0
Azqiymətli metallar və onlardan hazırlanan məmulatlar	99,4	102,8	109,7	101,3
MDB ölkələri	99,3	103,6	99,4	99,7
Digər ölkələr	99,5	101,8	113,1	100,4
Maşınlar, mexanizmlər, elektrotexniki avadanlıqlar, aparatura	99,8	101,3	96,7	97,3
MDB ölkələri	99,6	105,7	96,2	97,2
Digər ölkələr	99,9	100,6	98,1	97,9
Quru nəqliyyat vasitələri, uçan aparatlar, üzən nəqliyyat vasitələri	100,6	98,8	100,0	100,0
MDB ölkələri	100,4	101,6	100,0	99,4
Digər ölkələr	100,6	98,4	100,0	100,0

REAL SEKTOR

...sonu

	İdxal		İxrac	
	2013-cü ilin iyun ayı 2013-cü ilin may ayına nisbətən	2013-cü ilin yanvar-iyun ayları 2012-ci ilin yanvar-iyun aylarına nisbətən	2013-cü ilin iyun ayı 2013-cü ilin may ayına nisbətən	2013-cü ilin yanvar-iyun ayları 2012-ci ilin yanvar-iyun aylarına nisbətən
Optik, fotoqrafik, ölçü, nəzarət, tibbi alət və aparatlar, saatlar, musiqi alətləri	100,0	102,5	98,6	98,6
MDB ölkələri	100,2	101,1	97,7	99,0
Digər ölkələr	100,0	102,5	100,3	98,4
Müxtəlif sənaye malları	99,6	104,2	100,0	114,8
MDB ölkələri	96,4	107,2	100,0	116,9
Digər ölkələr	99,8	103,8	100,0	100,2
İncəsənət əsərləri, kolleksiya əşyaları və antikvariat	100,0	100,4	100,0	97,0
MDB ölkələri	100,0	100,0	100,0	100,0
Digər ölkələr	100,0	100,5	100,0	96,6

Kredit qoyuluşları

Mərkəzi Bankın təqdim etdiyi məlumatlara görə, 2013-cü ilin iyul ayının 1-i vəziyyətinə ölkənin bank-kredit təşkilatları tərəfindən iqtisadiyyatın inkişafına 13,8 milyard manat həcmində kredit vəsaitləri yönəldilmişdir. Kredit qoyuluşunun 34,5 faizi dövlət, 62,9 faizi özəl banklar, 2,6 faizi isə bank olmayan kredit təşkilatları tərəfindən həyata keçirilmişdir.

Verilmiş kreditlərin 76,5 faizini uzunmüddətli kreditlər təşkil etmiş, 5,7 faizinin ödənilmə vaxtı keçmişdir.

İqtisadiyyata kredit qoyuluşu

	2013-cü il iyulun 1-i vəziyyətinə, milyon manat
Kredit qoyuluşları – cəmi	13774,1
ondan:	
- qısamüddətli	3240,1
- uzunmüddətli	10534,0
Ödənilmə vaxtı keçmiş kreditlər	781,8
Kreditlərin ümumi həcmində vaxtı keçmiş kreditlərin xüsusi çəkisi, %-lə	5,7

Qiymətli kağızlar bazarı

Qiymətli Kağızlar üzrə Dövlət Komitəsi tərəfindən təqdim olunmuş məlumatlara görə 2013-cü ilin altı ayı ərzində 2263,1 milyon manatlıq qiymətli kağız buraxılışı qeydiyyatata alınmışdır. Qiymətli kağızlar bazarının ümumi emissiyasının 33,6 faizini səhmlər, 34,5 faizini Mərkəzi Bankın notları, 5,1 faizini korporativ istiqrazlar, 26,8 faizini isə digər qiymətli kağızlar təşkil etmişdir.

Bu dövr ərzində Mərkəzi Bankın 180,0 milyon manatlıq notları, 172,0 milyon manatlıq səhmlər və 170,8 milyon manatlıq korporativ istiqrazları Bakı Fond Birjasında keçirilmiş hərraclarda yerləşdirilmişdir.

2013-cü ilin altı ayında nominal dəyəri 106,1 milyon manatlıq olan səhm, 8,9 milyon manatlıq dövlət istiqrazı, 44,0 milyon manatlıq Mərkəzi Bankın notları və 173,6 milyon manatlıq korporativ istiqrazları tədavüldə olmuşdur.

Qiymətli kağızların emissiyası

	2013-cü ilin altı ayı milyon manat	2012-ci ilin altı ayı milyon manat	2011-ci ilə nisbətən, faizlə
Qiymətli kağızlar bazarının ümumi həcmi	2263,1	2278,7	69,0
Dövlət istiqrazları	600,0	-	-
Mərkəzi Bankın notları	780,0	910,0	119,4
Korporativ istiqrazlar	116,0	32,4	77,9
Depozit sertifikatları	-	10,0	-
Səhmlər	759,4	1325,3	57,6
Veksellər	7,7	0,9	45,0
İpoteka kağızları (sayı, ədəd)	1391	1347	128,2

Məşğulluq və işsizlik

2013-cü il avqustun 1-i vəziyyətinə ilkin məlumatlara əsasən iqtisadi fəal əhalinin sayı 4729,0 min nəfər olmuş, onlardan 4489,5 min nəfərini iqtisadi əmək fəaliyyəti ilə məşğul olan əhali təşkil etmişdir.

Cari il iyulun 1-i vəziyyətinə muzdla işləyənlərin sayı 1490,3 min nəfər, o cümlədən iqtisadiyyatın dövlət bölməsində 891,8 min nəfər, qeyri-dövlət bölməsində isə 598,5 min nəfər təşkil etmişdir. İqtisadiyyatın neft sektorunda 37,8 min nəfər, qeyri-neft sektorunda isə 1452,5 min nəfər çalışmışdır. Muzdla işləyənlərin tərkibində qeyri-kənd təsərrüfatı sahəsində əmək fəaliyyəti ilə məşğul olanlar 1447,5 min nəfər təşkil etmişdir.

Müəssisə və təşkilatlarda muzdla çalışan işçilərin 22,8 faizi məhsul istehsalı sahələrində, onlardan 7,3 faizi tikintidə, 6,7 faizi emal sənayesində, 2,9 faizi kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq sahəsində, 2,5 faizi mədənçıxarma sənayesində, 2,0 faizi elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı sahəsində, 1,4 faizi su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sahəsində məşğul olmuşlar.

Xidmət sahəsində çalışanların 22,5 faizi təhsil, 18,6 faizi ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri, 8,8 faizi əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi, 6,5 faizi dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat, 4,9 faizi nəqliyyat və anbar təsərrüfatı, 3,9 faizi istirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət, 3,5 faizi peşə, elmi və texniki fəaliyyət, 1,8 faizi informasiya və rabitə, 1,8 faizi maliyyə və sığorta fəaliyyəti, 1,6 faizi inzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi, 1,4 faizi turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə, 1,1 faizi digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi və 0,8 faizi daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar sahələrində cəmlənmişdir.

2013-cü il avqustun 1-i vəziyyətinə məşğulluq xidməti orqanları tərəfindən ölkə üzrə rəsmi işsiz statusu verilmiş şəxslərin sayı 37,2 min nəfər olmuş, onların 41,5 faizini qadınlar təşkil etmişdir. İşsizliyə görə müavinətin orta məbləği 222,6 manat olmuşdur.

REAL SEKTOR

2013-cü il avqust ayının 1-i vəziyyətinə məşğulluq xidməti orqanları tərəfindən işsiz statusu verilmiş şəxslərin və işsizlik müavinəti alanların sayı ölkənin iqtisadi rayonları üzrə aşağıdakı kimi səciyyələnir:

	İşsiz statusuna malik olanlar	nəfər onlardan işsizliyə görə müavinət alanlar
Ölkə üzrə – cəmi	37 166	1 826*
Bakı şəhəri – cəmi	13 427	467
Abşeron iqtisadi rayonu – cəmi	1 572	302
o cümlədən:		
Xızı rayonu	96	8
Abşeron rayonu	298	35
Sumqayıt şəhəri	1 178	259
Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu – cəmi	2 384	205
o cümlədən:		
Gəncə şəhəri	585	58
Qazax rayonu	729	37
Ağstafa rayonu	111	18
Tovuz rayonu	138	17
Şəmkir rayonu	378	35
Gədəbəy rayonu	189	16
Daşkəsən rayonu	4	1
Samux rayonu	22	3
Göygöl rayonu	101	8
Goranboy rayonu	79	9
Naftalan şəhəri	48	3
Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu – cəmi	1 215	103
o cümlədən:		
Balakən rayonu	232	20
Zaqatala rayonu	74	8
Qax rayonu	379	18
Şəki rayonu	275	26
Oğuz rayonu	53	15
Qəbələ rayonu	202	16
Lənkəran iqtisadi rayonu – cəmi	1 115	104
o cümlədən:		
Astara rayonu	110	4
Lənkəran rayonu	404	64
Lerik rayonu	50	9
Yardımlı rayonu	192	4

REAL SEKTOR

	İşsiz statusuna malik olanlar	...ardı... onlardan işsizliyə görə müavinət alanlar
Masallı rayonu	109	9
Cəlilabad rayonu	250	14
Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu – cəmi	1 151	79
o cümlədən:		
Qusar rayonu	378	10
Xaçmaz rayonu	79	15
Quba rayonu	430	30
Şabran rayonu	159	9
Siyəzən rayonu	105	15
Aran iqtisadi rayonu – cəmi	10 071	365
o cümlədən:		
Göyçay rayonu	458	23
Beyləqan rayonu	94	10
Ağcabədi rayonu	387	19
Bərdə rayonu	3259	23
Neftçala rayonu	234	16
Biləsuvar rayonu	567	21
Salyan rayonu	139	13
Yevlax rayonu	600	22
Mingəçevir şəhəri	1612	61
Ağdaş rayonu	37	7
Ucar rayonu	33	8
Zərdab rayonu	39	8
Kürdəmir rayonu	474	16
İmişli rayonu	389	6
Saatlı rayonu	25	10
Sabirabad rayonu	477	46
Hacıqabul rayonu	516	11
Şirvan şəhəri	731	45
Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu – cəmi	3 710	99
o cümlədən:		
Cəbrayıl rayonu	287	41
Füzuli rayonu	600	4
Ağdam rayonu	1955	29
Tərtər rayonu	597	13
Xocalı rayonu	140	2
Şuşa rayonu	45	5
Xocavənd rayonu	86	5
Xankəndi şəhəri	-	-

... sonu

	İşsiz statusuna malik olanlar	onlardan işsizliyə görə müavinət alanlar
Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonu – cəmi	1 465	46
o cümlədən:		
Kəlbəcər rayonu	950	2
Laçın rayonu	193	20
Qubadlı rayonu	218	17
Zəngilan rayonu	104	7
Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu – cəmi	1 056	56
o cümlədən:		
Qobustan rayonu	103	11
İsmayilli rayonu	429	14
Ağsu rayonu	301	4
Şamaxı rayonu	223	27
Naxçıvan iqtisadi rayonu – cəmi	-	-
o cümlədən:		
Naxçıvan şəhəri	-	-
Sədərək rayonu	-	-
Şərur rayonu	-	-
Babək rayonu	-	-
Şahbuz rayonu	-	-
Culfa rayonu	-	-
Ordubad rayonu	-	-
Kəngərli rayonu	-	-

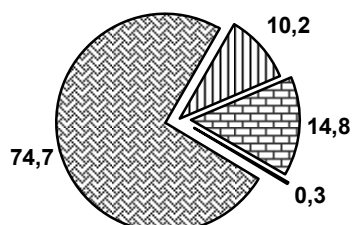
* “Məşğulluq haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2 iyul 2001-ci il tarixli Qanununa əsasən işsizlik statusuna malik olan şəxslərdən bir qismi işsizlik müavinəti almışlar (müavinətin ödənilməsi müddəti Qanunda nəzərdə tutulmuş hallardan başqa 12 aylıq dövr ərzində 26 təqvim həftəsindən çox ola bilməz).

Yeni iş yerləri

2013-cü ilin altı ayı ərzində ölkədə 58714 yeni, o cümlədən 44748 daimi iş yerləri açılmışdır. Regionların sosial-iqtisadi inkişafına istiqamətlənmiş ikinci Dövlət Proqramının icrasını əhatə edən 01 yanvar 2009-cu ildən və 01 iyun 2013-cü il tarixinə qədər olan dövr ərzində isə cəmi 419802 olmaqla 320022 daimi iş yerləri yaradılmışdır. Cari ilin yanvar-iyun aylarında açılmış daimi iş yerlərinin 10,2 faizi yeni yaradılmış

müəssisə və təşkilatlarda, 14,8 faizi mövcud müəssisə və təşkilatlarda, 0,3 faizi fəaliyyətini bərpa etmiş müəssisə və təşkilatlarda, 74,7 faizi isə fiziki şəxslər tərəfindən yaradılmışdır.

**2013-cü ilin I yarımili ərzində
yeni açılmış daimi iş yerləri (faizlə)**

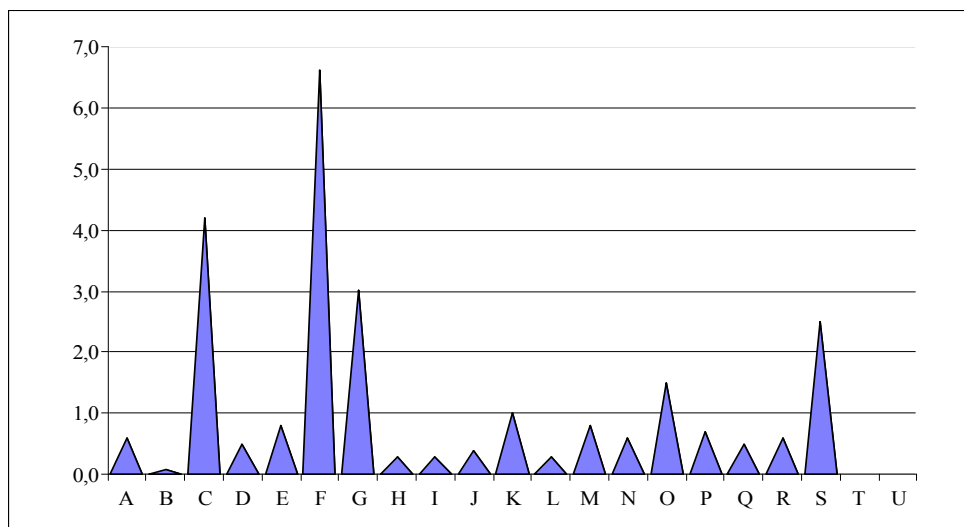

	Yeni yaradılmış müəssisə və təşkilatlarda
	Mövcud müəssisə və təşkilatlarda
	Fəaliyyəti bərpa edilmiş müəssisə və təşkilatlarda
	Fiziki şəxslərdə

Yeni iş yerlərinin 72,7 faizi regionların, o cümlədən 20,3 faizi Aran, 16,0 faizi Gəncə-Qazax, 8,2 faizi Abşeron, 7,6 faizi Lənkəran, 4,5 faizi Dağlıq Şirvan, 4,7 faizi Şəki-Zaqatala, 4,1 faizi Quba-Xaçmaz, 3,7 faizi Yuxarı Qarabağ, 2,3 faizi Naxçıvan, 1,3 faizi isə Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonlarının payına düşmüşdür.

Yanvar-iyun ayları ərzində 95,5 faizi özəl sektorda açılmış yeni iş yerlərindən daimi iş yerləri tam olaraq qeyri-neft sektorunda, o cümlədən, 6,6 faizi tikinti, 4,2 faizi emal sənayesi, 3,0 faizi ticarət və nəqliyyat vasitələrinin təmiri, 1,5 faizi dövlət idarəetməsi və müdafiə, sosial təminat, 0,5 faizi əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi, 0,8 faizi peşə, elmi və texniki fəaliyyət, 1,0 faizi maliyyə və sığorta fəaliyyəti, 0,6 faizi kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq, eləcə də digər fəaliyyət sahələri üzrə ixtisaslaşan müəssisə və təşkilatlarda yaradılmışdır.

**Yeni açılmış iş yerlərinin iqtisadi fəaliyyət
növlərinə görə bölgüsü**

A	Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq
B	Mədəncıxarma sənayesi
C	Emal sənayesi
D	Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı
E	Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı
F	Tikinti
G	Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri
H	Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı
I	Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə
J	İnformasiya və rabitə
K	Maliyyə və sığorta fəaliyyəti
L	Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar
M	Peşə, elmi və texniki fəaliyyət
N	İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi
O	Dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat
P	Təhsil
Q	Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi
R	İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət
S	Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi
T	Ev təsərrüfatlarının fəaliyyəti; fərdi istehlak üçün ev təsərrüfatlarının istehsal etdiyi mal və xidmətlərə dair fəaliyyət
U	Toxunulmazlıq hüququ olan təşkilatların fəaliyyəti

Dövlət büdcəsi

2013-ci ilin yanvar-iyun aylarında dövlət büdcəsinə 9524,5 milyon manat daxil olmuş, büdcədən müxtəlif sosial və iqtisadi tədbirlərin maliyyələşdirilməsinə 8730,2 milyon manat xərclənmişdir. Büdcə gəlirləri əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 17,1 faiz və ya 1390,2 milyon manat, xərcləri 22,8 faiz (1620,7 milyon manat) artmış, 794,3 milyon manat məbləğində və ya ümumi daxili məhsulun 2,9 faizi qədər profisit yaranmışdır.

Büdcə gəlirlərinin 13,6 faizi hüquqi şəxslərin mənfəət (gəlir) vergisindən, 13,2 faizi əlavə dəyər vergisindən, 4,2 faizi fiziki şəxslərin gəlir vergisindən, 3,0 faizi aksiz vergisindən, 3,3 faizi xarici iqtisadi fəaliyyətlə bağlı vergilərdən, 2,3 faizi digər vergilərdən daxil olmuş, 60,4 faizi isə vergi olmayan gəlirlər hesabına təmin edilmişdir.

Büdcə vəsaitlərinin 3849,8 milyon manatı (44,1 faizi) iqtisadiyyatın inkişaf etdirilməsinə, 906,5 milyon manatı (10,4 faizi) əhalinin sosial müdafiəsi və sosial təminatına, 839,7 milyon manatı (9,6 faizi) isə təhsil və səhiyyənin maliyyələşdirilməsinə xərclənmişdir.

Xarici ticarət

2013-cü ilin yanvar-iyun aylarında Azərbaycanda fəaliyyət göstərən hüquqi və fiziki şəxslər dünyanın 137 ölkəsindəki tərəfdaşları ilə ticarət əməliyyatları aparmış, 93 ölkəyə əmtəə ixrac olunmuş, 126 ölkədən idxal olunmuşdur.

Dövlət Gömrük Komitəsindən daxil olmuş məlumatlara əsasən 2013-cü ilin yanvar-iyun ayları ərzində xarici ölkələrlə 17144,5 milyon ABŞ dolları məbləğində ticarət, o cümlədən 5174,5 milyon dollarlıq idxal və 11970,0 milyon dollarlıq ixrac əməliyyatları aparılmış, 6795,5 milyon dollarlıq müsbət saldo yaranmışdır. Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən əmtəə mübadiləsinin dəyəri müqayisəli qiymətlərlə 5,4 faiz, o cümlədən ixracın həcmi 1,6 faiz, idxalın həcmi isə 14,1 faiz artmışdır. Ticarət əlaqələrinin 88,4 faizi və ya 15151,4 milyon dolları MDB üzv-iştirakçı dövlətləri istisna olmaqla digər dövlətlərlə, 11,6 faizi, yaxud 1993,1 milyon dolları MDB üzv-iştirakçı dövlətləri ilə həyata keçirilmiş və bu ölkə qrupları ilə ticarət dövriyyəsinin fiziki həcmi müvafiq olaraq 4,5 faiz və 18,3 faiz artmışdır. Xarici ticarət dövriyyəsi iştirakçılarının 27-si Amerika, 49-u Avropa, 36-sı Asiya və s. ölkələridir.

MDB üzv-iştirakçı dövlətlər istisna olmaqla digər dövlətlərə ixrac olunmuş malların dəyəri müqayisəli qiymətlərlə 0,3 faiz artmış və 11231,3 milyon dollar həcmində məhsul göndərilmişdir. MDB üzv-iştirakçı dövlətlərə ixrac olunmuş malların həcmi 36,4 faiz artaraq 738,7 milyon dollar təşkil etmişdir. 2013-cü ilin yanvar-iyun aylarında ölkəmizə idxal olunmuş malların 3920,1 milyon dollarlığı MDB üzv-iştirakçı dövlətlər istisna olmaqla digər ölkələrdən daxil olmuşdur.

Qeyri-neft məhsullarının 902,8 milyon dollar dəyərində ixracı 2012-ci ilin yanvar-iyun aylarının səviyyəsini 13,5 faiz üstələmişdir.

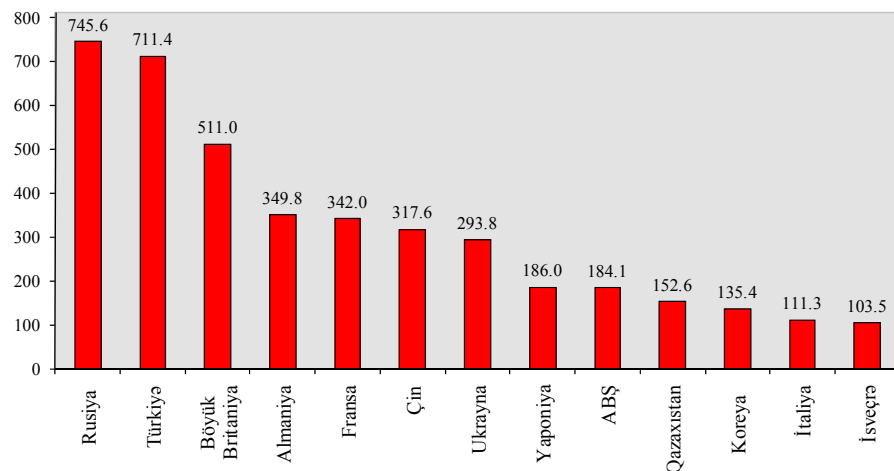
Xarici ticarət dövriyyəsinin beşdə dörd hissəsindən çoxu (83,2 faizi) İtaliya, Rusiya, İndoneziya, Almaniya, Tailand, Türkiyə, Fransa, Böyük Britaniya, Hindistan, Tayvan (Çinin əyaləti), Amerika Birləşmiş Ştatları, İsrail, Yunanıstan, Çin,

Ukrayna, Gürcüstan və Portuqaliya dövlətlərinin hesabına formalaşmışdır.

Mal mübadiləsinin 89,1 faizi, o cümlədən ixracın 94,5 faizi və idxalın 76,6 faizi sərbəst dönerli valyuta ilə hesablaşmalar əməliyyat növü ilə həyata keçirilmiş və bu hesablaşmaların həcmi 2012-ci ilin yanvar-iyun ayları ilə müqayisədə 2,9 faiz azalmışdır.

Ölkəmizə idxal olunmuş malların ümumi həcmnin 14,4 faizi Rusiyanın, 13,7 faizi Türkiyənin, 9,9 faizi Böyük Britaniyanın, 6,8 faizi Almaniyanın, 6,6 faizi Fransanın, 6,1 faizi Çinin, 5,7 faizi Ukraynanın, hər birində 3,6 faiz olmaqla Yaponiya və Amerika Birləşmiş Ştatlarının, 2,9 faizi Qazaxıstanın, 2,6 faizi Koreyanın, 2,2 faizi İtaliyanın, hər birində 2,0 faiz olmaqla İsveçrə və İranın, 1,9 faizi Braziliyanın, hər birində 1,3 faiz olmaqla Gürcüstan və Niderlandın, 13,4 faizi isə digər ölkələrin payına düşür.

**2013-cü ilin yanvar-iyun aylarında idxalda
daha çox paya malik olan dövlətlər
(milyon ABŞ dolları ilə)**

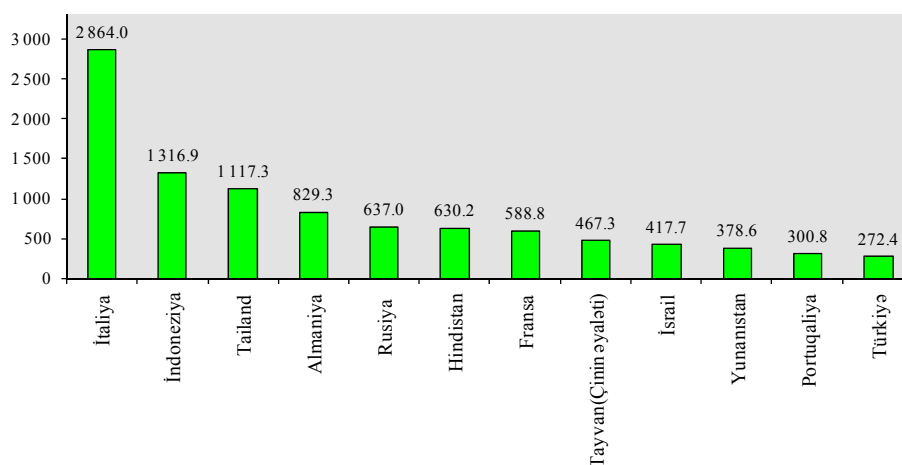
İdxal olunmuş malların ümumi dəyərinin çox hissəsini hazır ərzaq məhsulları, spirtli və spirtsiz içkilər, sirkə, tütün, kimya sənayesi məhsulları, plastik kütlələr, kauçuk, rezin, onlardan hazırlanan məmulatlar, oduncaq, mantar və onlardan hazırlanan məmulatlar, hörmə məhsulları, az qiymətli metallar və ondan hazırlanan məmulatlar, maşınlar, mexanizmlər, elektrotexniki avadanlıqlar və nəqliyyat vasitələri təşkil etmişdir.

2012-ci ilin yanvar-iyun ayları ilə müqayisədə mal əti idxalı 36,6 faiz, kartof 2,1 dəfə, çay 6,0 faiz, sement klinkerləri və sement 35,6 faiz, qara metallardan çubuqlar və armaturlar 0,2 faiz, qara metallardan borular 30,1 faiz, paltaryuyan maşınlar 1,1 faiz, mebel 5,4 faiz artmış, quş əti və əlavə ət məhsulları 83,2 faiz, kərə yağı, digər süd yağları və pastaları 51,0 faiz, təzə tərəvəz 66,8 faiz, təzə meyvələr 82,5 faiz, buğda 7,7 faiz, bitki yağları 24,1 faiz, xam şəkər və şəkər 3,4 faiz, mineral gübrələr 27,1 faiz, polietilen 43,9 faiz, rezin şinlər 6,6 faiz, polad prokatı 3,9 faiz, məişət kondisionerləri 49,7 faiz, məişət soyuducuları 77,4 faiz, hesablama maşınları, blok və qurğuları 15,1 faiz, qara metallardan küncüklər və şvellerlərin idxalı isə 30,6 faiz azalmışdır.

İxrac olunmuş malların 23,9 faizi İtaliyaya, 11,0 faizi İndoneziyaya, 9,3 faizi Taylanda, 6,9 faizi Almaniyaya, hər birində 5,3 faiz olmaqla Rusiya və Hindistana, 4,9 faizi Fransaya, 3,9 faizi Tayvana (Çinin əyaləti), 3,5 faizi İsrailə, 3,2 faizi Yunanıstana, 2,5 faizi Portuqaliyaya, 2,3 faizi Türkiyəyə, 2,2 faizi Gürcüstana, 2,0 faizi Amerika Birləşmiş Ştatlarına, 1,8 faizi Çexiyaya, 1,7 faizi İraqa, 1,5 faizi Böyük Britaniyaya, qalan 8,8 faizi isə digər ölkələrə göndərilmişdir.

**2013-cü ilin yanvar-iyun aylarında ixracda
daha çox paya malik olan dövlətlər
(milyon ABŞ dolları ilə)**

İxracın strukturunda mineral məhsullar, bitki mənşəli məhsullar, heyvan və ya bitki mənşəli piylər və yağlar, hazır ərzaq məhsulları, spirtli və spirtsiz içkilər, sirkə, tütün, az qiymətli metallar və ondan hazırlanan məmulatlar üstünlük təşkil etmişdir.

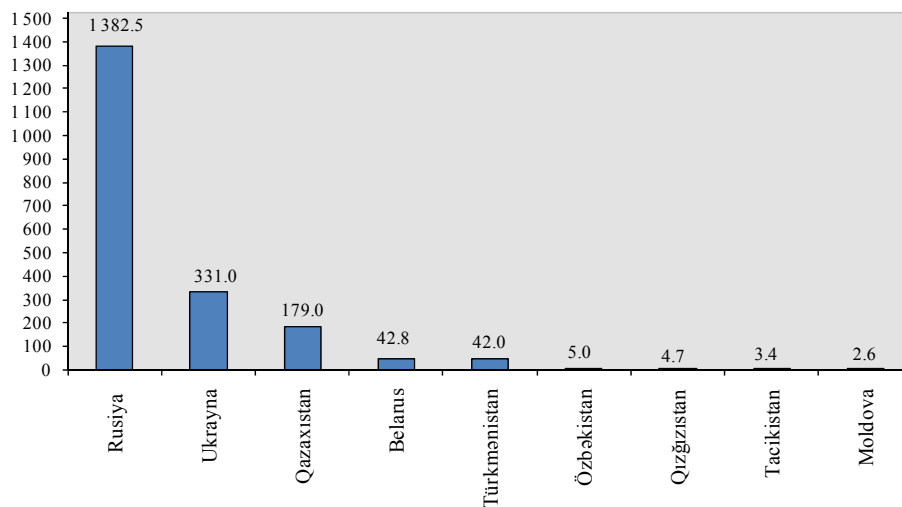
Əvvəlki ilin yanvar-iyun ayları ilə müqayisədə 2013-cü ilin yanvar-iyun aylarında xarici ölkələrə göndərilmiş məhsullardan təzə tərəvəz 17,2 faiz, marqarin, digər qida üçün yararlı qarışıqlar 25,3 faiz, bitki yağları 24,7 faiz, şəkər 35,7 faiz, pambıq parça ipliyi 64,9 faiz, ağ neft 74,4 faiz, qazoyl 13,3 faiz, maye qaz 15,4 faiz, neft koksu 8,7 faiz, qara metallardan borular 45,6 faiz artmış, təzə meyvə 34,2 faiz, çay 6,4 faiz, kartof 6,1 faiz, pambıq lifi 16,5 faiz, polietilen 6,9 faiz, sürtkü yağları 45,1 faiz, emal olunmamış alüminiumun ixracı isə 7,5 faiz azalmışdır.

İxrac olunmuş, lakin 2013-cü ilin yanvar-iyun aylarında məlumatları bəyan edilməmiş xam neftin həcmi də nəzərə alınmaqla, statistik məlumatlara əsasən xarici ticarət dövriyyəsinin həcmi 21569,4 milyon ABŞ dollarına bərabər olmuş və 2012-ci ilin yanvar-iyun ayları ilə müqayisədə onun

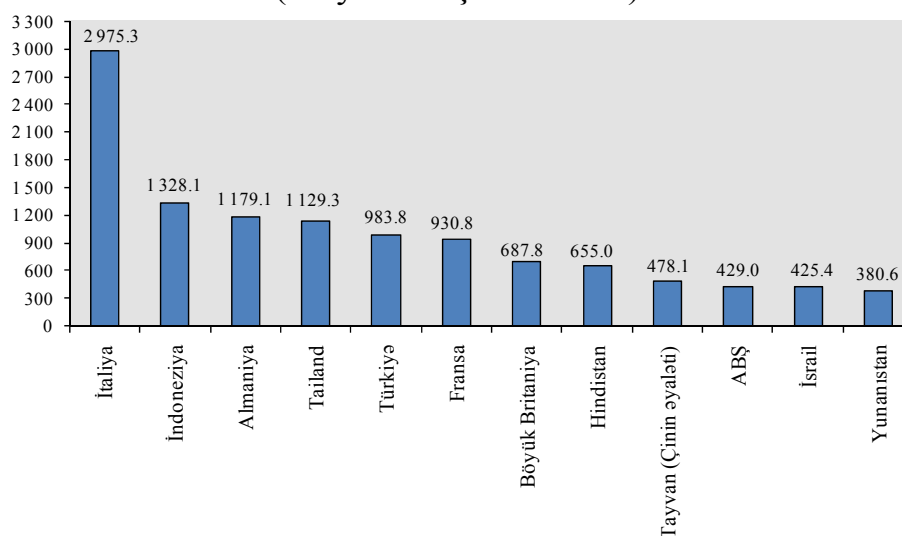
XARİCİ SEKTOR

fiziki həcmi 2,6 faiz artmışdır. Əmtəə dövriyyəsinin ümumi həcmnin 76,0 faizini, yaxud 16394,9 milyon dollarını ölkədən ixrac olunmuş mallar təşkil etmişdir. Xarici ticarət dövriyyəsinin 19576,3 milyon dolları, yaxud 90,8 faizi, o cümlədən ixracın 15656,2 milyon dolları (95,5 faizi) MDB üzv-iştirakçı dövlətlər istisna olmaqla digər dövlətlərin payına düşmüşdür. Bu ölkələrlə ticarət dövriyyəsinin fiziki həcmi 1,7 faiz artmışdır.

2013-cü ilin yanvar-iyun aylarında MDB ölkələri ilə ticarət dövriyyəsi (milyon ABŞ dolları ilə)

**2013-cü ilin yanvar-iyun aylarında MDB-yə üzv ölkələr
istisna olmaqla bəzi digər dövlətlərlə ticarət dövriyyəsi
(milyon ABŞ dolları ilə)**

2013-cü ilin yanvar-iyun aylarında ölkəmizə 12,1 milyon dollarlıq humanitar və texniki yardım şəklində müxtəlif mallar gətirilmişdir.

Əhalinin əmanətləri və manatın məzənnəsi

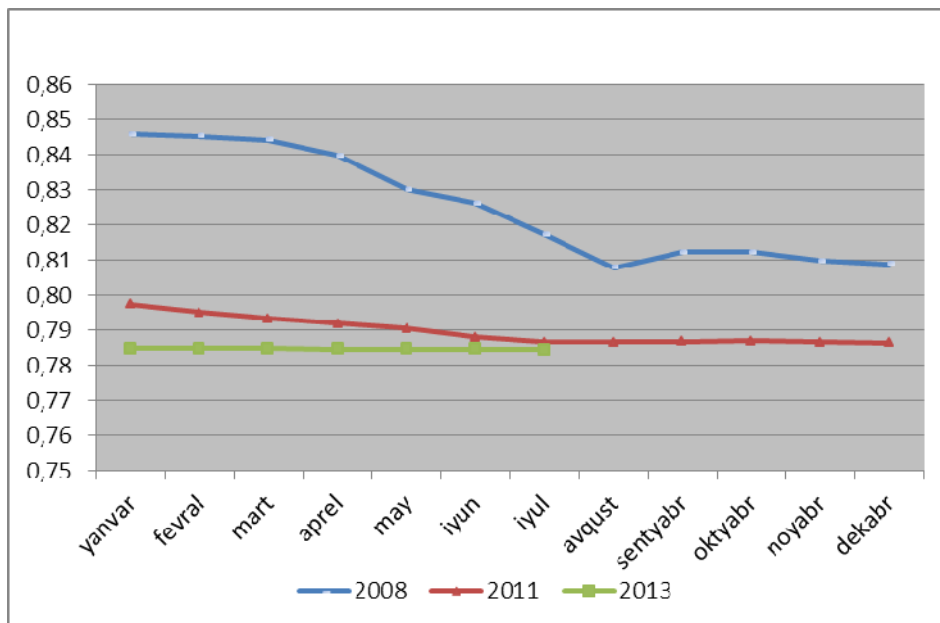
2013-cü il iyulun 1-nə olan məlumatlara görə əhalinin banklardakı əmanətlərinin həcmi əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 35,4 faiz artaraq 5922,2 milyon manata çatmışdır.

Əmanətlərin 3583,8 milyon manatı və ya 60,5 faizi milli, 2338,4 milyon manatı xarici valyuta şəklində qoyulmuş və əvvəlki ildəkinə nisbətən müvafiq olaraq 44,5 və 23,6 faiz artmışdır.

Əmanətlərin 74,9 faizi özəl banklarda yerləşdirilmişdir.

2013-cü ilin iyul ayında manatın 1 ABŞ dollarına orta məzənnəsi 0,78 manat, 100 Rus rubluna 2,39 manat, 1 Avroya 1,03 manat, ilin əvvəlindən isə müvafiq olaraq 0,78 manat, 2,51 manat və 1,03 manat təşkil etmişdir.

Manatın 1 ABŞ dollarına məzənnəsinin dəyişməsi

Əhalinin gəlirləri

Cari ilin yanvar-iyul ayları ərzində ölkə əhalisinin hər nəfərə düşən gəlirləri 2040,8 manat təşkil edərək keçən ilə nisbətən 5,8 faiz artmışdır. Əhalinin nominal gəlirləri 2012-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 7,2 faiz artaraq 18,9 milyard manat olmuşdur.

Bu dövr ərzində gəlirlərin 68,9 faizi son istehlaka, 9,3 faizi vergilər, sosial sığorta və könüllü üzvlük haqlarının ödənilməsinə sərf edilmiş, 20,2 faizi isə əmanətlərin və kapitalın artırılmasına yönəldilmişdir.

Əhalinin sərəncamda qalan gəlirləri 17,2 milyard manat təşkil edərək əvvəlki ilin eyni dövrünə nisbətən 7,2 faiz artmışdır.

Əhalinin gəlirlərinin əsas göstəriciləri

	2013-cü il yanvar-iyul aylarında faktiki	2012-ci ilin yanvar-iyul aylarına nisbətən, faizlə *)
Əhalinin nominal gəlirləri, mlyn. manat	18914,4	107,2
hər nəfərə, manat	2040,8	105,8
Sərəncamda qalan gəlirlər, mlyn. manat	17164,8	107,2
hər nəfərə, manat	1852,0	105,9

*) 2012-ci ilin göstəriciləri əldə olunmuş yeni məlumatlar əsasında dəqiqləşdirilmişdir

Əmək haqqı

2013-cü ilin yanvar-iyun aylarında ölkə iqtisadiyyatında muzdla çalışan işçilərin orta aylıq əmək haqqı əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən 6,8 faiz artaraq 410,8 manat təşkil etmişdir. Əmək haqqı neft sektorunda 1551,1 manat, qeyri-neft sektorunda 380,8 manat, dövlət bölməsində 330,5 manat, özəl bölmədə 534,9 manat təşkil etmişdir.

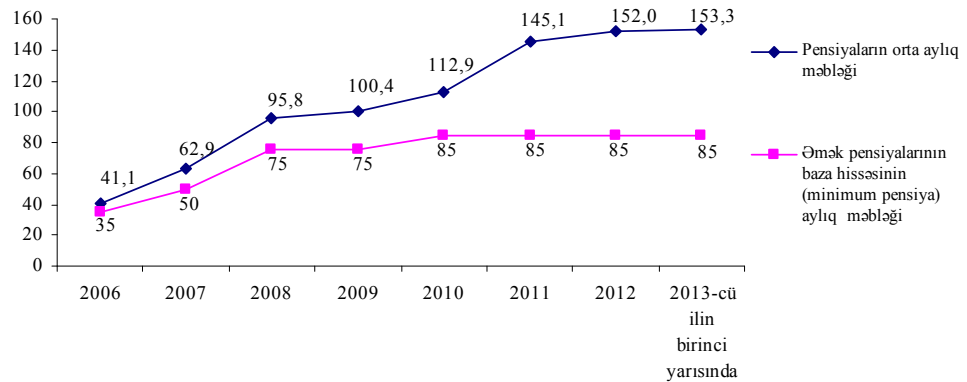
Digər fəaliyyət növləri ilə müqayisədə mədənçıxarma sənayesində, maliyyə və sığorta fəaliyyətində, informasiya və rabitədə, peşə, elmi və texniki fəaliyyət sahəsində, tikintidə, inzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi sahəsində orta aylıq nominal əmək haqqı daha yüksək olmuşdur.

Bu dövrdə müəssisə və təşkilatlarda çalışan kənar əvəzçilərin orta aylıq əmək haqqı 310,7 manat və mülki-hüquqi xarakterli müqavilələr üzrə işləyənlərin orta aylıq əmək haqqı 316,5 manat təşkil etmişdir.

Sosial təminat

2013-cü il iyul ayının 1-i vəziyyətinə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Sosial Müdafiə Fondu sistemində 1272,6 min nəfər pensiyaçı qeydiyyatda olmuş və ölkə əhalisinin 13,7 faizini təşkil etmişdir. Pensiyaçıların 62,4 faizi yaşa, 27,0 faizi əlilliyə, 10,6 faizi isə ailə başçısını itirməyə görə pensiya almışdır. Təyin olunmuş aylıq pensiyaların orta məbləği ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 1,7 faiz artaraq 153,3 manat təşkil etmişdir.

Pensiyaların orta aylıq və əmək pensiyalarının baza hissəsinin (minimum pensiya) aylıq məbləği, manatla

Azərbaycan Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun məlumatlarına əsasən, cari ilin yanvar-iyun aylarında pensiya və müavinətlərin maliyyələşdirilməsinə 1219,0 milyon manat, yaxud əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən 43,4 milyon manat və ya 3,7 faiz çox vəsait yönəldilmişdir. Pensiya xərcləri 2012-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən 3,7 faiz artaraq 1190,6 milyon manat təşkil etmişdir.

2013-cü ilin altı ayı ərzində əhaliyə 28,4 milyon manat məbləğində ödənilmiş müavinətin hər biri 29,9 faiz olmaqla hamiləliyə, doğuma görə və əmək qabiliyyətinin müvəqqəti

itirilməsinə görə, 16,2 faizi dəfn üçün ödənişin, 24,0 faizi isə digər müavinətlərin payına düşür.

Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin məlumatlarına görə, iyul ayının 1-i vəziyyətinə 311,4 min nəfərə sosial müavinətlər təyin olunmuşdur. Yaşa görə müavinət alanların sayı 13,6 min nəfər, əlilliyə görə 114,9 min nəfər, ailə başçısını itirməyə görə 37,6 min nəfər, sağlamlıq imkanları məhdud olduğuna görə müavinət alan 18 yaşadək uşaqların sayı isə 61,6 min nəfər olmuşdur.

Əmək pensiyası almaq hüququ olmayan 55,6 min nəfərə kommunal, nəqliyyat və digər xidmətlərə görə güzəştlərin əvəzinə müavinət verilmişdir.

Yetim və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların 565 nəfər qəyyumuna, eləcə də 9,9 min ailəyə 19,4 min uşaq üçün aylıq müavinət verilmişdir. Uşaq müavinətlərini şəhid ailələrinin, müharibə əlillərinin, I və II qrup Çernobil AES əlillərinin və müddətli hərbi xidmət qulluqçularının uşaqları almışlar. Bundan əlavə, 6,6 min 1 yaşadək uşağa görə 6,5 min ailəyə sosial müavinət verilmişdir.

Əmək xəsarəti və ya peşə xəstəliyi nəticəsində 510 zərərçəkən kompensasiya almışdır.

Bununla yanaşı, 61,7 min nəfərə, o cümlədən 53,2 min uşağın doğulmasına görə, 4,6 min nəfərə radiasiya qəzası nəticəsində əlil olmuş şəxslərin müalicəsi üçün, 2,9 min nəfərə penitensiar müəssisələrində cəza çəkməkdən azad edilmiş şəxslərə və həyatını itirmiş 1,0 min nəfərin dəfni üçün birdəfəlik müavinət verilmişdir.

2013-cü ilin altı ay ərzində Azərbaycan Respublikası qarşısında xüsusi xidmətlər göstərmiş 34,9 min nəfər aylıq təqaüd almışdır.

Cari ilin iyul ayının 1-i vəziyyətinə ölkədə 120,9 min ailənin 531,9 min nəfər üzvü ünvanlı dövlət sosial yardımını almış və hər bir nəfərə orta hesabla 27,3 manat ödənilmişdir.

Hüquqpozmalar

Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin məlumatlarına əsasən, 2013-cü ilin yanvar-iyun ayları ərzində ölkədə 10929 cinayət faktı qeydə alınmış və keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə əhalinin hər 100 min nəfərinə düşən cinayətlərin sayı 130-dan 118-ə qədər azalmışdır. Qeydə alınmış cinayətlərin 54,8 faizi az ağır, 31,6 faizi böyük ictimai təhlükə törətməyən, 13,6 faizi ağır və xüsusilə ağır cinayətlərə aiddir.

Hesabat dövründə cinayətlərin strukturunda 2073-ü şəxsiyyət əleyhinə, 4434-ü iqtisadi sahədə törədilən, 3714-ü ictimai təhlükəsizlik və ictimai qayda əleyhinə, 708-i dövlət hakimiyyəti əleyhinə olan cinayətlərdir.

Qeydə alınmış cinayətlərin 142-si qəsdən adam öldürmə və adam öldürməyə cəhd, 194-ü qəsdən sağlamlığa ağır zərər vurma, 5-i işgəncə vermə, 8-i adam oğurluğu (evlənmək məqsədilə qadın oğurluğu) cinayətlərinə aiddir. 83 cinayət hadisəsi xarici ölkələrin, onların 18-i MDB-yə üzv olan ölkələrin vətəndaşları tərəfindən törədilmişdir.

2013-ci ilin birinci yarısında ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə yetkinlik yaşına çatmayanlar və ailə münasibətləri əleyhinə olan cinayətlər 3 dəfə, yanğın təhlükəsizliyi qaydalarını pozma cinayətləri 25,0 faiz, rüşvət cinayətləri isə 10,0 faiz azalmışdır.

Əməliyyat istintaq tədbirləri nəticəsində ötən il açılmış cinayətlərin 796-sı əvvəllər cinayət törətmiş, 633-ü qrup şəklində, 216-sı sərxoş vəziyyətdə, 205-i 18 yaşadək uşaqlar tərəfindən və ya onların iştirakı ilə, 331-i isə narkomanlar və ya narkotik təsir altında olan şəxslər tərəfindən törədilmişdir.

2013-cü ilin birinci yarısında aşkarlanmış hüquqpozucularının 84,3 faizi cinayət məsuliyyətinə cəlb olunmuşdur. Aşkar olunmuş hüquqpozucuların 78,0 faizi əmək qabiliyyətli yaşda olub, heç bir yerdə oxumayan və işləməyənlər, 12,4 faizi əvvəllər cinayət törətmiş şəxslər, 4,3 faizi sərxoş vəziyyətində olan şəxslər, 6,5 faizi qadınlar, 3,6 faizi isə 18 yaşadək uşaqlardır.

Ötən il qeydə alınmış 283 cinayət hadisəsi məişət zorakılığı ilə bağlı olmuş və onların 10,3 faizi əvvəllər cinayət törətmiş şəxslər tərəfindən, 8,5 faizi sərxoş vəziyyətdə törədilmişdir. Məişət zorakılığı nəticəsində baş vermiş cinayətlərin 94,7 faizi qəsdən sağlamlığa az ağır və yüngül zərər vurma, 2,8 faizi qəsdən adam öldürmə və adam öldürməyə cəhd, 2,5 faizi isə digər cinayətlərdir.

**Azərbaycan Respublikasının
Dövlət Statistika Komitəsi
sədrinin birinci müavini**

Həmid Bağirov